Balıkesir kongresi seferberlik ilan etti

İSTİKLÂL HARBİ

Padişah ile Başbakan'a yollanan telgraflar

BALIKESİR

Dün sona eren Hareketi Milliye kongresinden Padişaha yollanan telgraf aynen şöyledir:

«Üç asırdan beri Türkün gadr tecavüzlerine bir ma'kes olan sevgili Anadolu'muzun aziz kalbgâhına saldıran sefil bir düşmanın vahşiyane şenaatleri yürekleri ... ile derin bir ... heyecan ... Tarihin ... bir abide-i ... Osman Gazi'nin ruh-ı giryanı ... içinde Türk'ün en büyük vazifesini ihtar ediyor. Bu ... davete icabet eden biz Garbî Anadolu mümessilleri, büyük Hakanımızın hep ... ve ... olan tahtgâh-ı saltanatı etrafında müttehiden toplanarak kudsi vatanımızın halasını temin için bir Milli Kongre halinde içtima ettik. Zafer ve şan için gökten Türk ve İslam kanlarının bir ma'kes-i la'l-gûnu olan hilalimizi ebediyen çiğneyecek istiyen Yunanlıları memleketten tard edinceye kadar mücadele etmeğe ahd-ü peyman ile küşad edilen kongremiz, herşeyden evvel zat-ı akdes-i Hilafet-penahi'ye tarz-ı ubudiyet ve sadakatı bir ... esas alacak kabul etmiş ve ... bir vedia-ı kıymetdarı olan İstanbul taçgâh-ı saltanatını ... etmemek için milli düşmanlarımızla sonuna kadar muharebeye karar vermiştir.

«Validelerimizi parçalayan, yurdumuzu ovalarımızı harabelere çeviren, hemşirelerimizin ırz ve ismetlerini çiğneyen Yunan süngüleri ... kudsi mezarlarımızı ... bizlerin ... hareket ... imkan el ... bütün ... beşeriyete karşı fiilen isbat edecektir.

BAŞBAKAN'A

«Bu ateşin karar-ı milliyi, ruhlarımızdan kopan sada-yı ... tarafından ... hareket-i tarihiye ... ve ... Padişahımız, devletimiz, milletimiz ... çok ... kalbinizi ... eylerim. Ferman.»

Başbakan Damat Ferit'e yollanan telgrafta ise şunlar yazılıdır:

«Her türlü hukuk-ı insaniye ve uhud-ı medeniyyenin ahkâm-ı sarihasını çiğneyerek Anadolumuza tasarruf eden Yunanlıların vahşiyane gadri ve cinayetleri bütün Türklük ve Müslümanlık aleminde haklı bir endişe-i hayat ve memat bir hareket-i milliye husule getirdi. Düvel-i medeniyenin ... gözleri önünde Yunanlıların ... vahşet ve mezalimin ... ve ... ve ... hareket eden medeni ... insaf ve hakkaniyete ... lazım gelirken ... olan ... hiç bir taraftan ... edilmediğini gören bizler, kendi silahlarımızla ve kendi ... vatanımızı ve hayatımızı kurtarmağa ahd-ü peyman eyledik.»

«Milli düşmanlarımızla sonuna kadar mücadeleye karar verdik»

DÜN SONA EREN KONGRE, SİYASETLE ALAKASI BULUNMADIĞINI, TEK HEDEFİNİN VATANIN KURTULUŞU OLDUĞUNU İLAN ETTİ

BALIKESİR —

Beş gündenberi devam etmekte olan Hareket-i Milliye Kongresi dün sona ermiş ve Anadolu Yunan'dan temizleninceye kadar silâhlı mücadele kararı ittifakla alınmıştır.

Aynı zamanda Kongre, siyasi hiçbir fırka ve siyasetle alakası bulunmadığını, tek gâyesinin vatanın kurtuluşu olduğunu da belirterek çetecilikten nefret ettiğini, bu sebeple de muntazam bir şekilde teşkilâtlanmaya karar verdiğini ilân ederek, bütün vatandaşları Yunan'a karşı silâhlı mücadeleye dâvet etmiştir.

Seferberliği ilân eden kongre kararı şöyledir:

«Yunan'a karşı hareket devam ettiği müddetçe Millî Seferberlik umumi olup herkes vatan hizmeti ile mükelleftir. Yalnız şimdilik bazı bölgelerde alınan tevellüdat-ı muhtelife erbabı vazifelerinde ibka edilmek şartiyle, 300'den 305'a kadar ve icab-ı hale göre diğer tevellüdat erbabı da peyderpey celb ve sevk olunacaktır.»

Kongre, vatan vazifesinden kaçacak olanlar için de şu kararı almıştır:

«Vatani vazifeye dâvet edilip de gitmemek için firar edenlerle cepheden firar edenlerin ailelerine dokunulmamak şartiyle kendileri memleket haricine çıkarılacak ve mümkün olursa Yunan tarafına gönderilecektir.»

YUNAN'LA MÜZAKERE YASAKTIR...

Harekâtı Milliye kongresinde, Yunanlılarla hiç bir surette müzakereye girişilmemesi kararlaştırılmıştır.

Teşkilâtlanma konusunda esaslı tedbirler de alınmış ve takip edilen gayeye ulaşılması ve bütün harekâtı birleştirmek ve tesbit etmek için bir Heyet'i Merkeziye de teşkil edilerek, vazife ve selâhiyetleri tesbit olunmuştur. (Heyeti Merkeziye'ye seçilen üyeleri daha önce bildirmiştik.)

Kongrede, kurulacak Millî Teşkilât'ın mali yönleri de müzakere edilerek şu kararlar alınmıştır:

«Cephelerdeki umum askerlerin iaşe, giyim ve hastaların tedavisi, teçhizatlarının ikmali ve ihtiyat bölükleri bulundurulması hususatını düşünüp vakt ve zamanıyla temin için cepheler karargâhı gerilerinde bu işle meşgul birer menzil müfettişliği bulundurulması münasip görülmüştür.

«Umumi masrafın her yerin cesamet ve serveti nisbetinde taksim edilmesi münasib görülmüş ve neticede Balıkesir kavası umumi masrafın yüzde 21'ine, Edremit yüzde 17'sine, Burhaniye yüzde 7'sine, Balya yüzde 4'üne, Bandırma yüzde 10'una, Gönen yüzde 6'sına, Sındırgı yüzde 4'üne, Gördes yüzde 4'üne, Soma yüzde 5'ine, Bergama yüzde 2'sine iştirak olunması takarrür etmiştir.»

«Zabitan ve efrada verilecek tesağlar ve ikramiyelerin tesbiti mahallerinin takdir ve selâhiyetlerine terkedilmiştir.»

Kongrede, zahirenin İzmir'e ihracı da men edilmiştir.

300 ÇETE YUNAN'A BASKIN YAPTI

YUNAN TEBLİĞİ, AĞIR KAYBA UĞRADIKLARINI İTİRAF EDİYOR

İZMİR, —

Yunan Başkumandanlığı'nın 30 temmuz tarihli tebliğinde, önceki gün Yunan birlikleri ile Türk çeteleri arasında şiddetli çarpışmalar cereyan ettiği itiraf olunmaktadır.

Tebliğ'de verilen bilgiye göre, çarpışmalardan biri üç saat kadar devam etmiş ve Yunan kuvvetleri 2 ölü ve 4 yaralı kayıp vermiştir. İkinci çarpışmada ise Yunanlıların 20 ölü verdikleri bildiriliyor.

Tebliğ, Andiçen'in güneyindeki çarpışmalara Türklerin 300 çete ile katıldıklarını tasrih etmektedir.

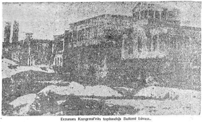
ÖVLELERİ DE VAR Yunan gazetelerinin verdikleri bir habere göre, Drama Müftüsü Doğu Makedonya Valisi'ne ziyaret vermiş ve bu toplantıda bir konuşma yaparak Venizelos için şu sözleri sarfelmiştir: «Biz Türkler Venizelos'u, Türklerin de kurtarıcısı olarak kabul ediyoruz. Yunan idaresi altında bulunmaktan dolayı memnun ve mesuduz.» Bu sözler bize Balkan Harbi'ne ait bir başka sayfayı hatırlattı. Yukarıdaki resimde, 1913 yılında Yanya'yı işgal eden Yunan ordusunu «kurtarıcı» olarak kabul ettiğini bildiren bir Türk din adamı, o zaman Veliaht Konstantin önünde konuşmasını yaparken görülüyor.

Yeni İstanbul YAYINI

8 AGUSTOS 1919 Cuma No: 76

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

Erzurum Kongresi'nin toplandığı Sultani binası.

Erzurum Kongresi dün sona erdi:

Yurdun kurtuluşu için mücadele başlıyor

İstanbul hükümetinin aczini açıklayan kongre beyannamesinde icabında doğuda geçici hükümet kurulacağı ilân edildi

ERZURUM, —

Millî Kongre, iki haftadan beri devam etmekte olan çalışmalarını dün Heyeti Temsiliye'ye seçilen Mustafa Kemal Paşa'nın bir nutku ile sona erdirmiş ve bir beyanname yayınlayarak, vatan ve milletin kurtuluşu için mücadelenin başladığını ilân etmiştir.

Kongre kendisine amaç olarak, vatanın bütünlüğünü ve milletin bağımsızlığını kabul etmiş ve bu amaca varmak için de millî kuvvetlerin teşkilâtlandırılmasını kararlaştırmıştır.

Beyannamede, Mondoros mütarekesinin imzalandığı günkü sınırlarımız içinde bulunan toprakların bölünmez vatan parçası olduğu da belirtilmektedir.

Damat Ferit hükümetinin aczini yüzüne vuran bu beyannamede, Doğu'da millî kuruluşların bu defa «Şark'î Anadolu Müdafaai Hukuk Cemiyeti» adı altında birleştikleri ve bir Heyeti Temsiliye seçtikleri de kaydedilmiştir.

Kongre toplantıları sırasında bu yeni cemiyetin nizamnamesi de tartışılmış ve nihai şekli ile kabul edilmiştir. Nizamnamenin girişinde, Heyeti Temsiliye'ye direktifleri de ihtiva eden kısım son derece mühimdir ve ana hatları şöyledir:

★ Her türlü işgal ve müdahaleye karşı birlikte müdafaa ve mukavemet gösterilecektir.

★ Eğer İstanbul hükümeti, yabancı baskı altında, Doğu illerini terk veya ihmale kalkışırsa Doğu Anadolu'da «Geçici bir idare» kurulacak ve bütün mülki ve askeri memurlar bu geçici idareye bağlanacaktır. Eğer böyle bir hal, kongrenin toplantı halinde bulunmadığı bir zamanda vukua gelirse geçici hükümeti Heyeti Temsiliye muvakkaten tâyin edecek ve derhal kongreyi toplantıya çağıracaktır.

★ Doğu Anadolu'da muhacerat katiyetle yasak edilmiştir. Halk, olduğu yerlerde kalacaktır.

★ Kongre kararları aleyhinde propaganda yapanlar, millet ve vatana hiyanet ve cinayet işlemiş addedilecek ve ona göre muamele göreceklerdir.

MUSTAFA KEMAL MEMNUN

PAŞA, KONGREYİ KAPAYIŞ NUTKUNDA, VATANIN KURTULUŞU İÇİN ESASLI KARARLAR ALINDIĞINI AÇIKLADI.

ERZURUM, —

Millî Kongre tarafından Heyeti Temsiliye üyeliğine seçilmiş olan Mustafa Kemal Paşa toplantılar sona ererken bir konuşma yapmış ve tarihin ender ve büyük bir eser olarak kaydedeceği bu kongrede vatan ve milletin kurtuluşu için esaslı kararlar alındığını açıklamıştır.

Mustafa Kemal Paşa'nın kongreyi kapayış nutku şöyledir:

«— Muhterem efendiler,

Milletimizin ümit ve meyat ile çırpındığı en heyecanlı bir zamanda fedakâr heyeti muhteremeniz her türlü mezahime katlanarak burada, Erzurum'da toplandı. Hassas ve necip bir ruh ve pek salabetli bir iman ile vatan ve milletimizin halâsına ait esaslı mukarrerat ittihaz etti. Bilhassa nüfûs elhana karşı milletimizin mevcudiyetini ve birliğini gösterdi.

«Tarih bu kongremizi şüphesiz ender ve büyük bir eser olarak kaydedecektir.

«Heyeti muhteremenizin, yüfekâyı biraman hakkında gösterdiği samimî muhabbet ve iltifat âcizlerine buradan alenen teşekkür etmeyi bir vecibe addederim. Bu felâhpira içtimaımız hitampezir olurken Cenab-ı Vâhibülâmal Hazretleri'nden avnü hidayet ve Peygamberi Zişânımızın ruhu pürfütuhundan feyzü şefaat niyazıyla vatan ve milletimize ve devleti ebed müddetimize mes'ut akıbetler temenni ederim.»

Heyeti Temsiliye'ye kongre tarafından aşağıdaki 9 kişi seçilmişlerdir:

1 — Mustafa Kemal Paşa (Eski Üçüncü Ordu Müfettişi, Askerlikten ayrılma)

2 — Hüseyin Rauf Bey (Eski Bahriye Bakanı)

3 — Hoca Raif Efendi (Eski Erzurum Mebusu)

4 — Şeyh Fevzi Efendi (Erzincan'da Nakşibendi tarikatı şeyhi)

5 — Servet Bey (Eski Trabzon Mebusu)

6 — İzzet Bey (Eski Trabzon Mebusu)

7 — Sadullah Efendi (Eski Bitlis Mebusu)

8 — Hacı Musa Bey (Mutki'de aşiret reisi)

9 — Bekir Sami Bey (Eski Beyrut Valisi)

Bekir Sami Bey şehrimize gelmemiş ve kongreye katılmamıştır. Kendisinin Sivas'ta Mustafa Kemal Paşa'yı beklemekte olduğu bildirilmektedir. Paşa'nın teklifi ile dokuz ismin bulunduğu tek aday listesine adı konulmuş ve seçilmiştir.

Heyeti Temsiliye üyeliğine seçilen Erzurum Kongresi Başkanı Mustafa Kemal Paşa.

Yeni İstanbul YAYINI

9 AGUSTOS 1919 C.tesi No: 77

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

Sivas Kongresi hazırlığı başladı

Mustafa Kemal Paşa « Biz siyasi partilere değil millî birliğe muhtacız » diyor

ERZURUM, —

Millî Kongre'nin dağılmasından sonra Mustafa Kemal Paşa yakın arkadaşları ile evinde bir toplantı yapmış ve Sivas Kongresi'nin hazırlıkları ile derhal meşgul olmaya başlamıştır.

Toplantıda bulunan Mazhar Müfid Bey'in bildirdiğine göre Paşa, bu toplantıda Erzurum Kongresi'nde alınan neticelerle, Sivas Kongresi hakkındaki düşünceleri hususunda şu konuşmayı yapmıştır:

«Kongre kararları muhakkak ki çok iyi, ancak Şark vilâyetlerine mahsus bir program hâlinde. Bakalım Sivas'ta ne olacak, ne şekil alacak?

«Ancak, umumi millî kongre mahiyetinde bir bünyeye sahip bulunacak olan Sivas Kongresi için bir esas hazırlanmış oldu. Bu esaslar tabiî Sivas'ta işlenecek ve genişletilecektir. Fakat ana dâvâ, aydır.

«Erzurum Kongresi hergesin başında Şark vilâyetlerin de muhtelif amillerle teşekkül etmiş bulunan cemiyetleri «Şark vilâyetleri Müdafai Hukuk Cemiyeti» çatısı altında bir araya toplamış oldu. Bu mühim bir noktadır. Sivas'ta da aynı hedefi tahakkuk ettirmek, memleket müdafaasına ait olarak teşekkül etmiş bulunan bütün cemiyetleri tevhit etmek muvaffakiyetini elde etmek lüzumu var. Biliyorsunuz ki bugün muhtelif yerlerde kurulu olarak faaliyette bulunan ondan fazla cemiyet vardır. Münferit çalışmalar yerine toplu mesaiyi ikame etmekle hem muvaffakiyet gücümüz artacak, hem de millî irade ve millî mücadele ruhunun sevk ve idaresi bir dimağ noktasına bağlanmış olacaktır.

«Erzurum Kongresi'nin en bariz vasıflarından biri de millî iradeyi herşeye hâkim ve herşeye üstün kılma kararıdır.

«Vatanın müdafaasını ve millî istiklâli iradei milliyeye tâbi kılmak ve Kuvayı Milliye'yi bu hüküm altında tutmak prensibi belki birden ehemmiyeti kavranamıyacak basit bir ifade zannolunur. Hakikatte bu, büyük, her türlü zan ve tahminin üzerinde büyük bir dâvâdır.»

SİYASİ PARTİ YOK

Mustafa Kemal Paşa, toplantılar esnasında tartışma konusu olmuş bazı noktalara da temasla demiştir ki:

«Kongrenin siyasi partiye inkılap hakkındaki teklifi red detmesi mükemmel oldu. Ben siyasi partilerin bugünkü vaziyet içinde aleyhindeyim. Biz, siyasi partilere değil, millî birliğe muhtacız. Böyle felâketli anlarda siyasi partiler millet beraberliğini bozar. Ömer Fevzi ve bir arkadaşının takriri bolşevizm yolunu açıyordu. Onun da ittifakla reddi çok iyi oldu.»

Damad'ın gizli plânları

Başbakan, «Millîcileri» tevkif ettirdiği takdirde bunları Malta'da emniyet altına alıp alamıyacaklarını sordu

Şehrimizden ayrılmaya hazırlanan İngiliz Yüksek Komiseri Amiral Kaltorp tarafından salı günü Londra'ya Dışişleri Bakanlığına bir şifre telgraf gönderilerek, Mustafa Kemal Paşa'nın Erzurum cihetlerinde bir ordu teşkiline başladığı bildirilmiştir.

5 ağustos tarihli gizli şifresinde Amiral Kaltorp, Fransız komiseri ile görüş birliği hâlinde Damat Ferit'ten, «İttihatçı» dediği millîcilerle irtibatı olduğu sanılan kimselerin tevkif edilmeleri lüzumundan bahsetmektedir.

Hattâ, Amiral Kaltorp'a «Güle güle» demeye giden Damat Ferit'in de bu konuda, tevkifleri yaptırdığı takdirde yakalatırsa millîcilerin meselâ Malta adası gibi bir yerde emniyet altına alınıp alınamıyacağını İngilizlerden sorduğu da belirtilmektedir.

ERMENİ HEYETİNİN TALEPLERİ

Patrikhane heyeti, Akdeniz'de mahreç ve Karadeniz'de geniş bir sahil bölgesi istedi.

ATİNA

(Atina Haberci) adlı Yunan gazetesinin İstanbul muhabirinden alarak verdiği bir habere göre, Amerikan tetkik heyetine giden Ermeni Patrikhane heyetinin taleplerini bildirdiği açıklanıyor ve şu tafsilat veriliyor:

«Ermeni heyeti, Amerikan heyetinden isteklerini şu şekilde sıralamıştır:

1— Ermeni istiklâli devletinin kurulması.

2— Bu yeni devlete Akdeniz'de mahreç verilmesi.

3— Yeni Ermeni Devletine Karadeniz'de geniş bir sahil bölgesi bırakılmalıdır.

4— Akdeniz'de mahreç meselesi müzakere edilirken beraber yeni Ermeni devletinin güney sınırı mutlaka Kayseri'de bulunmalıdır.

Firarı Damat Ferit'i çileden çıkaran eski 6. Ordu Kumandanı Halil Paşa.

Bekirağa bölüğünden iki mühim firar oldu

İngilizlerin idamını istedikleri eski 6. Ordu Kumandanı Halil Paşa Anadolu'ya kaçtı

Cihan Harbi'nde Altıncı Ordu Kumandanlığında bulunan Halil Paşa ile İttihat Terakki Merkezi Umumisi Küçük Talât Bey'in önceki gece hapishaneden kaçmaya muvaffak oldukları öğrenilmiştir.

Önceden yapılan gizli bir anlaşmaya uygun olarak, perşembe gecesi nöbetçi subayı bulunan Şadi Bey, Halil Paşa ile Küçük Talât'ı ve gardiyanı yanına alır, kimsede şüphe uyandırmak sızın gece saat ikide hep birlikte Harbiye Başkanlığının bahçesinin Süleymaniye kapısından çıkarır ve birlikte orada bekleyen bir arabaya binerek kaybolurlar.

Halil Paşa ile Küçük Talât'ın nöbetçi subayı Şadi Bey'le birlikte firarları ancak dün geç vakit haber alınabilmiş ve derhal harekete geçilmiştir.

Hattâ Polis Müdüriyeti durumdan yalnız dün akşama doğru haberdar olduğundan, etrafa geç bilgi verebilmiştir.

DAMAT FERİT ÇİLEDEN ÇIKTI

Halil Paşa ile Küçük Talât'ın firarlarını duyan Damat Ferit çileden çıkmış ve bu firarı kolaylaştırmak la suçladığı Harbiye Bakanı Nazım Paşa ile sert bir tartışması olmuştur.

Harbiye Bakanı Nazım Paşa'nın her an vazifesinden alınmasına intizar olunmaktadır.

HALİL PAŞA NEREDE?

Öğrendiğimize göre, mütarekeyi müteakip İngiliz kuvvetlerinin şehrimize yerleşmeleri üzerine bizzat İngiliz askerî polisi tarafından Bostancı'da Horoz Ali Paşa köşkünde sarılarak yakalanan Halil Paşa, «Ermeni tehciri» nden sorumlu tutularak idam edilmek üzere idi. Askerî Mahkeme'nin bu yolda İngilizlerin baskısı altında bir karara varmak üzere olduğu söylenmektedir.

Verilen bilgiye göre, Bekirağa bölüğünden firarını müteakip Halil Paşa ile arkadaşları Kumkapı'ya inmişler, orada kendilerini bekleyen mücahidlerden teğmen Naci tarafından alınarak Üsküdar'da bir eve götürülmüşlerdir. Burada kalmayarak araba ile Kısıklı cihetine geçilmiş ve orada bekleyen Kuvayı Milliye mücahidlerinden Yahya kaptan ve oradaki Halil Paşa ile Küçük Talât'ı alarak Anadolu içlerine götürmüştür.

Halil Paşa'nın Mustafa Kemal Paşa ile temas kurmuş olduğu anlaşılmaktadır.

YUNAN'A İKİ BASKIN DAHA VERİLDİ

Atina gazeteleri Yunan birliklerinin kayıp verdiğini itiraf ediyor.

ATİNA

Yunan gazetelerinin İzmir'den alarak yayınladıkları resmi bir habere göre, Aydın bölgesinde Zeytin civarında bir vadi içinde Yunan ordusuna ait bir birliğin baskına uğradığı bildirilmektedir.

İzmir mahreçli habere, bu baskında Yunanlıların 6 ölü ve 7 yaralı verdikleri de ilave etmektedir.

Diğer taraftan Sarayköy'de de 120 çetenin baskın verdiği ve orada da 7 ölü ile 8 yaralı kayıp verdiği bildirilmektedir.

Elefteros Typos adlı Atina gazetesi de, 24 temmuzda Türk millî kuvvetlerinin (kendilerine çete diyor) Manisa civarında Papazlı'ya baskın verdiklerini ilk defa dün yazmıştır.

DENİZLİ'DE

Denizli'den İstanbul gazetelerine gelen haberlere göre, İzmir'den yalnız Denizli bölgesine akın eden muhacirlerin sayısı 12.000 civarındadır. Yunan işgalinden kaçan bu kütle perişan bir vaziyettedir.

Diğer taraftan Aydın işgali sırasında 850 Türkün şehit edildiği de açıklanmaktadır. Bundan maada 1500 kişi de kaybolmuş ve bunlardan şimdiye kadar hiç bir haber alınamamıştır.

Yeni İstanbul YAYINI
11 AGUSTOS 1919 P.tesi No: 78
İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ
HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COSAR

Erzurum kongresi kararlarına karşı Damat Ferit'in ilk tepkisi :

Hükümet, kongreleri kanun dışı ilân etti

Ingiliz generali Milne'nin şiddetli talebi üzerine İçişleri Bakanı tamim yaparak millîcilerin tevkif edilerek Istanbul'a yollanmalarını istedi

Ingiliz amiralinden başbakanın talebi!

● Damad Ferit, milliyetçilerden 50 kişinin İngilizlerce tevkif edilmesini istiyor.

Başbakan Damat Ferit'in, yeni İngiliz yüksek komiseri amiral Webb'e başvurarak, muhaliflerinin İngiliz askerleri tarafından tevkif ve bertaraf edilmelerini istediği öğrenilmiştir. Hattâ başbakanın, bertaraf edilmesini istediği elli Türkün adını havi bir listeyi de İngiliz yüksek komiserliğine ilettiği anlaşılmıştır.

Amiral Webb'in 9 ağustos tarihi ile şehrimizden Londra'ya Lord Curzon'a yolladığı bir telgrafta bu hususlar açıklanmaktadır.

Bir kaç gün önce şehrimizden ayrılan Amiral Kaltorp'un, «tahrikçilerin» tevkifini Damat Ferit'ten istemiş olduğunu hatırlatan yeni yüksek komiser Amiral Webb, cumartesi günü yolladığı gizli telgrafında diyor ki:

«Bu talebin neticesi olarak Damat Ferit, bertaraf edilmesini arzu ettiği bazı kimselerin isimlerini bildirdi. Kanaatimce göre bunların hapsedilmesi zor olacaktır. Zira her hangi bir suç işlememişlerdir. Fakat siyasi bakımdan arzu edilmeyen kimseler oldukları ileri sürülebilir.»

Amiral Webb, Damat Ferit'in önce beş veya altı kişilik bir liste verdiğini fakat sonra bu listeyi genişlettiğini, elli kadar kişinin tevkiflerini talep ettiğini de bildirmekte ve şöyle demektedir:

«Damat Ferit ayrıca tamamıyle yanılmış ve bu tevkiflerin itilâf devletlerince yapılacağı zehabına kapılmıştır.»

İngiliz yüksek komiseri: «Neticede İtalyan hükümetinin bir itirazı olmadığı takdirde bu şahısların İtalya'yı ziyarete davet edilmesine karar kılındı» demektedir.

Amiral Webb'in bu raporu şu şekilde son bulmaktadır:

«Bundan on veya onbeş gün kadar evvel bir hayli tahrikat ve çalkalanma olduğu halde şu günlerde siyasi faaliyette bariz bir durulama müşahede edilmektedir. Fakat bunun tamamiyle durmuş olduğunu farzetmenin büyük bir hatâ olacağı kanaatindeyim.»

«Umumi mahiyeti itibariyle mutedil derecede memnuniyet bahş fakat emirlerini tatbik ettiremeyecek kadar zayıf olan bir hükümet ile işbirliğinde bulunmak son derece müşkül. Bununla beraber kuvvetli bir hükümet ise Müttefiklerin gaye ve menfaatleri ile mütareke şartlarının yürürlüğe konmasına kati surette muhalefet edecektir.»

Millicileri İngilizlere tevkif ettirmek için çırpınan Osmanlı Başbakanı Damat Ferit.

İçişleri Bakanı Adil Bey'in, Erzurum Kongresi kararları açıklandıktan 24 saat sonra bütün Anadolu vilâyetlerine yeni bir tamim yollayarak, Kuvayı Milliye'nin derhal dağıtılmasını tekrar istediği ve kongrelerin yapılmasını da şiddetle yasaklayarak, bu emirlerine aykırı harekete devam edecek olanların derhal tevkif edilerek, İstanbul'a gönderilmelerini talep eylediği bildirilmektedir.

Damat Ferit'in İçişleri Bakanı, Batı Anadolu'da Yunan ve İtalyan işgal mıntıkalarını tesbit edecek olan itilâf devletleri komisyonu başkanı General Milne'nin Hükümete başvurarak Yunan işgal sahaları dışındaki çetelerin süratle dağıtılmalarını ve halkın da bu çetelere katılmalarının önlenmesini Damat Ferit'ten şiddetle ve ısrarla istediğini de 8 ağustos tarihli tamiminde itiraf etmekte, bunun üzerine bu yeni tamimin hazırlanarak gönderildiğini bildirmektedir.

Türkiye devletinin İçişleri Bakanı tamiminde şöyle demektedir:

«Millî teşkilât adı altında toplanan kuvvetlerin gecikmeden dağıtılması hakkında Hükümetçe evvel ve ahir yapılan tebliğlerin nasıl katî ve siyasî bir lüzuma dayandığı ve yapılan ihtarların uygulanmamasında zecri hükümleri takdirde memleketçe ne kadar büyük mesuliyetlerin meydana geleceği general Milne'in ifadesiyle teeyyüt eylemektedir.»

HÜKÜMET BİLİRMİŞ

İngiliz Generalinin şiddetli hotasına boyun eğen İçişleri Bakanı tamiminde, dahili ve harici siyasetimizi ancak Hükümetin idare edebileceğini, her şeyi ve memleketin menfaatlerini en iyi hükümetin bilip takdir eyliyeceğini ileri sürmekte ve şöyle demektedir:

«Şurada burada her ne sebep ve maksatla olursa olsun toplanan gayri resmî kuvvetlerin behemehal dağıtılması önemli ve gerekli olduğuna dair vaki olan bildirilerin pek önemle dikkate alınarak yerine getirilmesine gayret etmek bütün mülkî ve askerî memurların en başta gelen vazifeleridir. Ahalinin hak ve hayatlarının teminine gelince bunun için icap eden tedbirlerin alınması yalnız hükümete aittir.»

ZARARLI TEŞVİKLER

«Şu halde millî teşkilât ve başka namlarla meydana getirilen toplantıların ... kafasının üstüne dayanmış olduğuna dair ileri sürülen mülâhazalar da varid değildir. Keyfiyet gazeteler ve basılacak ilânlar ve sair vasıtalarla ve herkesin anlayabileceği bir dille hemen yayınlanarak bahsettiğimiz hakikatlerden haberi olmayan masum ahali fertlerinin, ahvali ve siyasi icabatı takdir edemeyen bazı kişilerin memleket ve millet menfaatine pek zararlı olan teşviklerine kapılmamaları sebeblerinin her surette yerine getirilmesi lüzumudur.

Hiç bir kötü fikri olmayan, fikir ...

Damat Ferit'e her istediğini yaptıran İngiliz Generali Milne

... aşçılığına düşmüş olan ve bu gibi menfur teşebbüsleri, memleketin menfaatlerine uygun zanneden teşvik erbabının da uyarılması ve hamiyet icabı menfaate uygun zannında bulundukları hareketlerden memleket için doğabilecek neticelerin vahametinden hamiyetlerinden dolayı kendilerinin de pişman olacaklarının fakat felâket kopduktan sonra pişmanlıktan ve geri dönüşten hiç bir fayda hasıl olamayacağının bu gibilere hususi surette anlatılması ve general Milne'in, itilâf devletleri namına tahriri ifadelerinin nazarı dikkat ve hamiyetlerine vazı muktazidir.»

TEVKİF EDİNİZ

«Yukarıda yazılı mühim sebepler ve delilli izahlara karşı kışkırtmada ve teşviklerinde devam edenler olursa, kanuna aykırı ve vatanın selâmetine pek zararlı bir harekette kasıtlı olarak ve kötü bir fikre dayanarak inat ettiklerini ispat eylemiş olacaklarından, bu gibilerin, her kim olursa olsun, derhal yakalanarak haklarında gereken kanunî hükümler uygulanmak üzere mahfuzen ve süratle İstanbul'a gönderilmeleri lâzımdır. Harbiye Bakanlığından askerî memurlara da bu yolda tebligat yapılmıştır.»

Anadolu'da gazetelere sansür!

Kuvayi Milliye'ye karşı şiddetli tedbirler alma yoluna girmiş olan Damat Ferit Hükümeti, vilâyetlere yolladığı yeni bir tamimde, gazetelerin sansür altına alınmasını istemiştir.

Resmi Osmanlı Ajansı tarafından bu konuda verilen haber şöyledir:

«Vilâyetlerde ve müstakil livalarda yayınlanmakta olan gazetelerin zihinleri karıştırmasına sebeb olacak bazı havadisleri yazdıklarının nazarı itibara alan Hükümet bu gazetelerin sansür edilmesi lüzumunu vilâyetlere ve müstakil liva mutasarrıflıklarına tamimen bildirmiştir.»

KAPATILAN GAZETELER

Dün VAKİT gazetesi üç gün ve İFHAM gazetesi de belirsiz süre için kapatılmışlardır. İSTİKLAL gazetesi mesul müdürü de divanıharbe verilmiştir.

Mustafa Kemal'e karşı Aptullah paşa mı?

Damat Ferit'in, Erzurum'da Üçüncü Ordu Müfettişliğine Aptullah Paşa'yı tayin ettiği ve görevi başına gitmeye hazırlanan Paşa'nın dün Padişah Vahidettin tarafından kabul edildiği bildirilmektedir.

Mustafa Kemal Paşa'nın, Ordu Müfettişliğinden azlini müteakip bu vazifeye vekâleten 15 inci Kolordu Kumandanı Karabekir Paşa getirilmişti.

Fakat Erzurum kongresi sırasında takip ettiği hattı hareket sebebiyle Karabekir'i bu vazifesinden alan Başbakanın Doğu'da duruma hâkim olmak üzere Aptullah Paşa'yı göndermeye karar verdiği öğrenilmiştir. Geçenlerde bir Fransız gazetesinin şehrimizdeki muhabiri Başbakanın, Mustafa Kemal'e karşı gönderecek için bir Paşa bulamadığını yazıyordu. Şimdi bu Paşa'nın bulunduğu anlaşılmakta dır.

Veliahd: "Milliyetçi hareketle ilgim yok"

Abdülmecit Efendi bir İngiliz diplomatına Türkiyenin Amerikalılara bırakılmamasını söy'edi ve Kuvayı Milliye ile hiç bir bağı bulunmadığına dair namus sözü verdi

Veliahd Abdülmecid Efendi, İngiliz Yüksek Komiserliği memurlarından Rayan'la geçen cuma günü yaptığı özel bir konuşma esnasında, ne milliyetçi hareketle her hangi bir ilgisi bulunduğunu ve ne de bu hareketin başına geçmek için en ufak bir tasavvuru olduğunu söylemiş ve Anadolu hareketi ile ve buna önayak olanlarla hiç bir bağı bulunmadığı hususunda namus sözü vermiştir.

Öğrendiğimize göre, İngiliz ve Fransız Yüksek Komiserleri Abdülmecid Efendinin «ittihatçılar» la irtibatlı bulunduğu ve ya millicilerin, onun adından faydalandıkları yolundaki istihbaratları dolayısiyle Veliahd'la konuşup kendisini ikaz etmek lüzumunu duymuşlar ve bunun üzerine de Rayan 8 ağustosta kendisi ile iki saat süren bir konuşma yapmıştır.

Bu konuşmalar ile alâkalı olarak Rayan tarafından komiserliğe verilen ve dün Londra'ya telgrafla bildirilen raporda, Abdülmecid Efendinin Abdülhamit zamanında kapısı atıldığı hatırlatılmakta ve Meşrutiyetten sonra hürriyetine kavuştuğu, fakat siyasetten uzak kalmasının da sağlandığı belirtilmek te ve şöyle devam edilmektedir:

İNGİLTERE YANINDA

«Veliahd, kanaatine göre, Türkiye'nin siyasetinin Keçecizade Fuad Paşa ve Ali Paşa siyaseti gelenekseli, yani zamanki İngiltere'nin yanında bulunmasını gerektiğini söyledi.

«Prens, bugünkü sultan ile münasebetlerinin 45 senelik bir dostluğa istinad ettiğini ve aralarında hiç kavga olmadığını beyan eylemiştir.»

Raporda işaret edildiğine göre, Veliahd, Padişahla arasında tek görüş ayrılığının Damat Ferit'ten doğduğunu söylemiş, Başbakandan çok acı bir lisanla şikâyet etmiş ve onun iş başında tutulmasının ciddi bir hata olduğunu da kaydederek meselâ Başbakanlığa Tevfik Paşa, İzzet Paşa, Çürüksulu Mahmut Paşa veya Ahmet Rıza gibi şahısların getirilebileceğini belirtmiştir.

20 BİN KİŞİ KATLEDİLDİ

Rayan'ın raporu şöyle devam etmektedir:

«Veliahd, halkın pek fazla bir şey istemediğini izah etmiştir. Halkın arzuları bir İmparatorluk değil, muhakkak Türkler la meskûn Türk milletine ait bir memleket arzu ettiğini belirtmiştir. Halbuki bunun aksine, memleketin taksiminden başka bir şey konuşulmadığını beyan etmiş ve İzmir faciasının milletin gözü önünde bulunduğunu söylemiştir.

«Prens, kısa bir zamanda Yunanlılar tarafından tahminen 20 bin kişinin katledilmiş olduğunun bir yabancı tarafından kendisine söylendiğini ifade etmiştir.

«Dahildeki hareket ise halnce, sağlam ve zabıtlı bir şeydir. Fakat halk Ferit Paşa hükümetinden daha iyi bir şey arzu ediyordu. Mustafa Kemal ve Rauf gibi kimselerin telkinlerine kapılıyor iseler bu da arzularına saygı gösterilmesinden dolayıdır.

NAMUS SÖZÜ

«Prens, bu hareket ile veya buna ön ayak olanlarla hiç bir bağı bulunmadığı hususunda namus sözü verdi.

«Memleket dahilindeki hareket ile ilgili olarak Prens tarafından izhar edilen görüşlerin ancak akl başında makul bir kimse tarafından dermeyan edilebilecek mahiyette olduğunu söyledim. Namus sözü vermesine lüzum yoktu. Zira kendisi hem Prens ve hem de centilmen idi. Memleketin siyasî hayatında Prenslerin durumuna gelince doğrudan doğruya bir nüfuzları olmadığı doğru idi. (Bu hususun başında Abdülmecid bizzat, memleketin siyasî hayatında Veliahdların nüfuzu olmadığını belirtmiştir). Fakat büyük ölçüde manevi otoritelerini kullanabilirlerdi. İşte bunun içindir ki Abdülhamid kendilerini tamamiyle bertaraf etmek istemiş ti. Meseleleri muhtelif yönlerden mütalaa etmek gayretleri dolayısiyle şah son diğer prensler arasında temayüz etmişti.

MÜBALAĞA EDİLMİŞ

«İzmir hâdiselerini takiben vuku bulmuş olan teessüfe şayan vakaların inkâr edilemiyeceğini söyledim. İşittiği olduğu rakamlara mübalağa edildiği kanaatindeyim. Hâdiseler ise mübalağaya ihtiyaç olmayacak kadar trajik. Daha önce de kendisine anlattığım gibi mukabil hareketlerle çıkarılmış edilmiştir. Her ne ise bunlar şimdi müttefikler arası bir komisyon tarafından tetkik mevzuu olacaktır. Bu tahkikatın yegâne faidesi hâdiselerin hakikatin ışığı altına koymak olacaktır.»

MUSTAFA KEMAL

Rayan raporunda, kendi görüşlerini belirttiği bölümde, Türkiye'nin devlet adamı yönünden fakir olduğunu, Tevfik Paşa'nın ihtiyarlamış ve yıpranmış olduğunu, Mecid Efendi tarafından isimleri zikredilen diğer şahısların ise Anadolu'da millicilerle bağları bulunduğu hususunda kendisine teminat verilmiş olduğunu, Damat Ferit'in ise durumu hâkim olabilmek için ciddi gayret gösterdiğini zikrederek diyor ki:

«Memleket dahilinden işitmiş olduğum her şey bende hakiki vatanseverlerin (!) yalnız barış ve sükûn arzu etmekte olduğu kanaatini uyandırmıştır. Her tarafta halkın vicdanını temsil ettiklerini iddia eden tahrikçiler mevcuttur. Bunlar bir hayli haykırışçılardır. Mustafa Kemal muayyen bir yerden geçtiği sırada asıl halk da ayaklanmaktadır. Zira otoritenin şiddet ile elde bulunduğunu görmeğe alışıktır. Fakat Mustafa Kemal gelip geçtikten sonra tahrikçiler faaliyetlerine devam ettikleri hâlde asıl halk pasif durumu avdet etmektedir.»

HABERİ YOKMUŞ

Rayan, Abdülmecid'in kendisine, memleketin dahilinde olan bitenler hakkında hakikaten hiç bir şey bilmediğini ve malûmat aldığı hiç bir kaynak bulunmadığını, politikadan tamamiyle uzak kaldığını, bu sebeple Çamlıca'daki köşküne çekildiğini, san'at ve edebiyatla kendisini avuttuğunu söylediğini naklederek, cereyan eden konuşma hakkında şunları ilâve etmiştir:

«Bundan sonra Prens daha uzunca olarak konuştu. Türkiye için yegâne siyasetin İngiltere ile birlikte hareket etmek olduğu prensibine karşı taassubu bir defa daha teharüz ettirdi. Esasen harpten önce de bu görüşte olduğunu, yalnız Üsküdar mutasarrıflığına layık gördüğü Cemal'in (Paşa'nın) Bağdad'a vali olarak gönderilmesine karşı koymak istediğini de söyleyerek, Ermeni katliamını durdurmak imkânlarını araştırdığına, Ermeni patriğinin de bu sözlerini teyid edebileceğini kaydetti.»

AMERİKA'YA KARŞI

Bu konuşma arasında Abdülmecid Efendi, İngiltere'ye karşı bağlılığını ispatlamak için odasında lord Palmerstone'un portresinin hep asılı bulunduğundan bahsetmiş, Sultan öteki olsa bu görüşlerinin devam edeceğini de kaydederek, bu sözlerinin hatırasının arzu ettiği manzarayı anlamasını da eklemiştir.

Rayan'ın belirttiğine göre, Abdülmecid Efendi, bugün iki büyük kuvvetin zirveye doğru yükselmekte olduğunu, bunların İngiltere ve Amerika olduğunu belirterek demiştir ki: «— Türkiye, Amerikalılara bırakılmamalı fakat Amerika bir dost olarak muhafaza edilmelidir.»

Rayan'a göre, Abdülmecid Vilson prensipleri üzerinde de durmuş fakat mandalar hakkında hiç bir görüş izhar etmemiştir.

FAZLA SİNİRLİ

Rayan raporunu şu şekilde sonuçlandırmaktadır:

«Çekmek üzere iken Prens, Lord Palmerstone'un resmini göstermek için beni başka bir odaya davet etti. Prens, insanda muhabbet bir kuşba bırakıyor. Hiç olmazsa samimi bir şekilde konuşuyor. Bir hayli zeki olduğu ve okuduğu anlaşılıyor. Maksadını mükemmelen anlatabilecek şekilde kolaylıkla Fransızca konuşuyor. Çok çabuk tecessüre kapılacak derecede fazla sinirli olduğu aşikâr.»

Millicilerle hiç bir bağı bulunmadığına dair İngilizlere namus sözü veren Veliahd Abdülmecid Efendi.

Karabekir de Heyeti Temsiliye üyesi oldu

● Kongrece seçilmiş olan heyet, nizamnamenin bir maddesine dayanarak kolordu kumandanını üyeliğe kabul etti.

ERZURUM

Erzurum kongresince seçilmiş olan Heyeti Temsiliye önceki gün Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığında yaptığı toplantıda, Heyeti Temsiliye üyeleri arasına 15. Kolordu Kumandanı Karabekir Paşa'yı da almayı kararlaştırmıştır.

Mustafa Kemâl, Raif, Süleyman Servet, Hüseyin Rauf ve İzzet Bey'lerin imzaları ile Karabekir'e yollanan telgrafta şöyle denmektedir:

«Paşa hazretleri: Zatı samileri Şarki Anadolu Müdafaayı Hukuk Cemiyetinin derdesti tabı ve takdim bulunan nizamnamesi maddei mahsusası mucibince Heyeti Temsiliye azasından bulunduğunuzu arz ile takdimi ihtiramat eyleriz.»

Telgrafta bahsi geçen madde: «Heyeti Temsiliye önemli meselelerde yetkili gördüğü kimseleri üyeleri sayarak istişare edebilir» denilmektedir.

DAMAD FERİT, MUSTAFA KEMAL'İ ORDUDAN ATTI!

Damat Ferit hükûmeti, esasen istifasını çok önce yollamış olan Mustafa Kemâl Paşa'yı «Ordudan ihraç ettiğini» ve «Sultanın yaveri» ünvanı ile nişanlarını geri aldığını ilân etmiştir

Veliahd İngiliz diplomatına, herkesten uzak, sanat ve edebiyatla meşgul olduğunu söylemiştir. Yukarıdaki resimde Abdülmecid Efendi, Şair Abdülhakhamit Bey'in portresini yaparken görülmektedir.

Yeni İstanbul YAYINI

13 AGUSTOS 1919 Çrş. No: 80

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

MUSTAFA KEMAL: «İSTANBUL ACİZ İÇİNDEDİR»

Paşa, Mutki aşiret reisine yolladığı bir mektupta, "Türkleri köle mevkiine düşürmek istiyorlar" diyor.

ERZURUM.—

Erzurum Kongresi Heyeti Temsiliye Başkanı Mustafa Kemal Paşa önceki gün, Mutki'de Aşiret Reisi Hacı Musa Beye bir mektup göndererek, kendisinin de heyeti temsiliyeye seçilmiş olduğunu, vatanın kurtuluşu için birlikte çalışmaktan memnunluk duyacağını bildirmiştir.

Mustafa Kemal Paşa, Cihan Harbi'nde İkinci Ordu Kumandanı iken tanımış olduğu Hacı Musa Bey'in, Bitlis'in düşmandan geri alınışı sırasında orduya fiilen yardımlarda bulunduğunu hatırlatarak, «Bu yardımlarınızı şükranla yadediyorum» demekte ve mütarekeden sonra cereyan eden olaylara temasla şunları belirtmektedir:

«Düşmanlarımızın bugün devlet ve milletimize karşı pek hainane bir vaziyet alarak memleketimizi tamamen parçalamak İslâm âlemi için asırlardan beri kanlarını cömertçe veren milletimizin, hakimiyet ve istiklâl hakkını elinden alarak köle mevkiine düşürmek için çalıştıkları, ecdadımızın bıraktığı anavatanda Ermenistan yapmağa uğraştıkları pek aşikâr olarak görülüyor.»

İSTANBUL ACİZ İÇİNDE..

Mustafa Kemal Paşa mektubunda, İstanbul hükümetinin aciz içinde kaldığını, idareyi düşmanlarımıza bıraktığını da belirtmekte ve senelerden beri cihana fedakârlık dersleri vermiş, harikalar göstermiş olan pek namuskâr ve faziletkâr milletimizin, bu iktidarsız ellerde pek yakında ne derece vahim akıbetlere duçar olacağını anlayarak vatanlarını müdafaa için teşkilâtlanma yoluna girdiğini, kendisinin de ışıkı bulunduğu askerlikten istifa ederek milletle beraber mücadeleye karar verdiğini kaydetmekte Mutki aşiret reisi Hacı Musa Bey'den, Erzurum Kongresi kararları çerçevesi içinde mücadeleye katılmaya dâvet eylemektedir.

Paşa mektubunda, «Burada olduğu gibi aynı maksatla Sivas'ta da bütün milletin müessesatlerinden mürekkep umumi bir kongre toplanmak üzeredir» demekte ve kendisinin de bu kongreye katılmak üzere yakında Sivas'a hareket edeceğini ve Erzurum'a tekrar döndüğünde buluşup konuşacaklarını ilâve etmektedir.

Amerikalılar "Manda'dan korkmayınız„ diyorlar

CEMİL PAŞA

Belediye Başkanını dinleyen Tahkik Heyeti Başkanı Dr. Crayne "Manda" nın bir ilim olduğunu, istenildiği zaman değiştirilebileceğini ileri sürdü.

Şehrimizde bulunan Amerikan Tahkik Heyeti, «manda» konusundaki soruşturmalarına dün de devam etmiş ve bu arada Belediye Başkanı Cemil Paşa ile Şehir Meclisi üyelerinden Cevat ve Dr. Neşet Beylerle Belediye Başkan muavini Raif Beyi dinlemiştir.

Şehrin nüfusu hakkında sorulan bir suale Cemil Paşa, İstanbul nüfusunun 950 bin küsur civarında olduğunu ve bunun 650 bin kadarının da İslâm olduğunu belirtmiştir.

Amerikan Tahkik Heyetinin: «— Memleketiniz için nasıl bir idare tarzı istiyorsunuz?» şeklindeki sorusuna Cemil Paşa şu cevabı vermiştir:

«— Devlet ve memleketin, eski idare şekli yüzünden uğradığı zararlar meydanda olduğundan bundan böyle artık geçmişten tamamen ilgiyi keserek ilerlemek ve yükselmek için idare usulümüzü düzeltmek ve yenilemekte müttefik ve müstehidiz. «İlmen ve fennen Avrupa medeniyeti derecesine yükselmek için her türlü vasıtalara müracaate milletimiz karar vermiştir. Bunun için de büyük devletlerden birinin ancak mali ve idari yardım ve desteğine muhtacız. Bu devlet de İngiltere ve Amerika devletlerinden biri olabilir.»

«MANDADAN KORKMAYIN»

Cemil Paşa'nın bu sözleri üzerine Amerikan Tahkik Heyeti, «Manda» nın tarifini yaparak demiştir ki:

«— Sözlerinizden anlaşıldığına göre sizler (Manda) kelimesinden ürküyorsunuz. Bu kelime, bir çok düşünce ve aramanın mahsulüdür. Bu, hiç bir zaman himaye mânâsına alınamaz. Manda, sizin arzu ve temenni eylediğiniz destekle, yardım yapacak ve kabul edecek devlete mahsus bir ilimdir.

Manda öyle bir şeydir ki, istenildiği zaman değiştirilebilir. Millet istemeyince, Cemiyeti Akvam kararı ile mandaterini değiştirebileceği gibi yürünülen gayeye erişildiği yani istenen ilerleme ve gelişmenin husul bulduğu Cemiyeti Akvam tarafından anlaşılınca, kendisi destek ve yardımdan vazgeçerek mandayı kaldırır:

«İşte görülüyor ki (Manda) kelimesi korkulacak bir şey değil!»

ADEMİ MERKEZİYET

Bundan sonra Amerikan Tahkik Heyeti Başkanı, Cemil Paşa'ya aşağıdaki suali sormuştur:

«— Memleketinizi evvelce olduğu gibi sıkı bir merkeziyet ile yani herşeyi merkezden verilecek emirler dairesinde idare etmek mi yoksa ademi merkeziyete yaklaşmak mı istiyorsunuz?»

Bu suale, Belediye Başkanı şu cevabı vermiştir:

«— Tabii merkeziyet ile idare olunan memleketlerle diğer idare usulünü kabul eden millet ve memleketlerin ilerleme ve gelişmeleri göz önüne getirilince bunun son şeklinin kabulü pek tabii ve zaruri olur. Çünkü ilerlemek için başka bir yol olmadığından bizim için geniş salâhiyet esasına dayanan ademi merkeziyet usulünü kabul etmek zaruridir.»

BİR GAZETENİN İTİRAZLARI

Şehrimizde çıkmakta olan ZAMAN gazetesi, Amerikan Tahkik Heyetinin (Manda) tarifini ele alarak şunları yazmaktadır:

«Şu halde bize manda, mandater kelimelerini kabul ettirmekte israra hiç lüzum yoktur. Biz müzahir deriz, bize muavenetı kabul edecek devleti müzahir olarak tanırız. Madem ki mânâ birmiş, onlar da istedikleri kelimeyi kullanmakta devam ederler. Yeter ki istiklâlimize halel gelmesin. Çünkü esarete tahammülümüz yoktur.»

Diğer yandan ZAMAN başyazarı, «Ademi merkeziyet» konusundaki suale cevaba da temasla, «Memleketimizde artık sıkı bir merkeziyetin taraftarları kalmamıştır. Çünkü ademi merkeziyetin evvelce bazılarımıza telkin ettiği endişelere bugün meydan kalmamıştır. Vaziyet memlekette epeyce kuvvetli bir merkeziyet taraftarlığı olduğu zamanlara nisbetle pek ziyade değişmiştir.» demekte yalnız şunları da ilâve etmektedir:

«Ancak burada Amerikalılara atfedilen bazı niyet ve kararlar dolayısiyle bir çıkıntı yapmaya lüzum görüyoruz. Hepimiz ademi merkeziyetçiyiz. Bundan başka bir ilerleme yolu olmadığına inanıyoruz. Fakat ademi merkeziyetçiliğimiz, ayrılığı kabul edecek dereceye varamaz. Eğer ademi merkeziyeti kabul etmek, Türk vatanının bazı kısımlarının da diğer kısımlardan farklı bazı idarelerin varlığını kabul mânâsına geliyorsa biz o zaman ademi merkeziyetçi değiliz. Cebirden bahsetmiyoruz, fakat vaadenki milletlerin arzusu dahilinde iş görülmek isteniyor, Türkiye'nin bizce tahdid edilmiş olan yarınki milli hudutları dahilinde hiç bir Türkün, milli istiklâlini kaybetmek şartiyle başka başka idarelere tâbi olmayı kabul edemiyeceğini, buna tahammül edemiyeceğini söylemeliyiz.»

Trakya'nın yüzde seksen beşi Türktür

İtilâf devletlerine verilen muhtırada, Trakya'nın Yunan'a bırakılmasının kötü neticeler doğuracağı bildiriyor.

Trakya — Paşaeli Cemiyeti tarafından 11 ağustos tarihinde, İstanbul'da İtilâf devletleri siyasi komiserleri ile Amerikan Tahkik Heyeti üyelerine yeni bir muhtıra verildiği öğrenilmiştir.

Trakya — Paşaeli Cemiyeti bu muhtırasında şu noktalara işaret etmektedir:

«Bulgarların işgali altında bulunan Trakya'nın İtilâf Devletleri askerleri tarafından son zamanlarda işgal edildiğini haber aldık. Bu işgal tarzı, memleketimizin Bulgar boyunduğundan kurtulması demek olduğu için bizce pek ziyade memnuniyeti mucip oldu ise de bunun Yunan işgaline bir başlangıç olduğuna dair Yunan kaynaklarından ısrarla sızan haberler bizi pek ziyade dilgir etmekten hali kalmamaktadır.»

Sansür tarafından yıpranmış olan bu muhtırada Trakya — Paşaeli Cemiyeti idarecileri, böyle bir işgalin Trakya Türk halkı üzerinde çok kötü tesirler yapacağını da bildirmekte ve yüzde seksen beşi Türk olan Trakya halkının Balkanların sulhü için mühim bir şart olduğu da hatırlatılmaktadır.

İzmir faciasına ait Türk raporu

«Halkı koyun gibi boğazladılar»

Yarbay Kadri Bey, 120.000 den fazla muhacir olduğunu, Aydın'ın mahvedildiğini açıklayarak Kuvayi Milliye'nin desteklenmesini istiyor

İzmir faciasını tahkik eden milletlerarası heyetin üyeleri önünde heyecanlı bir konuşma yapan Yörük Ali Efe.

İzmir faciasının içyüzünü araştırmak üzere Sulh Konferansı tarafından kurulmuş ve Batı Anadolu'daki araştırmalarını bitirerek şehrimizde raporlarını tamamlamakta olan milletlerarası tahkik heyeti nezdinde Türk delegesi bulunan Yarbay Kadri Bey, uzun bir raporu Harbiye Bakanlığına vermiştir.

Yarbay Kadri Bey, heyet üyelerinin, Yunan işgali bölgesinde ve hemen dışındaki perişan Türk halkı ile uzun temaslar yaptığını, nihai raporlarının Türkiye lehinde olmasının kuvvetle muhtemel bulunduğunu kaydetmekte ve bu arada Çine'de, Yörük Ali Efe'nin, milletlerarası heyet huzuruna nasıl geldiğini de şöyle anlatmaktadır:

«Omuzunda silâhı, belinde üç sıra fişeği ve üç tabancası ile pek heybetli bir manzara arzeden bu efenin ifadeleri heyet üzerinde mühim bir tesir bıraktı kanaatindeyim. Yörük Ali Efe, kendisinin ve rüfekasının niçin Yunanlılara karşı silâha sarıldığını, Aydın'ı ne suretle Yunanlılardan zaptettiğini, Harb-i Umumide askerliğe gitmediği hâlde şimdi niçin hayatının son demine kadar Yunanlılarla cenk etmeye ahdettiğini, Aydın içinde Yunanlıların binlerce Müslümanı katil ve birçok ismetleri ifsa ve Müslümanlara ait her şeyi mahv ve ihrak ettiklerini gözleri ile gördüğü ve her bâkire pek büyük işkencelerle katledilmiş olan Müslüman cesetlerinin üzerinden geçtiği hâlde niçin Aydın Hristiyan ahalisini misilleme olarak yok etmediğini ve hattâ onların hayatlarını emniyet altına aldığını ve ne için el'an Kuvayı Milliye mıntakası dahilinde bakiye Hristiyan ahalinin katledilmediğini komisyona izah etmiş ve en nihayet şu müthiş suali sormuştur:

«— Paşa Efendiler, Yunanlıların ikinci defa Aydın'a gelmeleri üzerine bütün Müslüman ahali korkudan hicret etmiştir. Yalnız 2500 kadar Müslüman kaçmaya vakit bulamayarak şehir dahilinde kalmıştır. Şimdi işitiyorum ki, Aydın içerisinde 375 kişi kalmış, acaba diğerleri ne oldu ?»

Yörük Ali Efe, milletlerarası tahkikat heyeti üyelerine: "Paşa efendiler, Aydın'da 375 kişi kalmış, acaba diğerleri ne oldu" diye sordu.

«BIR KİTAP OLUR»

Yarbay Kadri Bey raporunda, Yürük Ali Efe'nin bu konuşmaları hakkında şunu ilâve etmektedir:

«Yürük Ali'nin ifadeleri başlı başına bir kitap teşkil edecek derecede mühim olduğu cihetle bu raporda hâmilen dercine imkân yoktur. Yalnız şunu söylemeden geçmek kabil olmayacaktır.

«Yürük Ali Efe heyete: — Biz, 70 kişi ile bir Yunan Alayını mağlûp ettik. Şimdiki mevcudumuzla Yunanlıları evvel Allah çok çabuk Aydın'dan çıkarmaya muktedriz. Fakat biz bir defa söz verdik. Tahkikatın neticesini bekleyeceğiz. O zamana kadar bir şey yapmıyacağız. Büyük devletlerin adaletini emniyetle bekliyoruz.»

METROPOLİT

Yarbay Kadri Bey'in raporunun ana noktaları şunlardır:

— İzmirdeki Yunan habasetinin fecî ruhu İzmir metropoliti Hristostomos efendidir. Her şey bu metropolit vasıtası ile hazırlanmış ve onun teşviki ile tatbik olunmuş ve olunmaktadır. Metropolit, Yunan emellerine hizmet edecek Müslümanları dahi bulmakta müşkülâtla karşılaşmamıştır. Meselâ Aydın'a müftü diye tayin ettikleri sabık Dedeağaç müftüsü Giritli Şevki Efendi ile Torbalı hâkimi Kırkağaçlı İsmail Hakkı Efendi ve daha bazı eşhas bu kabildendir. Yunanlılar, "Aydın İslâm ahalisini temsil ediyor" diyerek bu müftüyü tahkikat heyeti önüne çıkarmışlar ise de buna tarafımdan itiraz edilmiştir.

AYDIN MAHVOLDU

— Aydın şehri kamilen mahv ve harap olmuş, yanmış ve yağma edilmiş, hülasa tarihe karışmıştır. Şehrin, Yunan işgalinden evvel 30 bine yakın Müslüman ahalisinden yalnız, onlar da feci durumda, 375 kişi kalmıştır. Geri kalan kısmı ya hicret etmiş veya katledilmiştir. Aydın şehrinden maada civardaki elli kadar karye ahalisi de kamilen Nazilli, Çine, Söke ve sair bölgeye hicret etmişlerdir.

KOYUN GİBİ BOĞAZLANDILAR

— Menemen'deki Yunan vahşeti hakikaten müthiştir. Burada Türkler, en küçük bir mukavemette bulunmadıkları halde bile Yunanlılar tarafından koyun gibi boğazlanmışlardır. Kura Kaymakamı Kemal Bey de dahil olduğu halde bu vakada Müslümanlardan bini mütecaviz masum katledilmiştir. Yunanlıların bu katliamı gizleme çabaları gülünç olmuştur.

— Manisa, Yunanlıları en ziyade sükunetle karşılayan bir mıntaka olduğu halde Yunanlılar burada da akla alamıyacağı mezalim yapmışlardır. Kadınlar, müftüler öldürülünceye kadar dövülmüştür. Masum bir çok "ümse şehid edilmiş, çiftlik ve köyler yakılmıştır. Burada Ermeni yerli heyeti aleyhimizde, Yahudi heyeti de lehimizde şehadette bulunmuştur.

ŞARKILAR

— Bölgede Rumların asıl maksadları, devamlı tahkirler ve tecavüzler ile Türk ahaliyi ya kamilen mahv veya terki diyara mecbur ederek arazi ve servetlerine el koymaktır. Bunun için tertip edilmiş şarkılarına hattâ gündemeye bile lüzum görmeden bağırarak terennüm etmektedirler. Tahkikat heyetine bu hususu bildirdim ve kendileri benden bu şarkılardan bir kaçının tercümesini istemişlerdir. Şarkılardan birer suret derhal kendilerine verilmiştir. Bunlardan birisi (Ayasofya) şarkısı, diğeri (Küçüklar) isminde bir şarkıdır. Her ikisinde de Rumların Türkleri kamilen katliam edeceğinden ve yer yüzünden kaldıracağından, Ayasofya'ya salip takacağından bahsedilmektedir.

YÜZYİRMİ BİNDEN FAZLA MUHACİR...

— Yunan işgali karşısında Aydın'dan 63.00 küsur kişi Nazilli, Söke, Çine ve civarına; Bergama'dan da 60.60 küsur kişi Soma, Balıkesir, Kırkağaç ve havalisine muhaceret etmiş ve bunların hane, eşya, çiftlik ve tarlaları ve mahsulleri tamamen ile Yunanlıların elinde kalmıştır. Bu zavallı muhacirler elyevm hükümetin ve milletin atıfetine muhtaç bir halde ve cidden pek elim şartlar içinde bulunuyorlar. Yunanlılar, bunların yerine Yunanistandan ve adadan Rum göçmeni getirtip yerleştirmekte ve metropolit Hristostomos bunlara yerli Rum vesikası da tanzim ettirerek verdirmektedir."

NETİCE

Yarbay Kadri Bey bu raporunun sonunda, Yunanlıların İzmir ve bölgesinden ayrılmak niyetinde bulunmadıklarını, işittiği haberlere göre yüz bin kişilik yeni bir işgal kuvvetini de getirmeye hazırlandıklarını kaydetmekte ve şu tavsiyede bulunmaktadır:

"Kati kanaatim, Avrupa siyasi vaziyetinin ittihaz etmekte olduğu şekli cedit karşısında Yunanlılarla başbaşa uğraşmak ve onları bizzat kendi kuvvetlerimizle memleketimizden çıkarmak mecburiyetinde kalacağımızdır.

"Hükümetimizce yapılacak siyasi teşebbüslere ilâveten bir taraftan da buna göre hazır bulunmak ve Yunan işgalinin genişlemesine karşı yegane bir sed olarak milletin elinden meydana çıkan Kuvayı Milliyenin pek ciddi surette eksiklerini ikmal ve teşkilatını vücuda getirmek ve bu Kuvayı Milliyeyi devletimizin siyasi maksatlarına hadim hale koymak elzem bulunduğunu naçiz bir mütalea olmak üzere arzederim."

İŞTE YUNAN VAHŞETİ!

Yunanlıların işgâl ettikleri Türk topraklarında halka yaptıkları zulmü gösteren korkunç bir vesika: Bir vatandaşımızın ellerini kollarını yere mıhlamışlar, balta ve süngü ile işkence ediyorlar

BEŞİNCİ SENE — N° 1781

SALI 23 Nisan 1929

Başmuharriri
YUNUS NADİ

İdarehanesi: Düyunuumumiye karşısında dairei mahsusa
Telgraf: İstanbul Cumhuriyet-
Posta kutusu: N° 246
Telefon: Başmuharrir: 2366 Tahrir müdürü: 3236
İdare müdürü: 2365, Kitap kısmı: 472

Cumhuriyet

HER GÜN SABAHLARI ÇIKAR, SİYASİ TÜRK GAZETESİ

ABONE ŞERAİTİ

MÜDDET	Türkiye için	Hariç için
Seneliği	1400 Kr.	2700 Kr.
6 aylığı	750 Kr.	1450 Kr.
3 aylığı	400 Kr.	800 Kr.

Nüshası her yerde
5 KURUŞTUR

Bugün Milli İdarenin Hâkim Oldugu Günün Yıl Dönümüdür

En büyük mes'ele

Bugün bütün Türkiyede en büyük bir mes'elenin haftası başlıyor. Hepinizin bildiği veçhile Çocuk haftası. İşte günün ve Türk inkılâp tarihinin en büyük mes'elesi budur.

Bugün yirmi üç nisandır. Ben bir yirmi üç nisan tanırım. Her Türk için büyük bir tarih başlangıcı olan bu yirmi üç nisan daha dün cereyan etmiş büyük bir vak'anın mebdei idi. Osmanlı İmparatorluğu tarihini sür'atle gözlerimizin önünden geçiriniz. Bu muazzam sinema şeridi umumi harbin sonunda en büyük bir facia ile nihayet buluyordu. Galip devletler vatanımızın her parçasına pençelerini sokmuşlar ve artık bu İmparatorluk, onunla beraber Türklük yok oldu, yoktur demişlerdi.

Tarihin cereyanına nazaran az çok mantıki gibi görünen bu akıbete karşı cihan harbinin dört beş yıllık keşmekeşleri ile tamamen bitap düşmüş olduğu zannolunan Türk milleti sanki sihrü efsundan kuvvet almış gibi akıllara durgunluk veren bir hamle ile mukavemet etmeğe hazırlanmış ve bu azim ile açıklanmıştı.

Sin dokuz yüz yirmi senesi yirmi üç nisanında Ankarada Türkiye Büyük Millet Meclisi içtima ederek bütün cihana:

Ben varım. Benim reyim sorulmaksızın benim hayatım üzerinde tasarruf olunamaz! demişti.

İşte daha dün cereyan etmiş olan büyük tarihin mebdei budur. O günden bugüne kadar cereyan etmiş olan azim vakıaları ben size hikâye etmiyeyim, siz bunları hep biliyorsunuz ve yakın maziye atfettiğiniz nazarla hep görmekte bulunuyorsunuz. Hakikaten dünyanın tarihi böyle bir vakıayı nadir kaydetmiştir.

İşte gene bu yirmi üç nisanda gene Türk milleti gene dünyanın farkına varmaksızın bugün mühim bir iş daha yapıyor. Bugün, o büyük başlangıçtan tam dokuz sene sonra, gene yirmi üç nisanda bayramların en büyüğü olmak üzere Çocuk haftası başlıyor. İstanbulda çocuklar, hep biliyorsunuz ki, bu hafta zarfında Türk Ocağını kendi başlarına idare edecekler. Fakat bu hafta zarfında hep çocukların şen ve şatır tezahürleri içinde vakit geçireceğiz, fakat çocuklar istikbalin adamlarıdır diyoruz, bunu bu hafta fiiliyat halinde mümkün olduğu kadar mükemmel olarak hepimiz göreceğiz.

23 nisanın çocuk günü yapılması fikrini ilk ileriye süren ben imişim. Himayeietfalin, yani şimdiki ifadesile Çocukları Koruma cemiyetinin reisi olan Doktor Fuat Bey bunu vesaika müstenidən böyle tesbit etmekte ısrar ediyor. Çocuk günü, çocuk haftası, çocuk mes'elesi zaten haddi zatında hayatın belki en cazip mes'elesidir. Çocuk demek ve o mevzu üzerinde düşünmek insanı zaten en büyük mes'ele içine salmağa kâfidir. Doktor Fuat Beyin tesbitine itina ettiği keyfiyet bittabi benim için bugün daha büyük inşirahı mucip oluyor. Demek ki bir milletin hayatında en büyük rolü oynıyacak olan bir mes'ele de bugün hakikat haline gelen bir keyfiyetin tahakkukuna, hiç olmazsa ifadesine ben sebep olmuşum. Doğrusu bir hadise ki bihakkın büyük bir bahtiyarlık olarak dahi ifade olunabilecek bir tesadüftür.

İstanbulda ve bütün memlekette olduğu gibi Ankarada dahi günlerdenberi çocuk haftası hazırlığı ile uğraşılıyor ve Türkiyenin en büyük bayramı bugün başlıyor. Zaten bayram çocuk içindir, bayramların en büyüğü olan çocuk haftası ise bugün başlıyor.

Bir memleketin dününü tesbit etmek ve bugününü idare etmek zor işlerdir, fakat yarını temin etmek hiç şüphesiz ki mes'elelerin en zoru ve en büyüğüdür. 23 nisanı takip eden haftayı Çocuk haftası olarak kabul, ilân ve tatbik eyliyen Türk milleti işte bugün bu en büyük mes'eleyi gözünün önüne almış bulunuyor. Bir işi mes'ele olarak kabul etmek zaten onu yarıyarıya halletmeğe muadildir. Demek isterim ki Türk milleti gözü önüne aldığı bu en büyük mes'ele ile hayatına, hâline ve istikbaline cidden ve hakikaten

(Mabadi Sa 3 Sü 1 ve 2 de)

Büyük Millet Meclisinin ilk küşat edildiği tarihi bina

Bugün Büyük Millet Meclisinin açıldığı günün 9 uncu yıl dönümüne müsadiftir. O zamanlar Türk varlığı ve hakimiyeti harici ve dahilî düşmanlar tarafından darbelenmiş hükûmet mefhumu namına ortada bir şey kalmamıştı. İşte 9 sene evvel bugün Ankarada toplanan B. M. Meclisi bugünkü kavi ve azimli, Cumhuriyetçi yeni Türk hükûmetinin temel taşını kurmuştur.

Bu milli Bayram münasebetile bugün bütün devair ve müessesat [illegible] edilecektir.

Doğum faciasını muhakemesi dün şahitler dinlındi

Müddeiler: Lâmia H. ın validesi Belkis ve hemşiresi Cemile Hanımlar

Lâmia Hanımın vefatiyle neticelenen doğum faciasının muhakemesine dün Ağırceze mahkemesinde devam edilmiştir. Dünkü celsede bazı şahitler dinlenmiştir.

Şahitlerden Neş'et Beyin zevcesi Madam Birteme, Lâmia Hanımın cevci Cemal ve Dr. Kenan Beyleri tanıdığını, Lâmia Hanımın doğurmadan evvel korku içinde bulunduğunu ve hastaneye gitmek arzusunu izhar ettiğini söyledi. Şahit, reisin sorduğu diğer suallere iyi Türkçe bilmediğinden cevap vere-miyeceğini söyledi.

Bunun üzerine kendisinin gelecek celsede tercüman vasıtasiyle dinlenmesi kararlaştı.

Bundan sonra Seniha H. isminde bir şahit dinlendi. Bu hanım, Lâmia Hanımın vefatından sonra evlerine gittiğini, o vakit Cemal Beyin Lâmia hanımın sureti vefatını kendisine anlattığını söyledi, başka malûmatı olmadığını bildirdi. Badehu Mediha Hanım isminde bir şahit dinlendi.

Bu H. "Lâmia H. doğuracağı vakit beni telgrafla çağırdılar, ben hizmet için geldim, geldiğim zaman ebe Hanım ile Dr. Kenan Hasan B. orada idi. Lâmia Hanımın sancısı tutmuştu. "beni kurtarın" diye bağırıyordu.

Doktor bey makineyi kullanmağa başladı, sonra makineyi çıkardılar. Dr. Atıf Beyi çağırdılar." Dedi ve uzun boylu izahat verdi.

Bazı şahitler gelmemişti. Bunlara tebligat yapılmasına karar

Dün dinlenilen şahit Madam Birteme

yin, Çenkelköyünde oturan Binbaşı İsmail Hakkı Beyin refikası Kadriye Hanımın üç parmağının muattal kalmasına sebebiyet verdiğinden dolayı açılan tatili uzuv davasının bu dava ile tevhidine karar verilerek muhakeme 7 mayısa talik edildi.

Fırka grubu

Zammı maaş, derecat kanununu müzakere ve kabul etti

Ankara 22 (A.A.) — Cumhuriyet Halk fırkası grubu reis vekili Afyon Karahisar meb'usu Ali Beyin riyasetinde toplanmış ve zammı maaş derecat ve teadül kanunu ile buna karşılık olacak varidatı mütalea etmiştir.

Öğleden evvel saat onda başlıyan müzakerat muhtelif fasılalarla öğleden sonra altıya kadar devam etmiş ve mali kuyudatın esaslı ıslahını da temin eden bu kanun lâyihası esas itibarile ve müttefikan kabul olunmuştur.

Mümkün değil midir?

Meyhanede çucuklar!..

Ekseriyetle görüyoruz: Bazı aile reisleri akşamları, geceleri dadandıkları meyhane ve birahaneye ara sıra küçücük, masum yavrularını da beraber götürüyorlar. Bunlardan birine geçen akşam cazbantlı, danslı bir birahanede tesadüf ettik. Üç kişi bir masada oturmuşlar, içiyorlardı, yanlarında yedi sekiz yaşında bir kızcağız vardı. Bu yavrunun önünde de küçük bir kadeh bira duruyordu. Yavru etrafına o kadar büyük bir dikkatle, fevkalâde merak ve tecessüsle bakıyordu ki... İlâve edelim ki bu birahanede sarhoş olanlar vardı, burada danseden fazla dekolte kızlar vardı, bu birahanede yanında veya uzakta gözüne kestirdiği kızla kur yapan delikanlılar, kadınlara yıltışan arsız çapkınlar vardı ve burada ulu orta, açık saçık konuşan bedmestler vardı.

Bu çirkin manzaraların, hareketlerin ve sözlerin yavrular üzerinde bırakacağı berbat, menfi tesirleri, ne kadar az olursa olsun alkolün körpe vücutlerde yapacağı tahribatı hiç düşünmüyor muyuz? Çocuk milletindir, memleketindir, cemiyetindir. Bazı gafillerin, terbiyeleri yavrularını meyhaneye götürmiye müsait olsa bile devlet, hükûmet ve heyeti içtimaiye buna kat'iyyen müsaade etmemelidir.

Acaba bir emir, bir kanun çıkararak yavruların muayyen bir yaşa kadar kimin refakatinde olursa olsun, meyhanelere, birahanelere, barlara girmelerini, götürülmelerini menetmek, **Mümkün değil midir?**

Casus... kasım Tevfik ağırcezada..

Kasım: "Beni hazreti Muhammet çarptı" diyor

Dün dinlenen şahit Mücip B.

Casusluk maznunu Kasımın muhakemesine dün sabah Ağırceza mahkemesinde devam edilmiştir. Dünkü muhakeme saat on buçuktan üç buçuğa kadar sürmüştür.

Celse açıldığı vakit maznun bazı maruzatı bulunacağını söylemiş, yazdığı uzun bir kâğıdı okumağa başlamıştır. Maznun, bir facia aktörü hal ve jestile kâğıda yazdığı şeyleri okumağa başlamış ve perde perde sesinin tonunu yükselterek kendisine atfedilen cürümleri inkâr etmiştir.

Maznun, bu sözlerile zabıta teşkilâtına, kendisini tevkif eden memurlara karşı ağır ittihamlarda bulunmuş, Müddeiumumî, bir çok yerlerde başkalarına tecavüz etmemesini ihtar etmiştir.

Maznun, bu bir buçuk saat devam eden sözlerinde sureti tevkifini

Çocuk Haftası Bugün başlıyor

Bugün şehrin muhtelif yerlerinde çocuklar tazahürat yapacaklar

Çocuklar saat onikide Ocağı tesellüm edeceklerdir. Öğleyin Taksimden kalkan çocuk kafilesi köprü üzerinden geçerken vapurlar düdük çalacaklardır

Bu sabah "Çucuk haftası" bayramı başlıyor. Başta Himayeietfal ve Türk Ocağı olmak üzere şehrimizin bir çok müessesesinde müsamereler yapı-

(Mabadi Sa 3 Sü 3 te)

Güzellik Müsabakası

Bu akşam mühlet bitiyor!

Bu akşama kadar resimlerinizi göndermediğiniz veya çektirmediğiniz takdirde büyük bir fırsat kaçırmış olacaksınız!

Bugün Matmazel T. T. nin resmini derc ediyoruz.

Son gün

Bu akşam, müsabakamız için resim kabulü müddeti bitiyor. Onun için bu akşama kadar postaya verilmiş veya fotoğrafhanelere çektirilmiş resimler müstesna olmak üzere, yarından itibaren başka fotoğraf kabul etmiyeceğiz!

Güzeller, bu gün son fırsatı kaçırmayınız, ya fotoğrafhanelere müracaat ederek resminizi çıkartınız, yahutta hazır bir fotoğrafınızı gönderiniz.

Atideki fotoğrafhaneler bu akşama kadar emrinize amadedir:

Foto: Ferit İbrahim
" Kanzler
" Vayinberg

Foto: Vayinberg

46 — Matmazel T. T.

Foto: Febüs

Resimleri neşre devam edeceğiz

Bazı hanımlar müsabakamızın bu akşam bittiğini zannediyorlar. Biten resim kabulü müddetidir. Elimizde mevcut yüz kadar re-

BUGÜN 12 SAYIFA

VAKIT

14 üncü Yıl No. 4657 | 25 Kânunevel (12 İnci Ay) 1930 Perşembe | Sayısı 5 Kuruş

Valilerin selâhiyeti

Karilerimizin fikirlerini 8 inci sayıfada bugünden itibaren neşre başlıyoruz

Menemen Hadisesi

Bu işle alâkadar olarak Menemende 25, Manisada 10 kişi tevkif edildi

Hadise nasıl çıktı, nasıl cereyan etti, yobazların isimleri nedir, ölenler, yaralananlar, müsebbipleri, müşevvikleri kimler ?

Dünkü nüshamızda neşrettiğimiz ajans haberlerile Menemende bir irtica hareketi vuku bulduğunu bildirmiştik. [illegible] biri Manisa tarafında beş müsellâh arkadaşı ile Menemene gelerek burada halkı (şeriat isteriz) yaygarasile ayaklandırmak istemiş ise de derhal harekete geçen jandarmalar tarafından üçünün öldürülerek, 2 sinin ağır surette yaralanarak tenkil edildiklerini, firar eden ikisinin de takip olunduğunu ilâve etmiştik.

Dün akşama doğru gelen mühim haberler hâdisenin mahiyetini daha ziyade tenvir etmiştir. Bu tafsilâta göre irtica hâdisesi hakikaten mühim olduğu anlaşılmaktadır. Bunun için irtica hâdisesi Menemende kuvvetle bastırılmakla beraber hâdisede alâkadar olmaları maznun olan bir takım kimselerin tevkifine başlanmıştır. Yine bu işin ehemmiyeti hasebiledir ki İzmir vali muavini Saip B. ile müddei umumî derhal Menemene gitmiş, tahkikat ve takibata girmiştir.

Hâdisenin vukuu günü İzmirden Manisaya giden trenin üç saat kadar geçikmesi İzmirden Menemene jandarma sevkine mecburiyet hasıl olması da meselenin ehemmiyetini gösterir delâildendir.

Gelen haberlerde altı kişilik müsel-

[Alt tarafı 8 inci sayıfamızda]

Son Haberler

Hainler 19-20 yaşlarında çocuk denecek gençler

Ankara, 24 (Telefon)— Menemen tahkikatına devam hadisesinin edilmektedir. İrtica hareketine cür'et edenlerin 19, 20 yaşında genç kimseler olmaları bilhassa dikkate şayan bulunmaktadır. Bunlar kendi akıllarınca kanunun hafifletici sebeplerinden istifadeyi düşünmüşlerdir. Hadiseyi çıkaran altı kişiden müsademe esnasında ölenler mehti Mehmet ile Manisanın Ebekuyu mahallesinden şamdan Mehmet ve Hacı Topuzdur.

Yaralananlar da Manısanın Nazlıca mahallesinden 318 doğumlu Emrullah oğlu Mehmet Emin ile Süleyman Sırrıdır.

Kaçanlara gelince, bunlar da Manisanın Ankara, mahallesinden 326 doğumlu Mürteza oğlu Hasan ve Ebekuyudan 329 doğumlu Ali oğlu Hasandır.

İzmir vali muavininin idaresindeki müfrize takip hareketine devam ediyor. Yakalanmaları çok yakındır.

İsticvap olunan yaralı Mehmet Emin ile Süleyman Sırrı, kendileri bu işe teşvik eden şahsın Manisada Kececi Mehmet olduğunu söylemişlerdir.

Bu işle alâkadar olarak Menemende 25 ve Manisada 10 kişi tevkif edilmiştir.

Ankara, 24 (A.A) — Menemen hadisesi etrafında aldığımız mütemmim malûmata nazaran hadise bidayette Manisada tertip ve ihzar edilmiş ve faillerin burada Keçeci Süleyman namındaki şahıs tarafından teşkil edilen bir tarikate mensup oldukları anlaşılmıştır. Maznunlar ifadelerinda irtica hareketine geçilmesi tekarrür ettikten sonra kendisine Mehdi süsü veren Emrullah oğlu Mehmet namındaki şahsın kumandasında tarikat mensuplarından mürekkep olarak bir çete teşkil edilmiş ve çete bir kaç gün evvel Manisadan haredet ederek Menemen civarına gelmiş ve Yağcılar köyü civarında çamlıktaki çardaklara saklanmışlardır. Bunlar vak'a sabahı bir kısım halkın sabah namazını kılmakta bulundukları esnada camiye girerek buradaki bayrağı almışlar ve cemaati irticakâr hareketlerine iştirake davet etmişlerdia. Halk derhal camii terkederek dışarı çıkmış ve mütecavizlere iltihak etmemiştir. Hadisenin vukuu akebinde derhal hadise mahalline gelen jandarma ve buna iltihak eden askerî müfreze tarafından mütecavizlerden üçü maktül ve ikisi yaralı olarak istisal edilmiş ise de bir kaçı firara muvaffak olmuşlardır. Firarilerin derdestine intizar olunmaktadır.

Şeriat isteriz!

Menemendeki yeniçeri usulü tecavüze Türk inkılâbı tahammül edemez !

Fırkacılık namı altında memleketin muhtelif yerlerine atılan fesat tohumları Menemende filiz verdi. Şeriat namına (İnna fetahnaleke) bayrağını açan müfsitler biri muallim, biri zabit biri bekçi olmak üzere üç vatan evlâdının kanına girdi.

Bu elim hadise Türk inkılâpçılarını yeniden teyakkuza davet edecek bir hastalık alâmetidir. Bu alâmet gösteriyor ki şurada burada büyük Türk inkılâbından menfaatleri bozulan cümhuriyet düşmanları yeniçerilik devrinin isyan ve ihtilâl şiarı olarak kullandığı "Şeriat isteriz!„ yaygarası ile artık tarihe karışan eski devirleri hâlâ geri getirebileceklerini zannetmektedirler.

Bu kör ve cahil, karanlık vicdanlı mahlûklara şunu anlatmak lâzımdır ki: Cümhuriyet idaresi hiç bir kimsenin dinine, itikadına, mezhebine karışmak istemez. Fakat hiç bir vakıt yine bu idare Türk milletinin mukadderatına hâkim olan ve dini dünya işlerinden ayıran Büyük Millet Meclisi kanunlarına herhangi bir şekilde vuku bulacak bir tecavüze kat'iyen tahammül edemez.

Vali B., Vali Muavini B. bu suale de cevap isteriz

Şehir bandosundaki şehit yavruları göz yaşları içinde diyorlar ki

" Bize yazıktır. Mademki biz de ilerde şunun ve bunun keyfi için ecnebi çalgıcıların bizi aç bıraktığını göreceğiz, şu halde bizi çalgıcı yapmakla hayatımıza kastetmiş olmuyor musunuz „

Muhakkak!

Ankarada Romen çalgıcıların defedilmeleri emrine anbean intizar ediliyor

Ankara, 24 (Telefon) — Romanyalı çalgıcılar meselesi etrafında gazetemizin yaptığı neşriyat alâkadar mahafilde ciddiyetle takip edilmektedir. Hariciye ve Dahiliye vekâletlerile Emniyeti umumiye müdürlüğü ehemmiyetle tetkikat yapmaktadırlar.

Mukabele bilmisil muamelesinin pek yakında tatbik olunması, bu suretle Romen çalgıcıların defedilmeleri muhakkak addolunmakdadır.

Şehir bandosunun çocukları

Esrarengiz bir şekilde şehre giren ve süratle çıkarılmaları lâ-

(Lütfen sayıfayı çeviriniz)

Yalan Haberler

Iktisat Vekilinin "Vakıt„a beyanatı

Ziraat bankası hakkındaki moratoryom ve tecil rivayetleri murabahacıların uydurmasıdır

Iktısat Vekili Mustafa Şeref B.

Ankara, 24 (Telefon) — İktısadi buhran mevzuu etrafında ziraat bankasının çiftçinin borçlarını tecil ve bir moratoryom ilân edeceği hakkında çıkan haberler yalandır.

Öğrendiğime göre vaziyet şudur:

"Bu tecil ve moratoryom haberlerini mürabahacılar uydurmuştur. Banka şimdiye kadar borcunu ödemiyecek bir halde olan köylünün münferit müracaati üzerine tecil yapmaktadır. Ancak bu tecil umumî değildir, münferittir. Geçen sene zarfında banka köylülerden yüzde ellisinin borçlarını tecil etmiştir.

Semavî bir hâdise dolayısile mahsulü olmıyan köylüyü aç ve sefil bırakmamak için borçlarını tecil etmektedir. Umumi tecili icap ettirecek hiç bir vaziyet ve sebep yoktur.

Banka iki nevi tecil yapmaktadır:

1 — Mahsul olmadığı zaman gelecek hasat zamanına kadar.

2 — Mahsul vardır, fakat piyasa düşüktür. Fiatın yükselmesine intizaren yapılan tecil. Bu vaziyette banka her hangi bir gayri menkul rehnine mukabil tecil yapmaktadır.

Alâkadar bir zat dedi ki:

— Bazı mürabahacıların alacaklarını kolayca tahsil edebilmeleri için banka tecil yapamaz. Memlekette moratöryom ilânı demek, umumi bir buhranın ve memleket iktısadiyatının gayri kabili içtinap bir halde olduğunu kabul etmek demektir, ki bu da hiç bir zaman varit değildir.

İktısat Vekili Mustafa Şeref B. de şunları söyledi:

— Tecil ve moratöryom haberleri asla doğru değildir. Ziraat bankası bir tamim yapmıştı. Bu tamimde banka borçlularını 4 sınıfa taksim ediyor: Yüzde 25, yüzde 50, yüzde 75, yüzde 100. Banka bu tasnife dahil bulunan alacaklarının ferdi müracaatleri üzerine borçlarını bu nisbet dahilinde tecil etmiştir.

Yeni yılın ilk günü

VAKIT

48

SAYIFA

1 Kânunusanide "Vakıt„ 48 sahife olarak intişar edecektir. 32 sahifelik bir mecmua bu meyanda dahildir. Hazırlıklarımızi iyi yapabilmek için "Haftalık Vakıt„ı yalnız bu perşembeye mahsus olmak üzere tehire mecbur kaldık. ve bunu telâfi için 8 sahife çıkması mukarrer olan gazeteyi bugün12 sahife neşrettik

TELEFON:
MÜDÜRLÜK — Is. 203
NUSHASI HER YERDE 5 Kr.
5 Şubat 1931 PERŞEMBE No. 193

Son Posta

İDARE: İSTANBUL NURUOSMANİYE ŞEREF SOKAĞI

SON POSTA Halkın gözüdür: Halk bununla görür.
SON POSTA Halkın kulağıdır: Halk bununla işitir.
SON POSTA Halkın dilidir: Halk bununla söyler.

Sözün Kısası

Münderecatımızın çokluğundan dercedilememiştir.

HÜKÜM İNFAZ EDİLDİ

İlk Grup Bu Sabah Saat İki Buçukta, Son Grup Ta Saat Beşte Asıldılar...

Mahkûmlar Öğle Üzerine Kadar Teşhir Edildi

Örfî Harp Divanı Yeniden İkinci Muhakemeye Başladı

Maznunların Son Kısmının İsticvabı Bitmek Üzeredir

Menemen, 4 (H. M.) — Örfî divanı harpte verilen ve Millet meclisinde tasdik edilen idam hükümleri bu sabah infaz edildi. Hazırlığa gece yarısından az sonra başlanmıştı.

Örfî Divanı harbin ramazan münasebetile sokakta bulunmak için verdiği müsaade hududu bu dakikalarda hitam bulduğu için meydanda hiç kimse yoktu.

Evvelâ sehpalar getirildi. Büyük fedakâr Kublâyın şehit edildiği noktadan başlıyarak hükûmet konağına, Tuzpazarına, Bedestene ve İstasyon caddesine yedişer ağaçlı dört grup halinde re[...] dildi.

Az sonra askerî bir müfreze gelerek hükûmet önünde tertibat aldı.

Bu sırada üçer beşer kişilik münferit höcrelerde mahpus bul[un]an mahkûmlar birer birer uyandırılıyor, kendilerine cezalarını çekmenin zamanı geldiği söyleniyor, kanunî merasim yapılıyor ve arkalarına beyaz gömlekler giydirilerek muhafaza altında hapisaneden çıkarılıyor, siyasetgâha götürülüyordu.

İlk grupa ait hüküm saat iki buçukta, son grupa ait hüküm de beşte infaz edildi.

İrtica teşebbüsü mahkûmlarının en bariz simaları[n]dan olan (Mehmet Emin) Kublâyın şehit edildiği noktada cezalarını ödiyen grupun içinde, İbrahim hoca da hükûmet önünde asılanlar arasındadır.

Asılan mahkûmların adedi 28 dir. Adları sıra ile: Mehdinin arkadaşı Mehmet Emin, Menemenli Jozef, Manisalı Hacıpaşa zade Ragıp, Manisalı şeyh hafız Ahmet, Alaşehirli şeyh Ahmet Muhtar, Manisalı tatlıcı Hüseyin, şeyh Esadın oğlu Mehmet Ali hükûmet meydanında, Menemenli Ramiz, Menemenli Yahya oğlu Hüseyin, Menemenli manifaturacı Osman, Manisalı İbrahim oğlu İsmail, Lâz İbrahim hoca da istasyonda, Bozalanlı İbrahim oğlu Koca Mustafa, Bozalanlı Hacı İsmail, oğlu Hüseyin, Şimbilli Mehmat, Menemenli Kerim oğlu İbrahim, Tabur imamı hoca İlyas, Manisalı topçu Hüseyin, Manisalı Süleyman çavuş, Boza[la]n[dan] Hasan oğlu Hacı İsmail, Menemenli Çıtaklı Molla Süleyman, Menemenden Boşnak Abbas, Manisadan Süleyman, Manisadan Hafız Cemal, Manisadan kahveci Mustafa, Manisadan eskici Hüseyin, oğlu Hüseyin Alidir.

Menemendeki Kanlı Hadisenin İlk Safhası Böylece Kapandı

Asılanların Cesetleri

Menemen, 4 (H. M.)— Hak

[Devamı 3 üncü sayfada]

Gazi Hz.

Halkın Tezahüratı Arasında Aydına Vardı...

Aydın, 3 (Hususî) — Yağan şiddetli yağmura rağmen halk istasyon civarında Gazi Hz. ni bekliyor.

Şehir, denilebilir ki, baştan başa sevinç içindedir. Tren şimdi geldi. Gazi Hazretleri, otomobil ile hükûmet bulvarını takip ederek Vali konağına gittiler. Orada misafir kalacaklardır.

Haricî Ticaret Ofisi

Ankara, 3 (H. M.) — İktısat vekâleti haricî Ticaret ofisi teşkilâtını tevsi etmek tasavvurundadır.

Lise Programlarında Tadilât Mı?

Ankara, 3 (H. M.) — Maarif vekâletinin lise programlarında bazı tadilât yapacağı bu suretle daha kuvvetli lise mezunları yetiştirilmesini temin edeceği söylenmektedir.

İranda Yeni Ölçüler

Tahran, (Hususî) — Ölçülerde metre ve litrenin kullanılması kararı 21 marttan itibaren tatbik edilecektir.

Çanakkale Belediye Reisini Dövdüler

Çanakkale, 2 — Belediye reisimiz, mütegallibelik yapmak istiyen Hacı Mustafa Efendinin oğulları tarafından bugün makamında tahkir ve darbedilmiştir.

Mesele uzun senelerdenberi verilmiyen bir su parasından çıkmıştır. Halk teessür içindedir.

Telefon Numaranız Kaçtır?

"SON POSTA„ telefon makinesi olan karileri arasında eğlenceli bir kur'a tertip etmiştir. Kur'aya iştirak şekli şudur: Kur'a devam edinciye kadar bu sütunda bir veya birkaç numara göreceksiniz. Bunlar telefon numaralarıdır. Eğer sizin numaranız gazetemizde çıkan numaraya tevafuk ederse matbaamıza müracaat ederek hediyenizi alacaksınız. Basit, kârlı ve eğlenceli bir kur'a. Bugünkü numaralar şunlardır:

685 İstanbul
3459 Beyoğlu
42 Büyükada

En Heyecanlı Ameliyat Vak'aları

Operatör Kerim Sebati Bey Anlatıyor...

Doktorlarımızın nazik ve heyecanlı vak'alar serisine devam ederek dün de operatör Kerim Sebati Beyle görüştük.

Bize, yaptığı ameliyeler içinde en heyecanlı telâkki ettiği vak'ayı anlatmasını rica ettik.

Kerim Sebati Beyin anlattığına göre bir operatör, hiçbir ameliyat esnasında heyecan duymaz. Yeter ki bu işe yeni başlamış ve henüz bu işle ülfet etmemiş olsun. Naklediyor:

Almanyadan yeni dönmüş, Gülhanede çalışıyordum. İlk yaptığım ameliyatlardan biri müstesna bir vak'a idi. Bir veremli hastanın kaburgalarını çıkarmak ve ciğeri kurtarmak lâzımdı.

Yeni bir operatör için kolay olmıyan bu vak'a önünde derin bir heyecana tutuldum. Tahminen otuz beşinde bulunan hastanın kaburga kemiklerini çıkardım. Yalnız üst kısımda bir kemik kaldı, göğsünü tekrar kapadım ve diktim. Birkaç zaman sonra muayene ettiğim zaman ciğeri, cildin altında ve yumruk gibi bir vaziyette istirahat eder bir halde buldum.

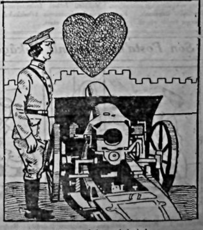
Kerim Sebati Bey

Şimdi ciğerlerin pompa ile ve hava verilerek tedavisi tercih ediliyor. Maamafih ekseriya ani bazı vak'alar vardır ki her zaman bir doktorda heyecan doğurur. Meselâ bir gün ansızın bir hasta getirdiler. Uyurken ağzındaki iki sun'i dişini yutmuştu. Bunlar tesadüfen ses çıkaran ceciklerden geçmiş, asıl boğaza girmişlerdi. Hasta mosmor ve nefes alamıyordu.

Bu, heyecanlı bir vaziyetti. Hemen bir nişterle boğazını yardım, dişleri çıkardım.

[Devamı 6 ıncı sayfamızda]

Kadın Asker Olursa...

Fetedebileceği yegâne kale ancak budur!

SALI 5 MAYIS 1931

Başmuharriri
YUNUS NADİ

İDAREHANESİ:
Diyunuumumiye karşısında dairei mahsusa
Telgraf: İstanbul Cumhuriyet
Posta kutusu: № 246

Telefon: Başmuharrir 22366
Tahrir müdürü 23236
İdare müdürü 22365, Matbaa 20472

Cumhuriyet

ABONE ŞERAİTİ

MÜDDET:	TÜRKİYE İÇİN	HARİÇ İÇİN
Seneliği	1400 Kr.	2700 Kr.
6 Aylığı	750 Kr.	1450 Kr.
3 Aylığı	400 Kr.	800 Kr.

Nüshası her yerde
5 Kuruştur

Yeni Meclis Açıldı, Mebuslar Tahlif Edildi

Gazi Hz. 289 reyle müttefikan 3 üncü defa Reisicumhurluğa intihap edildi. İstifa eden İsmet Paşa kabinesi mevkiinde ipka olundu

Yeni Meclis Nelerle uğraşacak?

Ankara: 4 (Başmuharririmiz -'den) — Yeni Türkiye rejimi daha dün bir, bugün iki denilecek kadar yenidir. Binaenaleyh memlekette münevver bir ekseriyete istinat eden Cumhuriyet Halk Fırkasının bugün de, yarın da mümeyyiz vasfı her şeyden evvel inkılâçı bir fırka olmakta devam etmektir. Cumhuriyetçilik ve lâiklik bu inkılâçılığın içindedir. Daha ziyade siyasi olan bu cephede münakaşaya mahal yoktur.

Bu esaslar kaydolunduktan sonra Cumhuriyet Halk Fırkasının derhal umumi hayata taallûk etmekte olan vasıflarına sıra gelir. Bu itibarla da esasen halkçi olan fırka iktisaden mutedil devletçidir, ve sınıf mücadelelerine kat'iyyen muarız olarak iş bölümünde milletin tesanüdüne istinat eder. Cumhuriyet Halk Fırkası ekseriyeti ile teşekkül eden yeni meclisin umumi çerçivesi budur.

Tatbikatta yeni meclisin neler üzerinde çalışacağına gelince bu mesainin en ziyade milli iktisat mevzularına temas edeceğini tereddütsüz söyliyebiliriz. Yeni meclis daha ziyade iktisadi işlerle uğraşacak bir meclis olacaktır. Millet işlerinin icabı böyle olduğu gibi yeni intihabatta yeni meclisi bekliyen bu icaba mümkün olabildiği kadar dikkat te edilmiştir. Millet hemen bütün sınıf ve mesleklerile yeni mecliste temsil olunuyor. Bu dikkate lâyik bir tecrübedir.

Iktisadi işlerin sahası gayet geniştir. Onları bir günde, beş günde müzakere ve halledebileceğimizi düşünmiyiniz. Fakat daha çok onlarla meşgul olduğumuz zaman her zaman bir noktanın tenevvür ettiğini, diğer bir noktanın yeni bir istikamete sevkedildiğini, diğer bir tarafın tashih, diğer bir tarafınsa takviye edildiğini görürüz. Böyle böyle bu mes'elelerin umumi heyetinde zamanla - ama mümkün olduğu kadar az bir zaman içinde - iyiliğe doğru bir değişiklik temin edilmiş olur.

Meselâ yeni meclis ilk işler olarak vergi kanunları üzerinde icra edilecek tadilâtla meşgul olacaktır. Kazanç vergisinin tatbikatında ıslah olunacak esaslı noktalar vardır. Muamele vergisi baştanbaşa tetkik olunarak tahammülü kabil bir şekle konulacak. Veraset vergisinin alâkadarları sıkan esasatı düzeltilecek ve saire ve saire. Bunlar maliye kanunlarıdır ama tekrar gözden geçirilmelerinin sebebi iktisadi vaziyetin icabatıdır. Bu kanunların şimdiye kadar olan şekilleri iktisadiyatın yürümesini güçleştiriyor da onun için onların tadiline, hem de çoktan, ihtiyaç görülmüş bulunuyor. Filhakika bazı mali kanunların ıslahı lüzumuna daha evvelki seneden kanaat hasıl olmuştu. 1929 mali senesi sonunda 1930 bütçesi tetkik olunurken bazı vergi kanunlarında tadilât icrası lüzumuna bütçe encümeni kadar hükûmetin de kani olduğu

(Mabadi 5 inci sahifede)

Reisicumhur Gazi Hazretleri

Bütün memlekette toplar atılarak Reisicumhur intihabı ilân edildi

İntihabı müteakip Kâzım Ps. keyfiyeti Gazi Hz. ne arzetmiş ve müşarünileyh ile birlikte Meclise gelmiştir

Üçüncü defa olarak Türkiye Reisicumhurluğuna intihap edilen Türk milletinin büyük halâskârı Gazi Mustafa Kemal Hz.

Ankara 4 (Telefonla) — Bugün B. M. Meclisinin dördüncü celsesinde Türkiye Reisicumhurluğu intihabı tecdiden icra edilmiş ve Ankara meb'usu Gazi Mustafa Kemal Hz. 289 reyle ve ittifakı ara ile intihap edilmişlerdir. Yeni intihap Mecliste sürekli alkışlar arasında tefhim edilmiştir.

tir. İntihap hemen telgrafla memleketin her yerine bildirilmiş ve toplar atılarak izharı şadümani edilmiştir.

Gazi'nin teşekkürü

Ankara 4 (Telefonla) — Riyaseticumhur intihabatından sonra

(Mabadi 5 inci sahifede)

İstifa eden İsmet Paşa kabinesi tekrar mevkiinde ipka edildi

Başvekil dün öğleden evvele kadar ahvali sıhhiyesini ileri sürerek yeni kabinenin teşkilini deruhte etmek istemiyordu

Ankara 4 (Telefonla) — Bugün Mecliste Riyaseticumhur intihabı yapıldıktan sonra İsmet Ps. kabinenin istifasını Reisicumhur Hz. ne takdim etmiştir.

Meclisin beşinci celsesinde İsmet Ps. kabinesinin istifa ettiği ve yeni kabinenin gene aynen ipka edildiğine dair olan Riyaseticumhur tezkeresi okunmuştur.

Yeni hükûmet Mecliste okuyacağı programını yarından itibaren hazırlamağa başlıyacaktır.

İstifadan evvel

Başvekil İsmet Ps. evvelki akşam Heyeti Vekile içtimaından sonra Çankaya'da Reisicumhur Hz. ni

İsmet Ps. Hz. ve kabine erkânından mühim bir kısmı

ziyaret etmiştir. Epeyce süren bu mülâkat esnasında İsmet Ps. nın, kabine mes'elesini mevzuu bahsederek istirahate muhtaç olduğu için yeni kabinenin teşkilini de -

(Mabadi 5 inci sahifede)

Gazi Hz. nin nutku

Büyük Reis yeniden intihabına teşekkür ve Riyaset kürsüsünde yemin etti

Ankara 4 (Telefonla) — Bugün Riyaseticmhur intihabını müteakip Gazi Hz. nin irat buyurdukları nutku aynen bildiriyorum:

«— Muhterem efendiler;

Beni tekrar Türkiye Reisicumhuru intihap etmek suretile bizzat ve büyük milletimiz namına hakkımda gösterdiğiniz itimada teşekkür ederim. (Şiddetli alkışlar).

Bu teveccühün bana tahmil ettiği mes'uliyetin ağırlığını müdrikim. Bunun icaplarını ifada muvaffakiyetim ancak aziz milletimizin muhabbet ve emniyetine ve celil heyetinizin ciddi yardımına vabeste olduğuna itikadım vardır. Bunu kemali samimiyetle arzederim. (Şiddetli alkışlar).

Bu muhabbet ve itimadın benden esirgenmiyeceğine eminim.

Büyük milletimiz için yüksek saadetler ve âli meclisinize feyizli mesaisinde muvaffakiyetler dilerim.

Büyük Millet Meclisinin muhterem azası,

Reisicumhur sıfatile Cumhuriyetin kanunlarına ve hâkimiyeti milliye esasatına riayet ve bunları müdafaa ve Türk milletinin saadetine sadıkane ve bütün kuvvetimle sarfi mesai ve Türk devletine teveccüh edecek her tehlikeyi kemali şiddetle men ve Türkiye'nin şan ve şerefini vikaye ve ilâya ve deruhde ettiğim vazifenin icabatına hasrü nefsetmekten ayrılmıyacağıma huzurunuzda namusum üzerine söz vererek ant içerim. (Şiddetli alkışlar).

Meclisi Abdülhak Hâmit Bey açtı

Yeni Meclisin ilk içtimaı 5,5 saat devam etti

Riyasete Kâzım Ps., ikinci reisliklere Hasan ve Vasıf B. ler intihap edildiler

Yeni meb'uslar nasıl tahlif edildiler?

Ankara 5 (Telefonla) — Dördüncü B. M. Meclisi bugün saat ikide açıldı. Meclisin küşadı fevkalâde hararetli olmuştur. Daha dünden duhuliye kartları bitmişti. Bugün öğleden evvel bütün samiin yerleri dolmuştu. Süfera locaları hıncahınçtı. Kalabalığın fazlalığından meb'uslara ait kürsülerin yarısı da samilere tahsis edilmişti. Meb'uslar âdeta kucak kucağa oturuyordu. Riyaseticumhur locasında Erkânı Harbiyei Umumiye Reisi Fevzi Ps. vardı.

Yeniden Meclis Riyasetine seçilen Kâzım Ps. Hz.

Küşat merasimi

Saat ikiye doğru ziller celsenin açılacağını ilân ediyordu. Salon bir an hümmalı bir vaziyet içinde karışır gibi oldu. Herkes yerli yerine oturdu.

Büyük Hâmit kürsüde

Meclisin en yaşlı azası, İstanbul meb'usu Abdülhak Hâmit B., Ruşen Eşref Beyle diğer bir arkadaşının yardımı ile yavaş yavaş riyaset kürsüsüne çıktı. İhtiyar ve büyük Hâmid'in yüzünde-

(Mabadi 5 inci sahifede)

Yeni Meclisteki amele ve çiftçi meb'uslardan bir grup B. M. Meclisi önünde. (Baştaki zat Manisa'nın çiftçi meb'usu Niftizade Halil B.)

HAKİMİYETİ MİLLİYE

25 İkinci teşrin 1934 PAZAR

ON BEŞİNCI YIL. No: 4791 — Her gün sabahları Ankarada çıkar — Her yerde 5 kuruş

ATATÜRK

"Kemal„ özatlı önderimiz bu soyadını aldı

Büyük Millet Meclisi dün bunun için bir kanun çıkardı

Dün Büyük Millet Meclisi, Ulu Önder'imizin soy adından ötürü unutulmaz günlerinden birini daha yaşadı.

Bütün meclis üyeleri, İsmet Paşa ve Vekiller... Türk Ulus'unun en büyüğüne, ona yakışan soy adını verirken candan ve saygılı coşkunluklar gösterdiler.

Meclis, Hasan Beyin reisliğinde toplanarak önceden belli işlerini gördükten sonra, hükûmetin Cümhur Reisimizin soy adı için ileri sürdüğü kanunun tez eldengörüşülmesine karar vermiştir.

Bu kanun dolayısiyle söz alan İsmet Paşa şu ölmez tarihî sözleri söylemiştir:

— *"Arkadaşlar, Büyük Önderimiz Cümhur Reisimizin soy adı için bir kanun teklif ediyoruz. Düşündük ki Soyadı Kanunu tatbik olunurken Büyük Önder'in taşıyacağı adı tayin etmek Büyük Millet Meclisinin borcu ve hakkıdır. Kanunda biz "Atatürk„ adını teklif ediyoruz. İnanıyoruz ki, ulusun en değerli varlığı olan Cümhur Reisimizin adını söylerken derin sevgi ve saygı duygularımızı birlikte sezdirmiş olacağız. İnanıyoruz ki "Atatürk„ adı ile Büyük Türk Ulusu en büyük oğluna en saygılı hıtabını yapmış olacaktır.„*

Başvekilimizin, içten gelen alkışlarla sık sık kesilen ve bütün ulusun isteğini toplayıp anlatan bu sözlerinden sonra kanunun maddeleri okunmuş ve kanun ardı arkası gelmiyen alkışlarla karşılanmıştır.

Bu kanun layihasiyle "Kemal„ öz adlı, ulusun ulusu, Cümhur Reisimize "Atatürk„ soy adı verilmiştir.

Büyük Millet Meclisi bu kanunu kabul ettikten sonra, pazartesi günü tekrar toplanmak üzere toplantısını bitirmiştir.

Büyük Millet Meclisinde dün, aşağıda yazdığımız kanun layihaları üzerinde görüşülmüştür:

Hudutta çıkacak ihtilafların halli için Sovyet Rusya hükûmetiyle imza edilmiş olan mukavelenin meriyet müddetinin uzatılmasına ve havai seyrisefere mahsus beynelmilel sıhhi mukaveleye iştirakimiz hakkındaki kanunun ikinci müzakereleri yapılarak kabul edilmiştir.

Anadolu Ajansı ile on seneye kadar taahhüt icrası için Hariciye Vekâletine salahiyet veren kanun ile 21 temmuz 1927 tarih ve 1110 numaralı askerî memnu mıntakalar kanununa göre askeri birinci memnu mıntaka içerisinde kalıp ciheti askeriyece alınmış olan gayrimenkul emvalin 5 şubat 1931 tarih ve 1144 numaralı kanun mucibince 1930 ve 1931 senelerinde kanunen verilmiyen bedellerinden geri kalan borçlar ertesi seneler Millî Müdafaa Vekâletine "memnu mıntaka istimlak bedeli„ namı altında konulan ve konulacak olan tahsisattan ödeneceği hakkındaki kanun layihasının da birinci müzakereleri yapılmıştır

ATATÜRK

En Büyük Türk odur. Atatürk onun soy adı değildir: Atatürk onun kendisidir.

Bu at, türk tarihinin üstünde bir sancak gibi dalgalanacaktır; Türk tarihinin dünü, bugün gibi, yarını onun gölgesi altındadır.

Mustafa Kemalsiz türk, türksüz Mustafa Kemal anlaşılamaz: İkisi biribirinde buluştular; biribiri içinde sürüp gideceklerdir.

Mustafa Kemal, ona, babasının taktığı arapça bir at, Gazi, ona, ulusunun verdiği arapça bir sandı. Soyunu ölümden kurtarmış olanı, soy dilinin en öz, en arı sözü ile bezemek gerekti. Ata'dan öz türk'ten arı ne söz bulunabilir?

Türklük, tükenmez bir kaynaktır. O, bir sızıntının izinden giderek, bu kaynağın üstünde yüzlerce kat bağlıyan taş toprak yığınlarını kaldırıp attı. Yaz güneşi gibi aydın, yaz aydınlığı gibi gür, içeni kandıran, dokunduğunu dirilten, bir türk türküsünün sesi ile akan bu su, işte o kaynaktan geliyor.

Adı, kendine, kendi, adına kutlu olsun.

FALİH RIFKI

1639

Başyazımızın üstünden artık öztürkçe sözünü kaldırıyoruz. Çünkü gazetemizin burasında başka türlü yazı çıkmıyacaktır.

Dün gece radyomu açtım; uzun, kısa dalga çizgileri üstünde dolaşıyorum. 368.6 dan bir türkü, 364.5 ten bir keman, 356.7 den bir opera sesi geliyor. Bütün Avrupa düğmemin ucuna bağlıdır: Bir çevirişte Londra'dan Moskova'ya, Bükreş'ten Barselon'a sıçrıyorum. Özenç, içimi bir acı gibi yakıyor:

— Ya bizim sesimiz?

Diye düşünüyorum.

Bir aralık 400 ile 500 dalgaları arasından yumuşak, yapışık, dolu bir gırtlak sesi geldi: Mısır!

Şimdi onu bir yabancı kulağı ile dinliyorum. Mısır çizginden tırnak ucu kadar ayrılırsanız, Viyana'yı buluyorsunuz. Bir düğme dönüşünde bir çağ değişiyor.

İrkilip durdum: Daha geçen ay bizim de sesimiz bu değil mi idi?

Şimdi onu bir yabancı kulağı ile dinlerken anlıyorum: Kim bilir yıllardanberi kaç bin radyo düşkünü, İstanbul çizgisini atlarken, yüzünü nasıl buruşturmuştur?

Gazetelerinde övülen yeni türk kültürünün bu adamlar için numarası, 1639 du.

1639, ağzından gazeli, elinden udu bıraktı. Yeni çalğımız henüz toy ise de, gülünç sayılamaz.

Ancak, gelecek yıllarda, 1639, Yakınşark seslerinin üstünden, ulusal sesler arasına, türk sesini katmalıdır. Yeni müziği kendi özelliğimizle soylaştırmalıyız.

Yapıda olduğu gibi, müzikte de batı kültürünün yalnız kurallarını alacağız: Ondan sonra, güç olan, *yaradış* geliyor. Nasıl alman sesi italyan sesinden ayrılıyorsa, türk sesi de bütün ulusların seslerinden ayrılacaktır. Bizans sazında bunu yapmıştık: Türk, arap, rum, fars için yöndem bir, ancak, ötekiler gibi, osmanlı sesi de başka idi.

Müzikte yaratıcılığın çok zor olduğunu da unutmamalıyız. Ufak örneklerden başlamalıyız. Operaya sıra gelinciye kadar, sarp, uzun, dolaşık yollardan geçeceğiz. Şimdilik operayı dinlemeği öğrenmek bile ağırlığı azımsanmıyacak olan bir iştir.

İlkin, kolay havaları eyi türkçeye çevirmek denemelerinde bulunmalıyız. Şimdiye kadar böyle çevirmelerde söze özenilmemiştir: Yersiz uzamalar, bilgisiz parçalanmalar türkçeyi, bir frenk söyliyor gibi, yabancılaştırıyor; kulağımız bu ses dalgalarını geri atıyor. İlk tutum, ne kadar eyi tartılır tasarlanırsa, iş o kadar çabuk yürür.

F. R. ATAY

Dünkü yazımızda tereddüt etmek karşılığı olarak kullandığımız duruksamak kelimesi durumsamak olarak çıkmıştır.

Fransız Meclisi

Harp bütçesini kabul ederken Avrupa sıyasal durumunu da konuştu

Paris, 24 (AA) — Mebuslar meclisi harbiye bütçesini kabul etmiştir.

Radikal sosyalist fırkasının sözü geçer adamlarından olan M. Arşembo demiştir ki:

" — Alman başvekili M. Hitler'in Versay muahedesini tatbik ettiğine inanmak, barışa kötü hizmette bulunmak olur. Uçüncü Rayh Sovyet Rusya'ya karşı tabii düşmanlarını, ilk önce Lehistan'ı, sonra da Japonya'yı ayaklandırmak istemiştir. Fakat ancak Fransa ile Sovyet Rusya'nın birleşmesini temin edebilmiştir, ki bu barışı da istikrarlı bir hale getirebilir. Bu vaziyetin Avrupa sulhunu tehlikeye düşürdüğünü gören Sovyet Rusya ile Fransa, hürriyetlerini korumak istediler ve bu iki ülke arasında bir anlaşma yapıldığı da inkâr edilemez. Ne ittifak, ne de askeri anlaşma kelimesini kullanmıyorum. Fakat şunu diyebilirim ki Almanya ile herhangi bir muhasama halinde çok güçlü ve mükemmel teçhiz edilmiş olan rus ordusunun yardımı bize temin edilmiştir. Hiç şüphesiz ki bir çok fransızlar böyle bir anlaşmadan müteessir olmuşlardır. Çünkü sovyet hükûmetinin şekli onların isteklerine uymuyor. Fakat şunu hatırlamamız gerektir ki Kardinal dö Rişliyö avusturyalılara karşı alman protestanlariyle birleşmişti. Burjuva Fransa da, bugünkü şartlar içinde, Sovyet Cümhuriyetleriyle ekâlâ birleşebilir. Avrupayı kararsızlıktan kurtaran bu anlaşmadan dolayı memnun olabiliriz.

(Sonu 3 üncü sayıfada)

Yugoslav teşebbüsü ve İtalyan görüşü

Roma, 24 (A.A.) — İstefani Ajansı bildiriyor:

M. Yevtiç ile Küçük İtilafın Cenevre'de yaptıkları teşebbüsün Uluslar Cemiyetinde ve dışardaki inkişafları mesul italyan mehafilinde pek ziyadez dikkatle takip edilmektedir.

Bu mehafilde, Macaristan'ın derhal müzakere istemek hakkı tamamen tanınmakta ve böyle bir görüşe italyan mümessilleri tarafından bizzat Uluslar Cemiyetinde açıkça müzaharet edileceği bildirilmektedir.

İtalyan mehafili, bir milletin yugoslav muhtırasında Macaristan'a karşı ileri sürülenler kadar ağır ithamların altında kalamıyacağı kanaatindedirler.

Mesul italyan mehafili vaziyeti nazik saymakla beraber bu vaziyetin hemen daha ağır ihtilatları mucip olabileceğini sanmaktadırlar.

ATATÜRK

Dün Büyük Millet Meclisinin tarihî kubbeleri çok yerinde verilmiş bir kararın gönüllerde kopardığı büyük sevinçten doğan alkışlarla bir daha çınladı. Türk ulusunu on altı yılda sarsılmaz bir inan içinde uçar gibi giden bir hızla kurtuluş yollarında yürüten en büyüğümüze bugün ulusumuzun vekilleri en doğru, en güzel ve en manalı adını alkışlar içinde vermişlerdir. O türk ulusunun çoktan Atası idi. Çünkü ulusumuzun damarlarında dolaşan enerjinin, büyüklüğün, kahramanlığın, dehanın bir özü ve bir anlatılışı idi. ATATÜRK kendisinin bu çok yürekten gelen yeni adıyle ulusuna yeni yöntemler veriyor. Soysal bakımından soy adı kanunu ulusumuzun gösterdiği en büyük bir olgunluk eseridir. Artık bundan sonra yabancı boyunduruğu yalnız türk ulusu üzerinden değil türk ailesi üstünden de kalkmış bulunuyor. Dilimizin günden güne kendi öz benliğine doğru gitmesi bizim bugünden düşünemiyeceğimiz ve belki de kafamızda biçim veremiyeceğimiz büyük ve çok değerli verimler verecektir. Tarih bize gösteriyor ki bütün uluslar ancak kendi özbenliğine doğru gitmekle doğru ve tam değerlerini verebiliyorlar. Artık bugün yaşıyan inkılapçı türk ailesi gelecek nesiller için bir temel taşı olacaktır. Bu yürüyüşün ve atılışın başında Büyük Önderimiz Ulu ATATÜRK'ümüz vardır. Bütün ulus bu yürüyüşe ona karşı olan derin inan bağlılığiyle anlatılması ve başkaları tarafından anlaşılması mümkün olmıyan büyük bir sevgi ile karışıyor. Türk inkılabının belki en karakteristik ve en ziyade bakılacak ve beğenilecek noktası da budur. Türk ulusunun onun için sevgisine karşılık olabilecek biricik söz ATATÜRK'tür. Çünkü kendisine verilen bu adın içinde türkün sevgisi, gönlü ve saygısının özü vardır.

NECİP ALİ

Soyatlarımız

Hakimiyeti Milliye gazetesinde çalışan arkadaşlarımız şu soy atlarını almışlardır.

- Falih Rıfkı Bey — *Atay*
- Kemal Turan Bey — *Ünal*
- Nasuhi Esat Bey — *Baydar*
- Burhan Asaf Bey — *Belge*
- Celal Davut Bey — *Kula*
- Yaşar Nabi Bey — *Nayır*
- Mehmet Nurettin Bey — *Artam*
- Samih Bey — *Erkut*
- Şükrü Bey — *Çelik*
- Cemal Bey — *Işık*
- Cemal Tahir Bey — *Kutay*
- Hikmet Bey — *Tuna*

HAKİMİYETİ MİLLİYE

26 İkinci teşrin 1934 PAZARTESİ

ON BEŞİNCİ YIL. No: 4792

Her gün sabahları Ankarada çıkar

Her yerde 5 kuruş

İsmet İnönü

Atatürk saygın Başbakanımıza bu soyadını verdi

Dün en büyük türkün Soyadını kutlamıştık. Bugün de, savaşta ve barışta onun davasına bağlanmış olan Başbakanımıza Büyük Önder'inin vermiş olduğu Soyadını kutluyoruz. Bu ün, Başbakanımızı ne kadar övündürürse, bizim de o kadar göğsümüzü kabartmıştır.

Birinci İnönü kahramanı İsmet Bey, İkinci İnönü kahramanı İsmet Paşa, Lozan kahramanı İsmet Paşa, Cümhuriyetin Büyük Başbakanı İsmet Paşa... ancak İnönü soyadını taşıyabilirdi. Lozan'ı canı kadar seven barışçı türk, Lozan'dan sonrası üzerine yüreği titriyen ileri türk, İnönünde ters taliini çevirmiş olana bu adı vermek gerekti.

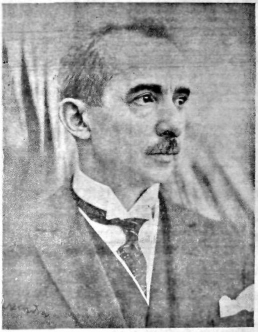
Atatürk şu mektubunda onu anlatıyor:

Başvekâlete:

Başvekil İsmet Paşa Hazretlerinin, inkılap tarihimizin ilk şerefli ve parlak sahifesi olan "İNÖNÜ„ meydan muharebelerinin baş kahramanı olmuş bulunması itibariyle Soyadı Kanunu icabı olarak alacağı aile isminin "İNÖNÜ„ olmaşını çok yerinde bulduğumdan kendilerine bu soy adını tevcih ettiğimi bildiririm.

15.XI.1934

REİSİCÜMHUR
Gazi M. Kemal

Dil işinde de inan gerek

İnan işi söz götürmez; ya inanırsın, ya inanmazsın.

Bir kişiyi seversin; neden dolayı sevdiğini sorsalar, karşılık veremezsin. "Ne bileyim ben, seviyorum işte!„ dersin. Başka birine, daha ilk görüşte, ısınamazsın. Onun nasıl kişi olduğunu bilmezsin; görüşüp konuşmuşluğun yok; bir gün bile birlikte yaşamış değilsin. Öyle ise, neden ona karşı içinde bir soğukluk duyuyorsun? Bunun da karşılığı: "Ne bileyim ben!„ dir.

Bu türlü oluşlar, duygu oluşlarıdır. İnanmak, inanmamak da sevmek, sevmemek gibidir. Bir varlığa mı inanıyorsun? Onu gözünle görmek, kulağınla işitmek, elinle dokunmak gerekmez. İnandığın nesne, var bile olmıyabilir; ama sen onun varlığına inanırsın; "vardır„ dersin.

İşte inan işi böyledir. Bizim gençliğimiz, işkiller içinde geçti; birçok yol, inandığımız nesnelerin birer birer yıkıldığını gördük. Bundan ötürü, çoğumuz işkilli kaldık.

Bugün de benim soyumdan olanların çoğu, böyle kuskulu yaşar, durur: böyle olmaları doğru mudur? Sanırım, bu, bir eksikliktir. Böylelerine acınır; zavallıların içleri esen değildir, bu esensizlik onların isteklerini de kırar; bir işe yapışamaz, bir iş başaramazlar. Yeryüzünde birer gölge gibi yaşar, birer ot gibi güverip dururlar.

Bugünkü dil dönenmesinde, çok erken, eyi bir sona varılacağına inanmak gerektir. Dil dönenmesini yapan da Bay Önderimizdir. Düşümüze bile girmiyen, usumuza bile gelmiyen nice işleri, o başardı. Ona inandıktan sonra, onun inanıp başladığı dil işinin de eyi yürüyeceğine, eyi bir sona varacağına inanmamak olur mu?

İnanmak için ne gerekse var. bana da, öz türkçe yazmak güç geliyor. Düşündüklerimi, duyduklarımı söylemek, yazmak için baş yoruyorum; emek çekiyorum. Ama işin doğruluğuna inandıktan sonra, yorgunluk da, emek de tatlı geliyor.

Beni okuyanlar emek çekeceklermiş! "Emeksiz eğlence, tuzsuz aşa benzer„ diyenler de bizim atalarımızdır. Ne olur? Yazı yazanlarımız, kamu öz türkçe yazsalar, yazmak isteseler, okuyanlar bu yazıları okumaktan vaz mı geçecekler, dersiniz. Gündelikler, yeni yazımızla çıkmağa başlayınca, eski yazıya alışmış olanların bunları okumıyacağı söylenmemiş miydi? Şimdi görüyoruz: Gündelikler, gene eski sayılarına vardılar. Yeniden okuyanlar çoğaldıysa, eskiler de yeni yazıyı kolayca öğrenip okur, yazar oldular.

Bunun gibi öz türkçemizi de pek güzel yazıp okuyabiliriz; yeter ki ona inanalım. Dilimizin tatlılığını yabancı sözlerle karışıklığında bulanlar aldanıyorlar. Güzellik türkçemizin özündedir.

Şimdi dil savaşındayız. Yüce Bay Önderimiz gene başımızdadır. Bu savaşı gençlerimiz, çocuklarımız nasıl olsa başaracak, işin sonuna varacaklardır. Biz, onlara, bu yol için gerekli olan tanıklıkları yapalım. Bunu bile yaparsak bize ne mutlu!

KÂZIM NAMİ

Macaristan notada ne diyor?

Cenevre, 25 (A.A.) — Marsilya cinayeti hakkında uluslar cemiyeti umumî kâtipliğine verilen macar notasında cinayettenberi Macaristanın uğradığı sonsuz hücumların yalnız bazı Avrupa devletleri arasındaki normal münasebetler için değil, fakat dünya barışı için de ciddî tehlikelerle dolu bir hava yarattığı bildirilmekte ve bu gerginliğin Yugoslavya tarafından, küçük anlaşmanın diğer iki devletinin de müzaheretiyle uluslar cemiyetine verilen muhtra ile bir kat daha artmış olduğu bildirilmektedir.

M. Gömböş M. Şüşnig'le konuştu

Viyana, 25 (A.A) — M. Gömböş, dün sabah avlanmak üzere İsteryaya gitmeden önce M. Schusching ile ilk bir konuşmada bulunmuştur.

Edirne'nin kurtuluşu

Batı sınırımızın bekçisi bu mutlu günü sevinçle kutladı

Edirne, 25 (A.A.) — Bugün Edirnenin kurtuluş bayramıdır. Bu mutlu günün bu sene her yıldan daha parlak ve daha coşkun surette kutlanması için haftalardanberi yapılmakta olan hazırlıklar bitmiştir. Şehir bayraklar, taklar, kürsüler, tribünler ve yeşilliklerle süslenmiştir. Trenler iki gündenberi İstanbuldan, Ankaradan ve Trakyanın bütün yerlerinden akın akın halk taşımaktadır. Dün akşamki hususi gezme treni ile de 250 konuk gelmiştir. Gelenler arasında kırk kadar mebusla İstanbul Ünivelsitesine, Mülkiye, Mühendis ve Yüksek Ticaret Mekteplerine mensup 150 den fazla genç vardı. Bugünkü trenle de birçok konukların gelmesi beklenildiği için Halk Fırkasında toplanan heyet gereklenen tedbirleri almıştır. Batı sınırımızın bekçisi güzel Edirne çok heyecanlı bir gün yaşamaktadır.

İtalya Paveliçi vermiyor

Roma, 25 (A.A) — İtalya adliyesi, Marsilya suikastinde alakaları bulunan Paveliç ile Kovatermik'in iadesinden imtina etmiştir.

Dün kurtuluşu candan kutlanan güzel Edirne'mizden birkaç manzara: Şehir, saat kulesi, Meriç.

Müzik yürüyüşümüz

Büyük değişiklik kımıldanışları önünde az çok karşı duran şeylerden biri de müzikti. Türk ulusu yönünü artık bütün bütüne Avrupa'ya çevirdikten sonra yeni yaşayışımızla hiçbir bağlılığı olmıyan müziğin de değişmesi kadar lojik bir şey olamazdı. Müzik değişimi, bizde yanlış görüşlere belki sebep olabilir. Bunun için meseleyi biraz aydınlatmak gerektir. Biz garp teknik ve metodunu almakla hiç şüphe yok ki kendi ulusal müzikimizden uzaklaşmış olmıyacağız. Belki bu metot ve teknik içinde türkün coşkun ve yalçın sesinin şimdiye kadar anlatılamıyan, göze görünmiyen ve kendine göre olan renklerini ve büyüklüğünü dünkü müzik diliyle anlatamazdık. O biçim ve ölçü bize kâfi değildi. Eski düzenler içinde doğan ve bize göre bir renk alan müziğimiz, bugünkü müzik içinde bir parça olarak şüphesiz kalacaktır. Nasıl herkesin kendisine göre bir bas, sobrano, mezosobrano v.s. .... sesleri varsa ve bu iş nihayet nasıl bir yaratılış işi ise, müzik de ulusun sesidir. O sesin kendisine göre biçimi, kokusu, rengi olacaktır. Bunu başka suretle düşünemeyiz. İşte bu renk ve olgunluk yeni müzik düzeni içinde olacaktır. Soysal işleri incelenen biçime göre nasıl bir yol alıyorsa bütün uluslar tarafından kabul edilmiş olan yeni müzik tekniğiyle de müziğimiz de kendi öz varlığına göre bir renk alacaktır. Bu renge türk ulusunun psikolojik ve soysal varlığını kendi bakımından bir anlatışı olacaktır. Şu halde şimdiye kadar toplanan Anadolu türkülerinin ve düne kadar yapılan müzik parçalarının yeni müzik eserleri içinde bulunmasına engel olacak bir şey yoktur. Fakat dünkü metot, ses ayakları metot ve teknik bakımından bugünkü bilgiye göre eksik olan bir şeydi. İşte şimdi biz bu eksikliği gidermek istiyoruz. Yurdumuzda yeni müzik düzenlerine göre büyük eserler yaratabilecek ve onları gür sesleriyle söyliyebilecek gençler yetişmiştir. Baştan başa türk çocukları tarafından yapılan ve kurulan operaları türk sahnesinde göreceğimiz zaman uzak değildir.

NECİP ALİ

Ökonomik konseyin Yunan grupu

Atina, 25 (A.A.) — Ankara'da 2 ikinci teşrin 1934 tarihinde imza edilmiş olan Balkan anlaşması statülerinin birinci ve beşinci maddelerinde tasrih edilmiş olan ökonomik konseyin yunan grupu şu suretle teşkil edilmiştir:

M. Varveressos, sabık bakanlardan yunan bankası guvernör muavini ve ünievrsite profesörü. M. Kanelopulos, fabrikatör. M. Koronis, sabık bakanlardan devlet demiryolları umum müdürü. M. Zolotas, üniversitede profesör.

Bu grup Romanya, Türkiye ve Yugoslavya ggrupları ile birlikte Balkan anlaşmasının ökonomik konseyini vücude getireceklerdir. Aynı vazifeye çağrılmış olan sabık bakanlardan M. Korizis, hariciye bakanı M. Maksimos'a gönderdiği bir mektupta, işlerinin çokluğu dolayısile bu vazifeyi kabul edemiyeceğinden dolayı pek ziyade müteessir olduğunu bildirmiştir.

Avrupa ökonomik konferansında

Viyana, 25 (A.A.) — Avrupa ökonomi konferansı dünkü son oturumunda şu kararları vermiştir:

1 — Mıntaka anlaşmaları esası dahilinde bir Avrupa gümrük birliği kurulması,

2 — Ökonomi işlerine bakmak için uluslararası bir konsey yapılması,

3 — Altın esasında bir ödeme hükmünü taşıyan hususi konferansların ulus-

(Sayıfayı çeviriniz)

Dış memleketlere gönderilecek Yumurtalar bugünden itibaren kontrol heyeti tarafından muayene edilecek.

Milliyet

Sahip ve Başmuharriri : Siirt Meb'usu MAHMUT

Hududu geçmek istiyen Arnavutlarla Yunan hudut muhafızları arasında müsademe olduğu bildirilmektedir.

FIATI 5 KURUŞTUR. | 9 uncu sene No. 3162 | SALI | 27 T. SANI 1934 | Tel: (Müdür : 24318. Yazı işleri müdürü : 24319. İdare ve Matbaa: 24310.

Mecliste Büyük Bir Gün

Sınıf farkını gösteren ünvanlar yıkıldı

Lâkap ve ünvanların kaldırılmasına dair kanun dün Meclisten çıktı. Müşüre Mareşal, Paşaya General denilecektir. Ağa, Hacı, Hoca, Ef. Bey, Hanım yok

Adın önüne gelmek şartiyle er kişiye "Bay,, kadına da "Bayan,, denecek

"İnönünün çıplak dağlarında bin bir güçlük içerisinde bu degişmenin, bu büyük ulusun temel taşını atan Çankayanın yalçın kayaları üstünde taş gibi, demir gibi örsle bir millet döğen ATATÜRK'e sonsuz saygılar...,,

ANKARA, 26 (A.A.) — Başkan Kâzım Özalpın reisliğinde toplanan Büyük Millet Meclisi bugün büyük günlerinden birini daha yaşadı. Toplantıya başlanır başlanmaz söz alan Dahiliye Bakanı Şükrü Kaya hükumetimizin büyük inkılâbımıza uygun bir değerde olarak lâkap ve ünvanların kaldırılması için teklif ettiği kanun lâyihasının müzakeresini şu sözlerle istemiştir:

Şükrü Kaya Beyin sözleri

"Arkadaşlar, eski devirlerden kalma bugün demokrasi esasına uymıyan bazı lâkaplar, ünvanlar, rütbeler, nişanlar madalyalar var. Bunların bir an evvel resmi dergelerden ve kanun karşısında kaldırılması inkılâbımıza uygun bir hareket olacaktır. Hükûmetimiz böyle bir kanun hazırladı. Yüksek huzurunuza takdim ediyor. Ricamız bunun takdimen, tercihan bugünkü ruznameye alınmasıdır.,,

Ne mutlu

Meclis heyeti umumiyesinin tasvibi ile kanun ruznameye alınarak müzakeresine başlanmış ve bu vesile ile söz alan Besim Atalay (Aksaray) :

— Ne mutlu size ki çöller arasından fışkıran koskoca ulusun yasalarını düzdünüz. Ne mutlu size ki öldüdenen bir budunun temel taşlarını attınız. Kurların görmediği yenmeleri, onurları topladınız. Tattınız. Gene kurların görmediği değişmeleri pek kısa günler içinde iş haline getirdiniz diye söyledi. Nutkunu:

"İnönününün çıplak dağlarında bin bir güçlük içerisinde bu değişmenin, bu büyük ulusun temel taşını atan Çankayanın yalçın kayalrı üstünde taş gibi, demir gibi örsle bir millet döğen Atatürk'e benden sonsuz saygılar.,,

Diyerek bitirmiş ve ileri sürülen kanuni teklifi kutlulamıştır.

Sınıf farkı yok

Kanunun heyeti umumiyesi üzerindeki bu müzakereden sonra maddelere geçilmiş ve teklif edilen kanuna ağa kelimesinin dahil olup olmadığı hakkında sorulan suale Dahiliye encümeni mazbata muharriri Şükrü Bey, kanunun gözettiği mana ve maksat demokrasiyi kendine maletmiş olan Türk milletinin herhangi bir sınıf farkını gösteren ünvanları tamamen yıkmasıdır. Binaenaleyh ağa da köylüler arasında azçok bir sınıfı ifade eden bir ünvan olması dolayısile bunun kaldırılmasına hükûmetle beraber encümen de muvafakat ediyor demiştir.

Kadın erkek bazı isimlerin İsmet, İffet, Hikmet gibi müşterek olduğunu bunların nasıl ayırt edileceğini soran Tekirdağı mebusu Celâl Nuri Beye cevap olarak Dahiliye Bakanı Şükru Kaya buna dair sorulmuş olan sualleri daha iyi cevap vermiş olmak için kanunun esbabı mucibesini okuyacağını söylemiştir.

İnkılâbın özeli...

Kanunun esbabı mucibesinde şöyle denilmekte idi:

Türk inkılâbının en açık (özeli) vasfı demokratik olmasındadır. Demokrasinin temeli ulusal üyeler arasında ne kanunda, ne teşrifatta, ne de muamelede hiç bir fark olmamasıdır. Türk tarihinin ilk çağlarında milletin fertleri arasında hiç bir fark yoktu.

Göze görünen mevki ve makam farkları herkesin uhdesine verilen vazifelerden ibaretti ki bu vazifelerin muhtelif dereceleri arasında ehemmiyet itibarile fark olsa da vazifenin şerefi ve vazifeyi görenin haysiyeti noktasından hiç bir fark yoktu. O devirde ulus adamları yalnız atlariyle anılır. atlarının başına hiç bir sıfat ve paye eklenmezdi. İftihar olunan yegâne sıfat Türk ulusundan olmaktı. Bunun en parlak misali Atilânın Romalılara verdiği sade fakat büyük cevaptır.

Orta çağda

Orta çağda, devlet rejimleri değişti, bununla beraber halkçılık mefhumu da eski saflığını ve temizliğini kaybetti. İnsanlar arasında esasını kâh dinden, kâh hürafelerden, kâh tagallüp, tasallut hırslarından alan farklar hâsıl oldu. Bu suretle mümtaz sınıflar meydana çıktı. Her bir sınıf kendine ve nesline ilâhi, hayali sıfatlar ve lâkaplar izafesine başladı.

Türkler kurunu vüstai cemiyetlerle temasları arasında bu tesirlerden kurtulamadı. O da sınıflara ayrılarak millet içerisinde bir hiyerarşi vücuda getirdi ve kendisine halktan üstünlüğünü gösteren füzuli bir takım lâkaplar ve payeler izafe etti. Ve bu lâkap ve payeleri silinmez bir hak gibi taşıdı ve bunları halkı ve halkı ezmek için mütemadiyen kullandı.

Vakıa bugün Türk inkılâbı ve cumhuriyeti kanun önünde herkesi müsavi yapmıştır. Bugün hiç bir ferdin lâkabına ve payesine övünerek ve sığınarak hiç kimseden fazla ve üstün hakkı yoktur, yoksa da eski devirlerin artakalan bu lâkaplar ve tabirler kullanılmakda ulusal üyeler arasında eski sınıf ve tefevvuk hatıralarını uyandırmakta, milletin demokratik asil ruhunu incitmektedir. Bundan

(Devamı 5 inci sahifede)

Mecliste söz söyleyenler Bay Hasan Fehmi, İç işler bakanı Bay Şükrü Kaya ve Bay Besim Atalay

ANKARA, 26 (Telefonla) — Hükûmet, ruhanî şahısların ruhani kisvelerini mabetlerden maada yerlerde giymemeleri hakkında bugün meclise bir kanun lâyihası vermiştir. Lâyiha perşembe günü mecliste görüşülecektir.

Öz türkçe yazı örnekleri

Sağlık, kutluluk

Sağlığın bulunmadığı yerde kutluluk barınamaz!

Tut ki Karun kadar zenginsin: küpler dolusu altının, saray büyüklüğünde evin var; tavlanda soy soy atların kişner, yaylânda boy boy davarların otlar; diyelim ki giydiğin gömlek bürümcükten örülmüş, yattığın döşek ipekten işlenmiştir.

Boğazından aşağı sine sine tek bir lokma geçemiyecek olduktan sonra o altınlar neye yarar?

Kötürüm gibi bir odaya çekilecek olduktan sonra o sarayı ne yapacaksın?

Üstüne binip koşturamayacağın atların tavlanda oynamasından, yününü dokutup arkana giyemeyeceğin davarların yaylanda otlamasından sana ne?

Gövdeni ateş gibi yakan bürümcük gömleğin çul hırkadan, sırtına tiken gibi batan ipek döşeğin kuru tahtadan ne ayırdı var?

Şimdi sen diyeceksin ki her yolun ucu bir bitime, her varlığın sonu bir ölüme çıkacak olduktan sonra sağlık kaygusiyle neden gönlümü üzeyim? Bu yol ne de olsa bir gün bitecek, bu ölüm ne de yapsak bir gün gelecek değil mi?

Ancak ben de dönüp sana derim ki yol bitecek diye yolculuktan, ölüm gelecek diye yaşamaktan vaz mı geçmeliyiz? Dirimin değerini unutup kendimizi, gözü kapalı, ölümün kucağına atmak doğru olur mu?

Büyük savaş sonunun çocukları kutluluğu sağlıkta değil, zenginlikte bulurlar. Yeryüzünde yalnız paraya inanan, yalnız para için yaşayan bu çocuklara göre sağlık, dinçlik, ululuk, kutluluk hep paradadır. Onlar bu çarpık görüşe, bu çapraşık düşünüşe saplandıkları içindir ki sağlıklarını bir çocuk savruklığıyle yiyip bitiriyorlar ve gençliğin borçlarını akmanlığa ödetiyorlar...

Ancak kimin kime ne demeğe yüzü var ki? Biz de o çağda öyle değil miydik ? Acun kuruldu kurulalı hep bu gidiş, hep bu düzen: Gençlik yaptığını bilmiyor, akmanlık bildiğini yapamıyor... Gençlikte gemsizlik, akmanlıkta emsizlik...

Bilmeliyiz ki yıldırım çarpan kof bir ağaç gövdesi ne ise cılız bir çift bacak üstünde duran dermansız bir adam gövdesi de odur. Kuru bir boydan, boş bir gösterişten ne çıkar? Beceriksiz biniciyi üstünden silkip düşüren soy at gibi bu toprak ta güçsüz gövdeleri ergeç fırlatıp savurur.

Öyle sağlam ol, öyle gürbüz yürü ki; bastığın yer titresin!

İsmail Müştak MAYAKON

Soyadı için Güzel örnekler

ANKARA, 26. A.A. — Türk Dili araştırma kurumunun " soyadları „ hakkında bulduğu "a„ harfindeki isimlerin ikinci listesi şudur:

Alabay, Alak, Alakuş, Alakuş Tekin, Alan Bay, Alanbuya, Alanta, Alaş, Alaş, Alaşa Han, Alataş, Alp Aya Alp Ertonga, Alp Giray, Alp Han, Alp Salçı, Alp Tekin, Alp Yürük, Alaaç, Altaca, Altanay -a-, Altan Han, Amonak, Analay Atala, Anbuzuk, Andariman, Angay, Angış Han, Anşın, Anucur, Anak, Apak Bigün aa-, Apak Han, Alay, Apban, Alcu, Aloftekin, Algu, Almak, Alına Han, Alıncak, Alka, Alka Evli, Alaşanı, Alla, Alpagu, Alp Argun, Arslan, Altay, Altın Arıg Aka, Altınay -a-, Altın Saba -ka-, Altmış Kara, Alyu, Altuboga, Ultum -ka-, Altun Bei Altunbig -ka-, Altunhan, Altun Kara, Altuntaş, Altun Terim, Alyu, Amagur, Apa Tarkan, Apuhan, Araboğa, Aratemüc, Arda, Arga -ka-, Acgana -ka-, Argın, Argın Doğan, Argış, Argum, Argun ağa, Argun Han, Argunşah, Ardbasunı, Arih Boğa.

Not: yanlarında -ka- yazılı adlar kadın adıdır.

Nansi'deki Tedrisat Birliği Konferansında

Suat Beyin çok mühim bir nutku

Türkiyenin dış sıyasası esas itibariyle realisttir, barış severdir

Suat Bey

NANSI, 26 (A. A.) — Tedrisat birliği tarafından verilen konferansa başkanlık eden Türkiye Büyük Elçisi Suat Bey, Kemal "Atatürk" ün Türk milletinin yardımı ile, işitilmemiş derecede geniş bir sosyal inkılâp yapmış, bütün bir milletin ruhunu, zihniyetini, ahlâk ve âdatının

(Devamı 5 inci sahifede)

M. Flandin *Tevfik Rüştü Bey* *M. Laval*

Tevfik Rüştü B. ve Mösyö Titulesko Parise gittiler

Orada muhtelif siyasî meseleler etrafında M. Laval ve Flandin ile konuşacaklar

Bu meyanda Cenubu Şarkî avrupasının ve Macaristanın Milletler cemiyetine verdiği muhtıra hakkında da konuşmaları ihtimal dahilindedir

CENEVRE, 26 (A. A.) — Uluslar Cemiyeti, fevkalâde asamblesine iştirâk etmiş olan murahhasların bir çoğu Cenevre'den ayrılmışlardır. M. Benes Praga dönmüştür. M. Titulesco ile Tevfik Rüştü Bey Parise gitmişlerdir. Orada M. Flandin ve M. Laval ile merkezi ve cenubu şarki Avrupaya müteallik meselelerle Marsilya cinayeti münasebetile Macaristanın yapmış olduğu müracaat hakkında görüşmeleri ihtimal dahilindedir. Murahhasların hepsi de kânunuevvelde Sarre meselesi ile uğraşacak olan Uluslar Cemiyeti toplantısı için Cenevreye geleceklerdir.

Uluslar Cemiyeti konsey toplantısında Macaristanın Marsilya cinayetine ait müzakeratın âcilen yapılması talebinin kabulü yahut bu müzakerelerin 21 kânunusani 1935 e bırakılmasına karar verecektir.

Yugoslavya Hariciye Bakanı M. Yevtiç, hareketinden evvel Uluslar Cemiyeti Genel Yazganı M. Avenol'u ziyaret etmiş ve kendisile Yugoslavya muhtırası hakkında görüşmüştür. Bu muhtıra, elli sayfa kadar olup içinde bir çok fotoğraflar ve belgeler vardır.

Rusya ile Fransa uzlaşması

PARIS, 26 (A. A.) — Oeuvre gazetesi, Rusya ile Fransa arasında bir ittifak bulunduğuna dair olan haberleri tekzip ederek "bir Fransız - Rus anlaşması vardır, fakat ittifak yoktur,, demekte ve Paris - Moskova hükûmetlerinin emniyetini koruması meselesinde bir düşüncede

(Devamı 5 inci sahifede)

Elektrik Tesisatçılığı

Nafia şirketler başmüfetttişliğinde imtihan yapılıyor

Diplomasız olanlar evlerde tesisat yapamıyacaklar

Elektrik tesisatçılığını kendilerine sanat ittihaz eden bazı kimseler vardır ki bunlar lüzumu olan fenni bilgiye sahip olmadıklarından bu işi lâyıkı ile yapamamaktadırlar. Bu kabil bilgisiz kimselerin yaptığı tesisat bir işe yaramadığı

İbrahim Bey

gibi bazan bulunduğu binada elektrik teması yapmak gibi tehlikeler doğurmaktadır. Bu sebeple Nafia Şirketler başmüfettişliği elektrik tesisatçılığı yapan kimseler için bir imtihan açmış ve imtihanda muvaffak olanlara ehliyetname vermeğe başlamıştır. Başmüfettiş İbrahim Bey dün bu mesele hakkında sorduğumuz suale cevap olarak şu izahatı vermiştir:

— Elektrik tesisatçılığını bu zamanın

(Devamı 5 inci sahifede)

Siyasî mültecilik

Yugoslavya tarafından Milletler Cemiyeti Umumi Kâtipliğine verilen şikâyet mektubunun metnini dünkü posta ile gelen gazetelerde okuduk. Önce telgraf ajanslarının bir hülâsasını bildirdiği bu notanın metnini okuduktan sonra Yugoslavya ile Macaristan arasında tebarüz eden ihtilâfın şümul ve ehemmiyeti daha iyi anlaşılmaktadır. Nota vekarlı bir dil ile yazılmıştır. Ancak ithamlar çok ağırdır. Bir yerinde; "yapılan tetkikler, bazı Macar memurlarının mesuliyetini âşikâr olarak göstermektedir.„ deniliyor.

Yugoslav hükûmetinin, bu ithamları, gene umumi kâtipliğe verdiği ikinci bir nota ile tevsik ettiği bildirilmektedir. Hayli uzun olan bu ikinci nota henüz neşredilmemiştir ve gelecek ikincikânun içinde toplanacak olan konsey içtimaında meselenin müzakeresine başlanıncaya kadar da neşredilmiyeceği anlaşılmaktadır.

Yugoslavya tarafından yapılan bu ithamların Budapeştede derin akisler bıraktığı bildiriliyor. Macar Hariciye Nazırı M. Eckhart Yugoslav notasını "beynelmilel terör" tabirile tavsif etmiştir. Ancak gerek Macar hükûmeti ve gerek Macar gazeteleri, davanın en kısa bir zamanda Milletler Cemiyeti tarafından tetkik edilmesini talep etmektedirler. Binaenaleyh her iki devletin de yekdiğeri hakkında kullandıkları sözler ağır olmakla beraber, Kral Aleksandr'ın feci katli ile alâkadar vaziyetin tenevvür etmesi alâkadarlar tarafından istenilmektedir. Mesele Milletler Cemiyetine intikal ettikten sonra artık bu yüzden dünya sulhü için bir tehlike olmadığı söylenebilir. Dünya efkârı umumiyesinin Milletler Cemiyetinden beklediği şey, meseleye cıddiyetile mütenasip bir ehemmiyet atfederek tetkikatı derinleştirmesinden ibarettir.

Hiç değilse meselenin Milletler Cemiyetinde tetkik ve müzakere edilmesi bir müddet süreceğinden bunun da vaziyet üzerinde tesiri inkâr kabul etmez. Çünkü bu gibi had hâdiseleri bazan zaman en mülâyim surette halletmiştir. Tarihte bunu ve aksini isbat edecek birçok misaller vardır. Hattâ denilebi'ir ki umumi harpte bazı sulhperverlerin istedikleri müzakere mühleti elde edilmiş olsaydı, belki vaziyet değişebilirdi.

Şimdi meselenin esasını bir tarafa bırakarak bundan doğan ve çok şümullü olduğuna şüphe bulunmayan diğer bir safhasını ortaya atmak isteriz ki o da siyasi mülteciliğin hukuk ve vazifesi meselesidir. Filhakika siyasi mülteciler hür memleketlerde daima kendilerine misafirperverlik, hattâ bazan muhabbet ve şefkat te görmüşlerdir. Türk tarihi bunun misallerile doludur ve devletimizin siyasi mültecileri korumak davasile harbi bile göze aldırdığı vâkidir. Ancak siyasi mülteciler sığındıkları memleketin kanunlarında ne kadar hak bulurlarsa, o kadar da vazife ile mükellef olduklarını unutmamalıdırlar. Misafirperverliği suiistimal etmemek, sığındığı memleketin şefkatinden istifade ederek kendi memleketine veya herhangi ecnebi memlekete karşı kundakçılık teşkilâtı yapmamak, mülteciliğin ilk vazifesidir. Bu vazifeye riayet etmeyenler, devletler arasında münasebetlerin bozulmasına, hattâ bazan umumi siyasetin tehlikeye girmesine sebep olabilirler. Bu dakikadan itibaren de haklarını kaybetmiş olurlar. Gerçi hukuku düvelde buna karşı bazı hükümler mevcut ise de bunlar siyasi mülteciliğin bugünkü kadar genişlememiş olduğu devirlerin zihniyetine göre tesbit edilmiş şeylerdir. O zaman bu hükümleri tesbit edenler, kendi karşılarında yalnız fikir ve kalemle mücadele eden siyasi rakipler görüyorlardı. Bugün buna bedel tabanca ve bomba vesaitine müracaat ediliyor. Eskiden postahanelerle propaganda vesikaları geçirilirken, şimdi hudutlardan silâh kaçırılıyor. Bu keyfiyet, memleketlerin yalnız siyasi asayişini değil, idari inzibatını da bozan bir bidattir. Binaenaleyh hükümlerin zamanla değişmesi kaidei esasiyesine göre, siyasi mültecilik evsafının ve bunlara karşı ittihaz edilecek tetbirlerin de yeni şartlara göre yeniden tesbiti bir zaruret halini alır.

Devletler ellerinde mevcut vesait ile en azılı bir mülteciyi bile ne kendi memleketinde ne de geldiği memleket için zararlı olmıyacak bir vaziyete getirmek imkânına her zaman maliktirler. Bu imkân temin edildikten sonra en azılı bir siyasi mülteci ile en kuvvetli bir fikir propagandacısı dahili ve harici asayiş noktasından müsavi olur. Bu mülâhazalar siyasi mültecilere karşı devletlerin harici münasebetlerini halelden kurtaracak hükümler altına almaları günün ehemmiyetli meseleleri arasına girdiğini göstermektedir. Bu nokta halledildikten sonra öyle iddia ederiz ki bir ikinci Yugoslavya - Macar hâdisesi ortaya çıkamaz... Yahut çıkmak istese de olduğu yerde boğulur kalır.

Milletler Cemiyeti Yugoslavyanın notasını ve Macarların cevabını tetkik ederken, bütün milletlere şâmil ve beynelmilel asayişin teminini mütekeffil tetbirlere önayak olacak olursa, meselenin esasına olduğu kadar milletlerin müstakbel emniyetlerine de hizmet edici bir iş görmüş olur.

Ahmet Şükrü ESMER

Gayrimübadiller emlâk satışının artlrılması ve yeni para tevziatı için Ankaraya bir heyet gönderdiler.

Milliyet

Sahip ve Başmuharriri : Siirt Meb'usu MAHMUT

FIATI 5 KURUŞTUR. 9 uncu sene No. 3169 SALI 4 K. EVVEL 1934 Tel: (Müdür: 24318, Yazı işleri müdürü: 24319, İdare ve Matbaa: 24310)

Bulgarların Yunan sınırından saldırarak beş Tükkü öldürmeleri hâdisesini muhtelit komisyon tetkike başladı.

Kıyafet Kanunu Dün Mecliste Kabul Edildi

Herhangi bir din ve mezhebe mensup olursa olsunlar ruhanilerin mabet ve ayinleri haricinde ruhanî kisve taşımaları yasaktır

Kıyafet kanununun esasları

Kanun şu ferde veya bu teşekküle karşı alınmış bir tedbir değildir, umumidir

Kıyafet kanununun birinci maddesinin hükûmleri neşri tarihinden altı ay sonra diğerleri kanunun neşri tarihinden itibaren meridir...

ANKARA, 3 (Telefonla) — General Kâzım Ozalp'ın başkanlığında toplanan Büyük Millet Meclisi ruznameye geçmeden evvel bazı kanun lâyihalarını tetkik için teşkili icap eden muhtelit encümenler hakkında kararlar almıştır.

Kanun yarın Resmî gazetede Çıkacaktır

Diyanet işleri reisi, Hahambaşı, Rum, Ermeni patrikleri

ANKARA 3 (Telefonla) — Mecliste kabul edilen kıyafet kanunu âli tasdika arzedilmiştir. Kanun çarşamba günü Resmi Gazetede neşredilecektir.

Kanunla hükûmete verilen salâhiyete istinaden Diyanet işleri reisine, Hahambaşıya, Ermeni ve Rum patriklerine mabet ve âyin haricinde de muvakkaten ruhani kıyafet taşıyabilmek müsaadesi verilecektir.

Bundan sonra ruzname maddeleri görüşülmeğe başlandı. Gizli nüfusun yazılması hakkındaki lâyiha münasebetile İçişler Bakanı Bay Şükrü Kaya dedi ki:

«Baylar;

Gizli nüfusun yazılması için bir kanunumuz vardı. İki defa müzakere edildi. İşlerim dolayısile Buyük Mecliste bulunamadım. Arzı itizar ederim.

Arkadaşlardan bazıları kıymetli mütalealarda bulunmuşlardır. Gazetelerde hülâsalarını okudum. Zabıtlar daha neşredilmediği için tamamile okuyamadım. Müsaade buyurursanız arkadaşlarının mütalealarile birlikte tekrar dahiliye encümenine iade edilsin. Orada bir daha müzakere edilerek huzurunuza gelsin. (Okay sesleri).

Dahiliye encümeni mazbata muharriri Bay Şükrü — Encümen de istiyor efendim.

Başkan — O halde reye koymağa hacet yoktur. Encümene veriyoruz.

Ruznamede mevcut olan diğer maddeler iki tarihinde tevzi edilmiştir. Henüz müzakere için muayyen müddeti geçmemiştir. Yalnız bugün gelen bir kanun hakkında Dahiliye Vekilinin mülâhazası vardır.

Bay Şükrü Kaya'nın sözleri

Bundan sonra Bay Şükrü Kaya kürsüye gelerek demiştir ki:

Baylar, büyük inkilâbımızın temellerinden biri de lâik olmaktır. Lâik olmak demek devlet işlerinde ve ulus işlerinde dini tesiratı kaldırmak demektir. Biz Cumhuriyetin kurulduğu günden beri buna dair ehemmiyetli kanunlar yap-

(Devamı 2 inci sahifede)

İbrahim (Isparta) Hakkı (Muş) Turgut (Manisa)

Iç Bakanı Şükrü Kaya

Bulgar - Yunan Sınırında

Bir kaç günden beri Atina'dan yürek oynatıcı telyazıları gelmektedir. Balkan barışıklığı bakımından fena olan bu duyumlara göre, geçen ayın yirmi dokuzuncu günü Bulgarların basıncından bıkan bir avuç Türk, sürülerile beraber, Yunanistan'a sığınmışlar. Bunu duyan Bulgar karakolları, Yunan sınırını aşarak sığınan Türklere saldırmışlar ve içlerinden bir çoğunu kurşunlarla delik deşik etmişler, bir kaçını boğazlamışlar. Geri kalanlarını da alıp Bulgaristan'a götürmüşler. Bu saldırışın iki bakımdan üzerinde durmak gerektir :

1 — İlk önce Yunan komşumuzun sınırlarına karşı yapılmış bir çapuldur. Bu çapul bizim sınırlarımıza karşı yapılmış olmamakla beraber, Balkan barışıklığı bakımından, gönül ilişiğimiz vardır. Bu, yalnız bizim değil, öteki Balkan ölkelerinin de gözlerinden kaçmasa gerektir.

Balkan barışıklığı her Balkanlının yereğine yakın olan bir ülküdür. Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya, Romanya barışıklık yoluna gelmişler ve batı ölkelerine de iyi örnek olmuşlardır. Balkan barışıklığı pekleşmiştir. Dinçtir. Bu dinç göğde üstünde Bulgaristan bir çıbana benziyor. Barışıklığa bağlı olan dört Balkan ölkesinden her birinin bir yanında olan Bulgaristan bu ölkeler için bir sızı yeri olmuştur.

Bu ölkeler, sıkıntı içinde bulunduğunu gözönünde tutarak, Bulgaristan'ın şımarıklıklarına göz yummuşlardı. Bu göz yumuş bir az da aldırış etmek istenilmediğinden ileri geliyordu. Çünkü büyük Balkan antlaşması karşısında bir avuç Bulgar büyük bir nesne değildir. Ancak Bulgarlar bu gevşeklikten yüz buldular. Gün geçmez ki komşularından birinin ayağına basmasınlar.

Bu son çapulculuk ta Yunan komşumuzun ayağına yeni bir basıştır. Ancak öyle bir basıştır ki acısını bütün Balkan ölkeleri sezmiştir. Bu birlikte seziş, bile Balkan antlaşmasının sağlamlığını gösterir.

2 — Ancak son saldırış işinin, Balkan barışıklığı bakımından başka biz Türkler için yakın ilişiği olan bir yanı vardır: Boğazlanan Türkler soydaşlarımızdır. Bulgaristandaki Türklerin çektikleri sıkıntılar için çok sözler söylendi. Türklerin çocuk çoluklarile, sürülerile kaçışı yüreklerimizi sızlatan bu sözlerin doğruluğunu bir kez daha gösteriyor. Bulgaristan ikide bir, başka ölkelerde varlıkları bile bilinmiyen Bulgarların acısını anar. Bu yüzden sızlanıp duran bir ulusun kendi ölkesindeki Türklere bu kadar ezgi yapması acı ve anlaşılmaz bir iştir.

Saldırış bu kez yalnız Yunanistan'a karşı yapılmakla beraber, Bulgaristan son iki yıl içinde gittiği yol ve tutumlarla Balkanlarda başlı başına üzerinde durulacak bir kaygı kaynağı olmuştur. Bunun içindir ki, bu işi bütün Balkan ölkelerinin elbirliği ile görmesi gerektir.

A. Şükrü ESMER

İran dış bakanı Sınırda

Düzeltme görüşmelerinin kolaylaşmasına çalışacak

TAHRAN, 3 (A. A.) — Başvekil ile Hariciye Bakanı İran - Afganistan sınır meselesi hakkındaki hakem görüşmelerini kolaylaştırmak ve çabuklaştırmak için sınıra gitmişlerdir.

Kars Maarif müdürü

ANKARA, 3 (Telefonla) — Kars Maarif müdürlüğüne Konya Erkek lisesi terbiye muallimi Bay Nejat tayin edilmiştir.

Yunanistan tatmin edilmezse...

Venizelos: "Milletler cemiyetinden çekilelim,, diyor

Hattâ Arnavutluktaki Yunanlıları kurtarmak için kuvvete müracaat edilmesini de söylüyor

ATINA, 3 (A.A.) — Eski Başvekil M. Venizelos gazetelere şunları söylemiştir:

"Uluslar derneği Arnavutluktaki Yunan azlığının mektep haklarını tanımadığı takdirde Cenevre derneğinden çekilme ve hattâ şimal Epirinde Yunan halkına inkâr edilen haklara riayet ettirmek için kuvvete müracaata engel olan bütün muahedeleri bertaraf etmek Yunanistan için bir vazi-

(Devamı 6 mcı sahifede)

Resimde gördüğünüz un yüklü kamyon, dün tekerleğindeki zinciri kopararak Karaköyde bir şapkacı mağazasına girmek istemiştir.

Dükkânın camı çerçevesi kırılmıştır. Kamyon, Bay Haşimin un değirmenine mal taşıyan kamyonlardan biridir.

Kamyon bol unla karnını doyurduktan sonra başına bir şapka geçirip şıklanmak arzusuna mı düştü dersiniz acaba?

Yunan Hududundaki Feci hâdise

Tahkik komisyonu dün vazifeye başlıyabildi

ATINA, 3 (Milliyet) — Bulgarların, Yunan hududundan iki buçuk saat mesafeye kadar girerek, Yunanistana iltica eden Pomaklardan beş kişiyi feci surette öldürmeleri bura efkârını meşgul etmekte berdevamdır. Beynelmilel hâdiselere hiç uymayan ve Yunan topraklarındaki hâkimiyet hukukunu ihlâl eden bu hâdiseyi tahkik edecek muhtelit komisyon, Bulgarların imtinaı üzerine dün vazifesine başlayamamıştı. Fakat son dakikada Bulgarlar Sofyadan emir aldıklarından bugün tahkikata başlanacaktır.

Başbakanın Trakya seyahati

G. İsmet İnönü Çarşamba günü burada bekleniyor

Başbakan General İsmet İnönü'nün çarşamba günü şehrimize gelmesi beklenmektedir. Dahiliye Bakanı Şükrü Kaya da beraber gelecektir. Başbakan ve Dahiliye Bakanı buradan Edirneye giderek Trakyada göçmen (muhacir) işlerini göreceklerdir.

Nüfus Genel Müdürü Bay Ali Galip te beraber gidecektir. Bay Ali Galip, dün vilâyete gelmiş ve göçmen işleri üzerinde çalışmıştır.

Mebus seçimi

Teşkilât ve saylav seçimi yasaları değişecek

Dün akşam toplanan fırka divanında seçim işleri konuşuldu

Teklif bu akşam Meclise verilecek

ANKARA, 3.A.A. — Bu akşam toplanan Cumhuriyet Halk Fırkası divanı saylav seçimi işlerini konuştuktan sonra aşağıdaki tekliflerinin fırkanın Meclis gurubuna sunulmasına karar vermiştir.

Kadın, erkek otuz yaşını bitiren yurttaşlar saylav seçilebileceklerdir. Bu seçimde kadınlar da rey vereceklerdir. Rey vereceklerin yaşı onsekizden yukarıya çıkarılacaktır. Bu yaşı Meclis tesbit edecektir.

Bütün bunlar için teşkilâtı esasiye ve saylav seçimi yasaları yakında değiştirilecektir.

ANKARA, 3. (Telefonla) — Fırka divanında bugün kararlaşan esaslar yarın Fırka grupunda, çarşamba günü de Mecliste görüşülecektir.

Teşkilâtı esasiye yasasında değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi yüzden fazla mebus imzasile yarın akşam Meclise verilecektir.

Gayrimübadiller Ankaraya bir heyet gönderdiler

Mal satışının bir kat daha arttırılmasını istiyorlar

Bono fiatları bir az daha yüksek yeni tevziat ne zaman?

Gayrimübadiller namına gayrimübadillerin dileklerini Maliye Bakanlığına bildirecek olan gayrimübadiller cemiyeti reisi Bay Hüsnü ve umumi kâtibi Bay Şahap Ankaraya gitmişlerdir. Bu heyet Ankarada gayrimübadiller hesabına Muhtelit mübadele komisyonundan hükûmete verilen 30 bin İngiliz lirasının dağıtılması ve kaçak Rumlara ait olup kıymeti dört milyon lirayı geçen malların gayrimübadil bonolarına karşılık gösterilmesini, Maliye bakanlığından rica edecektir. Para dağıtılmasına 15 - 20 güne kadar başlanması ümit ediliyor. Bu paradan her gayrimübadile alacaklarına karşı yüzde yarım düşecektir.

Takdiri kıymet komisyonu son defa 7,600,000 liralık bono vermiştir. Daha 600 bin liralık bono dağıtılacağına göre bonoların mikdarı sekiz milyon lirayı geçecektir. Gayrimübadillerin mikdarı 10 bin kadardır. Bunlardan dört bin gayrimübadile ait olan bonolar haciz altında bulunmaktadır. Bunun sebebi ihtiyaç ve zaruret için-

(Devamı 6 mcı sahifede)

Gayrimübadiller Cemiyeti Reisi Bay Hüsnü

Öz türkçe yazı örnekleri

ARSLAN İÇİN

Çocukluğumuzda bize :

— Arslan bir canavardır.

derlerdi. Biz uykularımızı kaçıran bu masala yıllar yılı inanmıştık. Bugün masal dinleyecek çağda değiliz; şimdi de bir takım bilgiçler :

— Evet, diyorlar arslan bir canavardır, hem de yırtıcı bir canavardır; inanmazsanız deyimin (kelime) sonundaki takıya bakınız: lân! Adlarının sonu (lan) takısı ile biten canavarların hepsi yırtıcıdır, parçalayıcıdır, zehirleyicidir. Aralan, kaplan, sırtlan, yılan gibi...

— Peki ama, (ceylân) a ne diyeceksiniz? Onda da (lân) takısı var. O da mı canavar) Ovaların güzel gözlü, tatlı yüzlü, kız boylu, kuzu huylu ceylânını da yırtıcılar arasında mı sayacağız?

— ......?

Bana kalırsa (lan) takısında canavarlık aramak düpedüz bir fantezi, biçimli bir yakıştırmadır. Hele arslan böyle söz takıntılarına hiç gelemez. O ne başına el dokundurur, ne kıçına yama taktırır. Ona adıyla sanıyla aksoy çöl yiğiti derler. O ne kaplan gibi can yakıcı, ne sırtlan gibi kan içici, ne de yılan gibi ısırıp sokucudur. Onun başı hep yükseklerdedir. Bundan ötürüdür ki sesinin kükreyişi gök gürültüsüne, gözlerinin bakışı şimşek parıltısına benzer.

Aralan, haydutlar gibi pusuda saklanmaz, erler gibi ortada döğüşür. Karnı doyduktan sonra av arkasında koşmaz: gözü o kadar toktur. Bir kuzu bulduktan sonra bütün bir sürüyü bağışlar: gönlü o kadar cömerttir.

Aralanın evi ıssız çöller, gölgeliği güre ormanlar, sınırı sonsuz enginlerdir. Bu baba yurdunda onun yelesini kabartarak öyle yiğit bir gezişi vardır ki baktıkça adamın içi açılır. Aralana urmağa gidenlerin çoğu aralana urularak dönmüşlerdir.

Arslan, ilk yaradılışındanberi kanına bozuk kan, soyuna kötü soy karıştırmamıştır. Ne dişisi yabancı erkeğe yüz verir, ne erkeği yuvaya yabancı yaklaştırır.

Aralanın piçi olmadığı içindir ki piçten aralan çıkmaz.

Adam oğlunun kendisine canavar dediğini aralan bir gez duyup ta :

" Ey adam oğlu! sen ki durmadan can yakıp kan içersin, bana canavar demeğe ne yüzün var?» dese, başkalarını bilmem ama, ben kendi payıma kıpkırmızı olurum!

İsmail Müştak MAYAKON

Üniversite Inkilâp enstitüsünde derslere bugün başlanıyor. İlk dersi Bay Recep "Kütahya" verecek.

Milliyet

Sahip ve Başmuharriri : Siirt Meb'usu MAHMUT.

İtalya hükûmeti Washington muahedesinin feshine ve yeni bir anlaşmaya girmeğe taraftar olduğunu söylemektedir.

FIATI 5 KURUŞTUR. | 9 uncu sene No. 3171 PERŞEMBE 6 K. EVVEL 1934 | Tel: { Müdür: 24318. Yazı işleri müdürü: 24319. İdare ve Matbaa: 24310.

Meclis Intihabı Yenileme Kararı Verdi

Başbakan General İsmet İnönünün güzel sözleri. Türk kadınlığına verilen intihab hakkı inkılâbımızın en yüksek bir eseridir.

Dünkü uluslar Derneği toplanması

Bugün Avrupa'da acun barışıklığı bakımından en çok korkulan iki iş, Yugoslavya ile Macaristan arasında Kral Aleksandr'ın ölümünden çıkan sorak ile, Sar işi üzerindeki Alman - Fransız anlaşamamazlığıdır. Bu iki iş te dün Cenevre'deki uluslar derneği toplanmasında görüşülmüştür. Cenevreden gelen telyazıları, birinci işin gizli görüşüldüğünü bildirmektedir. Yugoslav - Macar anlaşmamazlığının son durumu şudur: Kral Aleksandr Marsilya'da öldürüldükten sonra Yugoslavya uluslar derneğine bir nota göndererek Macaristanın bu işten ötürü suçlu olduğunu bildirdi. Sonra ikinci bir notaya bağlı yetmiş yapraklı belge ile Macairstanın nerede ve niçin suçlu olduğunu anlatmak istedi. Macaristan, sorguya çekilmek istenildiğinden sevinç duyduğunu bildirerek, uluslar derneğinin bu işe her işten önce bakmasını diledi. Yugoslav - Macaristan anlaşamamazlığında Avrupa kurultakları ikiye ayrılmışlardır: Bir yandan Yugoslavya ile küçük antlaşma ve Balkan antlaşması kurultakları. Öte yandan da Macaristan, İtalya, Avusturya. Fransa bu işte iki yanlı bir siyasa gütmektedir. Bir yandan Yugoslavyayı gücendirmek istemiyor. Sonra Fransa için bu işin bir inceliği de şudur ki, Kral Aleksandr Fransız toprağında öldürülmüştür. Bu yüzden Fransanın bu işe karşı yakın ilişiği olmak gerektir. Ancak Fransanın İtalyayı gücendirmek te işine elvermez. Fransız Dış Bakanı Laval yakında Romaya giderek, Mussolini ile anlaşmaya çalışacaktır. Bunun içindir ki bir yanda Fransa, öte yandan da İngiltere, Yugoslav - Macar anlaşamamazlığını uzatmamak, kısa kesmek istiyorlar. İngiltere ve Fransanın Yugoslav - Macar işini bu yola götürmek istedikleri anlaşılmaktadır.

* * *

Uluslar arası toplanmasında görüşülen ikinci işe gelince:

Sar işi geçen toplanmada görüşülecek iken, Aloisi'nin bakanlığı altındaki üçler öbeği (encümen) işini bitiremediği için sonraya kalmıştı. Birkaç aydır Romada çalışan bu öbek, artık işini bitirerek raporunu uluslar derneğine vermiştir. Raporun kısası şudur: Öbek Sar işini üç bakımdan görmüştür:

1 — 1935 yılının ilk ayında yapılacak plebisit'te Sar'ın Fransa ile birleşeceği,

2 — Almanya'ya döneceği,

3 — Bugünkü durumunu sürüp gideceği.

Artık gün geçtikçe anlaşılıyor ki Sar Almanyaya dönecektir. Bunun için en çok bunun üzerinde durulmuştur. Sar'ın Almanya'ya, nasıl döneceği, döndükten sonra ne yapılacağı raporda ince uzun anlatılıyor.

Almanya, Versailles antlaşmasile Fransa'ya verilen kömürleri 900 milyon Frank'a satın alacaktır. Almanya, din ve ulus ayrılığı gözetmeksizin, Sar'da yaşıyan her kesi incitmemeye söz veriyor. Sar'dan çıkmak isteyenlere engel olmıyacaktır.

Dün bu rapor üzerinde görüşüldü. Rapor onandıktan sonra artık gelecek ay içinde plebisit'in yapılması kalıyor. Fransa ile Almanya arasındaki bu anlaşamamazlığın kalkması acun barışıklığına yardım edecektir. Fransa da Almanya da son günlerde biribirine karşı yakınlaşmak dileği göstermektedir. Hitler, Almanya ile Fransa arasında, Sar'dan başka hiç bir toprak kavgası olmadığını söyledi. Fransa da Almanyanın gönlünü kazanarak doğu antlaşmasını yapmak istiyor.

Yugoslav - Macar anlaşamamazlığının bitmesi, Fransanın İtalya ile anlaşmasına, Sar anlaşamamazlığının bitmesi de Fransız siyasasının büyük değim verdiği doğu antlaşmasının yapılmasına yardım edecektir.

A. Şükrü ESMER

Türk kadınının yüksek hakkı

Meclis, kadınlara saylav seçmek ve seçilebilmek hakkının verilmesi hakkındaki teklifi 258 reyle ittifakla kabul etti

Söz alan saylavların kadınlarımız hakkında söyledikleri

ANKARA, 5 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi bugün Kâzım Ozalp'ın başkanlığında biribiri ardınca iki toplantı yapmıştır. İlk toplantı yapılır yapılmaz menkul ve gayri menkul emval

Sadri Maksudi, İsmail Mehmet

ile bunların int fa haklarının ve daimi vergilerin mektumlarını haber verenlere verilecek ikramiyelere dair kanunun birinci maddesinin tefsiri hakkındaki tezkerenin geri verilmesine dair Başvekâlet tezkeresi okunmuş, askeri ve mülki tekaüt kanununun bazı maddeleri mucibince yapılan tediyelerin tazminat veya ikramiye olup ol-

Bay Refik Şevket

madığı hakkındaki tefsir fırkası ve intikal edecek istiklâl madalyaları için Milli Müdafaa vekâletince bakılacağı hakkındaki kanun lâyihası üzerinde görüşülmüş ve onay görülmüştür. Bunun ardınca İsmet İnönü (Malatya)

(Devamı 6 ıncı sahifede)

Saylav seçimi Hazırlıkları Başladı

Defterler ayın yirmisinde askıya asılacak

ANKARA, 5 (Telefonla) — Dahiliye Bakanlığı bu akşam bütün valiliklere emir vererek Millet Meclisinin intihabatın yenilenmesine karar verdiğini ve yasalarda yapılan değişiklik münasebetile defterlerin yalnız erkekler üzerinde değil, kadınlar da dahil edilmek suretile hazırlanmasına başlanmasını bildirmiştir.

Bu yeni vaziyet karşısında defterlerin ancak ayın yirmisinde askıya asılabileceği tahmin edilmektedir. Yeni seçimde Cumhuriyet Halk Fırkasının göstereceği namzetler arasında bulunacak kadınların kimler olacağı henüz bilinmiyorsa da bilhassa yüksek tahsil görmüş, hayata atılmış, meslek edinmiş kadınlarımızın namzet gösterileceği anlaşılmaktadır.

* * *

Saylav seçimi hazırlıklarına devam edilmektedir. Şimdiye kadar ilk müntehiplerin isimlerini gösteren defterler hazırlanmıştır. Bu defterler çoğaltılarak mahallelere gönderilecek ve isimleri olup olmayanlar kontrol edilecektir.

Başbakan İnönü diyorki:

"Türk inkılâbı denildiği vakıt, bunun, kadının kurtuluş inkılâbı olduğu beraber söylenecektir,,

ANKARA, 5. A.A. — B. M. Meclisinin bugüngü toplantısında teşkilâtı esasiye kanununun 10 ve 11 inci maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanunun müzakeresi dolayisilâ Başvekil İsmet İnönü şu nutku söylemiştir:

Yüce saylavlar, kadınların saylav seçmek ve saylav seçilmek hakkına sahip olmaları için yüce katınıza teklif sunuyoruz. Kadınlarımızın Türk tarihindeki haklı yerleri, erkeklerle beraber, daima, memleketin ve milletin mukadderatı üzerinde söz ve tesir sahibi olmalarıdır. Türk kadını tarihde ne vakıt haklı ve itibarlı yerini bulmuşsa, budun mukadderatı üzerinde kendi tesirini gösterebilmişse, erkeklerle beraber karışık ve güç yurt işlerinde elele çalışabilmişse, işte o zaman, büyük Türk ulusu, kudretile, medeniyetile bütün dünyayı kaplamıştır. (Okay sesleri, alkışlar).

(Devamı 6 ıncı sahifede)

Inkilâp dersleri Bugün başlıyor

İlk dersi Bay Recep "Kütahya,, verecek

Inkılâp kürsüsü derslerine bugünden itibaren Üniversite konferans salonunda başlanacaktır. İlk dersi C. H. F. Umumi Kâtibi Bay Recep (Kütahya) verecektir. Bu yıl ders teşkilâtında bazı yenilikler yapılmıştır. Kürsüde ders verecek olanlara birer de doçent seçilmiştir. Bay Recebin doçenti Hıfzı Veli de de olacaktır. İkinci ders te Bay Mahmut Esat tarafından verilecektir. Bay Mahmut Esadın Doçenti de Bay Yavuzdur. Dersler akşam beşte başlayacak ve Üniversitenin son sınıf talebeleri mecburi olarak devam edeceklerdir. Bunun için talebeye birer karne verilmiştir. Her talebe derslere devam ettikçe karnesini imzalatacaktır.

Bay Recep (Kütahya)

Başbakan ve Sıhhiye Bakanları bugün geliyor

ANKARA, 5 (Telefonla) — Başbakan general İsmet İnönü yanında Sıhhiye bakanı Dr. Bay Refik, hıfzıssıhha umum müdürü Bay Asım ve Başbakanlık hususi kalem müdürü Bay Vedit olduğu halde Trakyaya gitmek üzere bu akşam İstanbula hareket etti.

General İsmeti, Dahiliye ve Ziraat Bakanları Gazi istasyonuna kadar uğurladılar. General Kâzım, General İnönüne:

— Tez gelin, dedi.

Başbakan kendisini uğurlayanlara:

— Esenle, esenle iltifatında bulundu.

Ayni trenle Bay Recep inkilâp der-

(Devamı 2 inci sahifede)

Soyadı Nizamnamesinde Değişiklik

Bir nüfus müdürlüğü mıntakasında yalız bir soyadı bulunacak

ANKARA, 5 (Telefonla) — Devlet Şurası soyadı nizamnamesi projesinde bazı değişiklikler yapmıştır. Devlet Şûrası nizamname projesinde bir mahallede yalnız bir şahsın bir soyadını alması kaydını kaldırmış ve

(Devamı 2 inci sahifede)

Atillanın mezarı

Macarlar yerini tayin ediyorlar

Atillâ

BUDAPEŞTE, 5 (A.A.) — Yüz yıllardan beri aranmakta olan Atilla-

(Devamı 2 inci sahifede)

Papazların kıyafeti

M. Çaldaris Yunan liderlerine cevabımızı bildirdi

Patrikhaneler meclisleri yeni vaziyete uymak için hazırlıklarını alacaklar

ATINA 5 (A.A.) — Hariciye Nazırı M. Maksimos, hükûmet koalisyonuna iştirak etmiş olan siyasi liderlerin toplantısında ruhani elbiseler meselesi hakkında Ankara hükûmeti nezdinde yapılmış olan teşebbüslerle Türk hükûmetinin cevabı hakkında izahat vermiştir. Perşembe günü, muhalefet fırkaları da dahil olduğu halde bütün siyasi fırkaları reisleri bir toplantı yapacaklardır.

Yunan Hariciye nazırı M. Maksimos

Atina gazeteleri duymakta oldukları güceniklikten bahsediyorlar

ATINA, 5.A.A. — Fırka farkı olmaksızın bütün gazeteler, başmakalelerinde Türkiyede dini elbisenin giyilmesi yasağından dolayi duymakta oldukları güceniklikten bahsediyorlar.

Kathimerini gazetesi "tehlike,, başlığı taşıyan başmakalesinde diyor ki:

Dün Patriğin bundan istisna edilmesiyle hasıl olan ilk müsait intibaı daha hafifletecek daha sarih haberler gelmiştir. Bu yasak için olan altı aylık istisnailiğin yenileştirilmesi, İstanbul emniyet müdürünün elinde olacaktır.

Bu 48 saatın Türk-Yunan dostluğu için pek nazik olmasından korkuyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından bu dostluğun esaslarına indirilmiş olan yumruk o kadar beklenilmez ve o kadar ağırdır ki bundan doğan sarsıntı yalnız Elen dünyasının hislerine mü-

(Devamı 2 inci sahifede)

Hint kanunu esasisinin tadili

Hint milliyetçileri yeni projeye rey vermiyecekler

Gandi gene propaganda yapmak istedi fakat Hint Valii umumisi bu hareketine mani oldu

BOMBAY, 5. A.A. — Genel Vali, Gandhi'nin sınırdaki kasabaların yeniden inşa ve imarı lehinde bir propaganda turnesi yapmak üzre Pişavere gitmek için istemiş olduğu izni vermemiştir.

Mahatma, beraberinde Pişaverli iki tahrikâtçıyı götürmek isteğinde idi.

Genel valinin bu suretle izin vermemesini haklı gösterecek bir nizamname mevcut olmadığından Gandi'nin buna karşı nezaketle hareket edeceği beklenilmektedir.

Gandi

BOMBAY, 5. A. A. — Hint milliyetperverleri fırkası, kongreye verilecek islahat projelerini müzakere etmeksizin abaylamayı ve projeye karşı durmayı kararlaştırmıştır. Milliyetperver fırkanın saylavları Genel vali toplantı devresini açmak üzre kongreye girdiği zaman müzakere salonundan çıkmaya ve vali gittikten sonra tekrar meclise gelmeğe karar vermişlerdir.

(Devamı 2 inci sahifede)

Öz türkçe yazı örnekleri

Bir buyrultu...

Başbakan İsmet İnönü, geçen gün yurdun dört bucağına çıkardığı bir buyrultuda aşağı yukarı, şöyle diyordu:

"Arap alfabesinin yasak edildiğini hepimiz bilirken bir takım kimseler bu alfabeyi kullanmakta ayak direyorlar. Bundan sonra Arap alfabesiyle gelecek olan yazılar okunmadan yırtılıp sepete atılacaktır.,,

Eski Türk ozanlarından Ziya Paşa: "Ovütle yola gelmeyeni paylamalı, paylamadan anlamayana dayak atmalı,, derdi. Başbakan İsmet İnönünün buyrultusunu okurken Ziya paşanın bu sözünü andım. Bu söz gibi o buyrultu da benzer bir düşünüş kaynağından çıkmıştır. Gerçek, bir adamın yazısını okumadan yırtıp sepete atmak onun yüzüne bir tokat vurmaktan daha acıdır; ancak ne yapmalı ki söz dinlemeyenleri, yasak tanımayanları yola getirmenin başka çıkarı kalmamıştır.

(ATATURK) bundan beş yıl önce bize Türk alfabesini armağan ederken yüce Kurultay da bir töre ile Arap alfabesini yasak etmişti. Törelerin buyruklarını yerine getirmek Ulusun düzeni için ilk gerekli iştir; Başbakanımızın özeni de bundan ötürüdür. Bu yönden General İsmetin tok sözlü, dolgun özlü buyrultusu çok yerinde olmuştur.

Türk alfabesi bizim için o denlü büyük bir kazançtır ki ortada bir töre yasağı olmasaydı bile biz, yazı biçimimizi ecibücüş bir çetrefillikten kurtarıp kolay ve düzgün bir yola çıkaran alfabe değişimini candan benimseyecektik. Bu kolaylık göz önünde dururken eski çağların yazı biçimine saplanıp kalmak elektrik lâmbasını söndürüp kör bir fitil ışığına katlanmak demektir. Düşüncelerini karanlık bodrumlarda dolaştırmaktan kendilerini alamıyan yurddaşları, kulaklarından tutup, aydınlık yola çıkarmak Uluşun borçudur; Başbakanımız son buyrultu ile bu borcu ödemiştir. Okuyup yazma bilmemek yirminci yüz yılda bir yüz karasıdır. Biz, Türkler, ne yüzümüzde bir kara, ne dilimizde bir düğüm, ne de parmaklarımızda bir kelepçe taşımak istemiyoruz.

İsmail Müştak MAYAKON

HALKIN ÖZÜ
HALKIN KULAĞI
HALKIN DİLİ

Son Posta

Sene 6 — No. 1872 Yazı işleri telefonu: 20203 — CUMA — 18 BİRİNCİ TEŞRİN 1935 İdare işleri telefonu: 20203 Fiatı 5 Kuruş

Büyük Şefimiz Atatürke Suikast Yapacaklardı

Önümüzde Uzun Bir Çete Harbi Var

SON SÜEL DURUM

Habeşteki harekât hakkında en son gelen haberler ve tebliğlerden sonra vaziyet şu şekilde mütalea ve hulâsa edilebilir:

1 — İtalya ordusunun ileri harekâtı, ilk şiddetini kaybetmiş, hatta tüfek devresine girmiştir.

2 — Habeş ordusu seferberliğini tamamlamıştır. Şimdi de «tecemmü» hareketine başlamıştır. Fakat Habeş ordusunun tecemmüü ne zaman bitecektir? Bize kalırsa, Habeşistanda asker sevkini kolaylaştıracak ve çabuklaştıracak asri vasıtalar olmadığı için tecemmüün tamamlanması biraz uzun sürecektir.

3 — Bu müddet içinde İtalya ordusu yeniden harekâta geçecek midir? Biz bunu şimdilik mümkün göremiyoruz. Bilhassa şimalde, Tigre cephesindeki İtalyan orduları bir müddet daha bekliyecektir. Çünkü bu ordular ilk harekât esnasında çok yorulmuşlardır. «İkmal» vazifesini tamamlamak ve yorgunluğu gidermek için bir müddet daha intizar lâzım geliyor.

4 — Şimaldeki İtalya ordularının yeni bir harekete geçmek için bir müddet daha bekliyeceklerinin bir delili de şudur:

Habeş ordusu tecemmüünü ikmal etmek üzeredir. İtalya ordusu bu vaziyette yürüyecek olursa, taze bir Habeş ordusu karşısında umulmadık acı sürprizlerle karşılaşabilir. Bu sebeple, İtalyan kumandanı karşısında bir Habeş cephesinin kurulmasını beklemek daha mantıki olur.

5 — Şu da var ki, son gelen haberlere göre, İtalya, şimaldeki araziyi oradaki Habeşlileri kandırıp kendisine iltihak etmelri gibi bir siyaset güdüyor. Bu suretle oradaki araziyi silâh atmadan ve İtalyan kanı dökülmeden ele geçirmek emelindedir. Fakat yeni haberlere bakılırsa, şimalde mahdut bir kütlenin İtalyanlara teslim olmaları, Habeşin diğer aksamında şiddetli bir infiale yol açmış ve bu infial, istiklâl davasına sadık olan Habeşlilerin maneviyatını takviye etmiştir.

6 — Son bir hulâsa yapmak lâzım

(Devamı 6 ncı yüzde)

Habeşlere Makineli Tüfek Cephane Geldi

100 Bin Kişilik Yeni Bir Habeş Kuvveti Daha Dün Yola Çıktı

Harp sahasında bir İtalyan müfrezesi

Adisababa 17 (A.A.) — İtalyan uçakları dün kuzey cephesindeki faaliyetlerini Amba Alaja kadar uzatmışlar ve bu şehri bombardıman etmişlerdir. Sivil halk arasında bir çok ölü olduğu, fakat şehirde hiç asker olmadığı için kıtaat arasında hiç zayiat olmadığı bildiriliyor.

Güney cephesinde keşif uçuşları devam etmiştir.

Zuslo vilâyetinde *100* bin kişi Adisababaya doğru hareket etmişlerdir. İki gün sonra orada olacaklardır. Bu kıtaattan nasıl istifade edileceği hakkında henüz bir emir verilmemiştir.

Adisababa *17* (A.A.) — Makallenin düştüğü hakkındaki şayialar teeyyüt etmemiştir. Bu haber için vakit

(Devamı 6 ncı yüzde)

Zecrî tedbir işi de sarpa sardı

Cenevre *17* (A.A.) — Zecrî tedbirler komisyonunun ekonomi komitesi bugün de işlerine devam etmiş gerek İtalyadan eşya alınması ve gerek İtalyaya eşya verilmesi yasağı hakkındaki müzakerelere devam etmiştir. İtalyaya gönderilmesi yasak edilecek eşya listesine yün ve pamuk da ilâve edilerek liste tamammlanmıştır.

(Devamı 7 nci yüzde)

Hâinler Yakalandı

Bir Saylavın Teşrii Masuniyetinin Kaldırılması İstenildi

Ankaradan bildirildiğine göre Büyük ve Ulusal Şefimiz Atatürke suikastta bulunmak maksadile cenup hudutlarımızdan topraklarımıza giren bir çetenin mensupları yakalanmış, Ankaraya götürülmüştür. Muhakemelerine önümüzdeki hafta içinde Ağırceza hakyerinde başlanacaktır. Çetenin elebaşısı yüzelliliklerden Çerkez Ethemin adamı [illegible] dır. Çete mensupları önemli bazı itiraflarda bulunmuşlardır. Ele geçen evrak bu melun çetenin maksatlarını bütün çıplaklığile meydana koymuştur.

Hükümet bir tezkere ile bu çeteye ait tahkikatta adı geçen Urfa Saylâvı Ali Saip Ursavaşın teşrii masuniyetinin kaldırılmasını istemiştir. Bu tezkere ile birlikte tahkikat dosyası da Kamutaya gönderilmiştir.

Tezkere ve dosya Teşkilâtı Esasiye ve Adliye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümene havale edilmiştir. Bu Encümen bugün toplanarak işi tetkik edecektir. Urfa Saylâvı Ali Saibin de Encümen tarafından dinlenmesi muhtemeldir.

Mesele Kamutayda pazartesi günü görüşülecektir.

Dün kendilerine izahat verilen sayım memurları

Ne Bir Eksik, Ne Bir Fazla

Kaç Kişi Olduğumuz Gelecek Hafta Anlaşılacak

Nüfus Sayımı İçin Her Tarafta Çok İyi Hazırlık Yapıldı

Anadoluda nüfus sayımı hazırlıklarını gözden geçiren İstatistik genel direktörü Celâl Aybarla İsviçreli mütehassıs Breş Vayler dün şehrimize gelmişlerdir.

Celâl Aybar kendisile konuşan bir muharririmize nüfus sayımı işinin bütün teferrüatını şöyle anlatmıştır:

«Bu akşam mütehassısla beraber Ankaraya gidecek ve sayımda Ankarada bulunacağız. Mütehassıs yapılan hazırlıkları mükemmel ve noksansız bulmuştur. Bu sefer sayımın eksiksiz ve çabuk yapılması için lâzım gelen bütün tedbirler alınmıştır. Anadoluda hazırlık çok güzeldir.

Sayım neticesi:

Sayım neticesinin çabukl alınması için lâzım gelen talimat verilmiştir. Bu ayın yirmi beşinde sayım neticelerini almış bulunacağız.

İsviçreli mütehassıs sayım neticesinin sonu alınıncıya kadar memleketimizde kala-

(Devamı 8 inci yüzde)

Bize faydalı izahat veren istatistik Direktörü Celâl Aybar

Ya Evet, Ya Hayır

Ingiltere, Fransadan Kat'î Cevap Bekliyor

Fransa, İngiliz Dostluğuna İtalyan Dostluğunu Tercih Eder Gibi Görünüyor

Lonora 17 (A.A.) — İngiltere hükûmetinin Fransadan Akdenizde İngiliz - Fransız iş birliği hakkında tam bir teminat istediği öğrenilmiştir. İngiltere hükûmeti, ya evet ya hayır, sarih bir cevap istemektedir. ... ...

Paris *17* (A.A.) — Laval, İtalyan büyük elçisi Cerutti ile İngiliz büyük elçisi George Clerki ayrı ayrı kabul ederek, uzun uzadıya konuşmuştur.

Resmi çevenlerce gösterilen ihtiyata rağmen, Lavalin uzlaşma için gayret sarfına devam ettiği sanılmaktadır.

(Devamı 6 ncı yüzde)

Sayısı Her Yerde 100 Para

Kurun
Türkiyenin en ucuz ve en çok satılan gazetesidir. KURUN'a abone olunuz.

KURUN

18-1 inci Yıl ● Sayı 6393-333 ◆ PAZAR 27 S.teşrin (10 uncu ay) 1935

Kurun
Türkiyenin en ucuz ve en çok satılan gazetesidir. KURUN'a abone olunuz.

Çerkes Etem Hâini Yakalandı!

Ingiliz Polisi Etemle Kardeşini Amman'da Yakaladı

Bütün Türkiye Hâinlere lânet ediyor

Yurdun her bucağından Atatürke çekilen bağlılık telgrafları

Musevî vatandaşlarımız dün toplanarak dualar ettiler, Ulu öndere sağlık dilediler

Filistinde Ingiliz otoritesinin dürüstlüğü

Atatürk'ün mukaddes şahsiyetlerine karşı Suriye ve Filistin topraklarında hazırlanan komplonun önemi gün geçtikçe daha ziyade artıyor. Ankara adliyesinde bir taraftan mevkufların sayısı çoğalırken öbür taraftan suikastçilerden üçünün Hayfada Filistindeki Ingiliz idaresince tutulmuş olması bu mel'un teşebbüsün kökleri ilk tahminden fazla derinlere gittiğini göstermiştir. Anlaşılıyor ki Çerkes Etemler ve Reşitler bu havsalaya sığmaz cinayette baş olmaktan ziyade birer âlettir. Filistindeki Ingiliz otoritesinin gösterdiği dürüstlük Türk genelovunca derin bir memnuniyetle karşılanmıştır. Suikast şebekesinin bir parçası da Suriye topraklarında bulunduğuna göre şimdi herkes oradaki Fransız idaresinin de ne suretle hareket edeceğini öğrenmek için sabırsızlanmaktadır.

Suriyedeki Fransanın, Filistindeki Ingiliz idaresinden başka türlü bir tarzda hareket edebileceğine akıl ermez. Onun için yakın bir zamanda buradan da Türk ulusunu tatmin edecek haberler bekliyebiliriz.

ASIM US

Amman'da yakolanan Çerkes Etem Hâini

Amman, 26, (A.A.) — Royter ajansı bildiriyor:

Atatürk'e karşı yapılan suikast teşebbüsü ile ilgili olarak açılan tahkikat üzerine Maveraişeria polisi Ammanda, Türk Istiklâl harbi esnasında düşmana geçen Etemle kardeşlerinden birini tevkif etmiştir.

Yunan gazeteleri Apdülmecidin hâinlere para verdiğini yazıyor

Atina, 26 (A.A.) — Yunan matbuatı Atatürk'e karşı hazırlanmış olan suikast meselesiyle meşgul olmaktadır.

Gazeteler bilhassa Çerkes Etemin istiklâl muharebesi esnasındaki vaziyetini gözden geçirmekte ve Berut ta bu caniyane hareketi hazırlarken bazı ecnebi memleketlerden muavenet görmüş olmasını işaret etmektedirler.

Bu meyanda Imerisios Kiriks gazetesi diyor ki:

Atatürk'e karşı hazırlanan bu su

(Sonu Sa. 4 Sü. 1)

Izmir'de

Tenis müsabakasında yenildik

Izmir 26, (Kurun) — Ruslarla güreş yapılmadı. Bizimkiler aralarında gösteriş müsabakaları yaptılar. Çoban Necmiyi sayile yendi. Teniste yenildik. Midivani Suadı 2-6, 2-6 Novikof Sedadı 2-6, 3 6 yendiler.

Dün Museviler Sinakogda toplanarak suikastçı hainleri tel'in ettiler. Ulu Öndere sağlık dilediler. Yukarıki resimler de bu ayinde alınmıştır.

Büyük harplere doğru

Somali cephesindeki Italyan yürüyüşü devam ediyor

Bir habere göre Eritrede de Italyan yürüyüşü başlamıştır.

Italyan tankları müthiş mukavemetle karşılaşmışlardır

Ingilizler Kızıl denizi kapatıyorlar mı?

Addis - Ababa, 26 (A.A.) — Son günlerde Tiğreye erişen Ras Kassa kuvvetlerinin, İtalyanların Adua'adan öteye ilerlemelerine engel olduğuna dair şayialar vardır.

Habeşliler Kuvvetli Mevziler Vücude Getirdiler

Addis - Ababa, 26 (A.A.) — Ogadenden gelen haberlere göre, genel karargâhını Sasabanede kurmuş olan Ras Nasibu, İtalyanların muhtemel taarruzuna karşı gelebilmek için kuvvetli mevziler vücude getirmiştir.

Habeş cephesinin şu üç hat üzerine kurulu olduğu bildiriliyor:

1 — Dagabur - Buro hattı. Bu hat İtalyanların, İtalyan — İngiliz hududu boyunca yapacakları ileri harekete mani olacaktır.

2 — Sasabane - Daror hattı.

3 — Arussi dağının şimali garbi eteğinden uzanan ve Uebe - Şebeli vadisini ikiye bölen hat. Bu hat hepsinden kuvvetlidir.

Asmara, 26 (A.A.) — Stefani Ajansı bildiriyor:

Bir İtalyan hava filosu, Habeşlerin Musaaliye karşı taarruzlarının önüne geçmiştir. Habeşler, Dagnereide, Addis - Ababa -

(Sonu Sa. 5. Sü. 3)

Eritre cephesinde bir Italyan topu yerleştirilirken

Belediyeler kongresinde

Belediyelere yeni gelirler temin edildi

Evkaf ve tapunun yüksek mikyasta yardımları teklif edildi

Ankara, 26 (Kurun) — Birinci belediyeler kongresi İzmir belediye reisi Behçet Uz'un başkanlığında toplandı. Belediyelerden gelen tebrikler okundu, teşekkür cevapları yazılması kararlaştı. Bundansonra encümenler tarafından hazırlanan raporlar okundu. İlk olarak okunan imar encümeni mazbatasında, bugünkü kanuni mevzuata göre yapılacak imar plânları elli yıl sonraki nüfusu alabilecek büyüklükte olmasını âmir bulunduğundan bu plân dışında her türlü yerleşme ve meksen inşası yasak edici bir kanun maddesinin yapı ve yollar kanununa eklenmesi teklif ediliyordu. Aynî zamanda yapı ve yollar kanununun yanlış bir şekilde tatbik edildiğinden de bahsedliyordu. Kanuna göre yapılan bayındırlık plânı elli yıl sonraki artmış nüfusa lâzım gelen büyüklükte olacağından bütün bu sahanın imarının istiyeceği masrafı bugünkü nüfusa yükletecek bir iş programı yapmaktaki yanlışlık meydandadır. Bunun için şehir plânı içinde bugünkü

(Sonu Sa. 4 Sü. 4)

Musolininin istekleri

1 inci şart: Habeşistan ikiye bölünecek

Londraya göre bu şartların sosyete, Ingiltere Habeş Impäratoru tarafından kabulüne imkân yok

(Yazısı 2 nci sayfamızda)

ilk okulların okuma kitapları

Tek kitap ve dil devriminin gidişine uygun olarak Kültür Bakanlığının hazırlattığı ilk okul Okuma kitaplarından 3 üncü ve 4 üncü sınıfınkilerin Devlet Basımevinde ki baskısı da bitmiştir. İki kitabın buraya koyduğumuz resimlerini aslında olduğu gibi renkli nakledemediğimiz için üzülüyoruz. Bu güzel kapakların içi de ötedenberi çocuklarımız için özleyip dur -

(Lütfen sayfayı çevriniz)

HALKIN KULAĞI
HALKIN DİLİ

Son Posta

Sene 6 — No. 2144 Yazı işleri telefonu: 20203 — SALI — 21 TEMMUZ 1936 İdare işleri telefonu: 20203 Fiyatı 5 Kuruş

Mukavele dün gece imzalandı ve ordumuz sabaha karşı Boğazları işgal etti

Montrödeki delegeler Türk siyasetinin zaferini şiddetle alkışlayarak "sayenizde büyük bir sulh âbidesinin temelini attık„ dediler

Montrö Zaferi kutlu Olsun!

Atatürk Türkiyesi, şan dolu tarihine bir sayfa daha kattı

* * *

Önce harp, top, tüfek, süngü... İnönü, Sakarya, Tumlupınar, İzmir...

Sonra siyaset! Mudanya, Lozan ve bugün Montrö ve Boğazlar.

Bu mefahirden hiçbiri yeryüzünde yaşayan hiçbir millete bu türlü nasip olmamıştır. Nasıl olsun ki, Atatürk bir tanedir. Ve onu yetiştirmek biz Türk milletine nasip olmuştur.

Yazan : E. Talu

Atatürk Türkiyesi, on üç yıllık yepyeni ve baştanbaşa şan dolu tarihine bir sayfa daha kattı.. bir zafer daha kaydetti.

Binlerce şehitlerimizin temiz kanlariyle yuğrulmuş, asil kemikleriyle perçinlenmiş Çanakkale ve Karadeniz Boğazları üzerindeki hâkimiyet hakkımızı bugünden itibaren tam olarak kullanacağız.

Bütün bir milletin en yüksek, en parlak mefahiriyle dolu bu yerlere, on üç yıl uzaktan tehassürle baka kalan bahadır Türk askerleri şimdi oralara, o mukaddes sahillere inmiş bulunuyor. (Devamı 7 inci sayfada)

Sabaha karşı...

Askerlerimizle beraber Karadeniz Boğazındaki gayriaskerî mıntakaya nasıl girdim?

Yazan : Suat Derviş

Montrö konferansını sonuna getirmeden geldiğim için duymakta olduğum teessürü şefimin şu sözleri bir anda büyük bir sevince çevirdi:

— Suat Derviş, bu akşam Karadeniz Boğazını işgal etmeğe giden askerlerimizle birlikte Boğaza gidecek ve intibalarınızı bize telefonla bildireceksiniz.

Bu işi alınca, bir rüzgâr gibi matbaadan fırladım.

Geceyi açıkta geçireceğim için sırtıma bir manto almak üzere evime gittim.

Şimdi Beşiktaştan Üsküdara giden küçük bir vapurun içindeyim. Ve Boğaza gidecek olan askerlerimizden bir kısmiyle beraberiz. Hepsi pürneş'e.. Hepsinin yüzünde haklı bir iftiharın izleri var..

(Devamı 8 inci sayfada)

Ordumuz Çanakkaleye tam 2 de, Karadeniz Boğazına da 3 de ayak bastı

Çanakkaleye akın eden halk arasında bilhassa orada döğüşmüş eski kahramanlar göze çarpıyordu, bunlardan hasta bir malûl sedye ile naklini istedi, fakat yarı yolda göz yaşları arasında vefat etti

Solda Karadeniz Boğazını işgal eden kıtaatımıza ait toplar vapura yükletilirken, yukarıda Taksim meydanında muahedenin imzası haberini bekleyen halk

Çanakkale Boğazında

Çanakkale, 20 (Sureti mahsusada giden arkadaşımızdan) — Çankkale düşmandan kurtulduğu günlerin sevincini bugün yeniden tatmaktadır.

(Devamı 3 üncü sayfada)

İstanbul ve bütün memleket bayram yapıyor

Dün geceden itibaren her tarafta ve herkeste tarifin fevkinde bir sevinç başlamış. Boğazlar mukavelesinin imza edildiği

(Devamı 2 ci sayfada)

Karadeniz Boğazında

Karadeniz Boğazının Anadolu yakasını işgal etmek için hazırlanmış ve Üsküdarda tecemmü etmiş olan kıt'alarımız halkın coşkun tezahuratı arasında her an hare-

(Devamı 7 inci sayfada)

Mukavele Nasıl İmzalandı?

İmza merasimi derin bir sevinç havası içinde 28 dakika sürdü

* * *

Tevfik Rüştü Aras söylediği nutukta "Montrö muahedesi harp sonrası siyasetinde bir merhale teşkil etmekte, sulh davasına yeni bir istinat noktası olmaktadır„ dedi

Montrö, 20 (Hususî) — Bugün Möntrü tarihî bir gece yaşadı. Gündüzden hazırlıklar tamamlanmıştı. Akşam üstü Montröpalâs, donanmış süslenmiş ve göz kamaştırıcı ışıklarla aydınlatılmıştı. (Devamı 7 ci sayfada)

Meclis toplantıya çağırıldı

Ankara, 20 (Hususi) — Boğazlar mukavelesinin imzası üzerine Kamutay 30 temmuzda fevkalâde toplantıya çağrılmıştır

HALKIN GÖZÜ
HALKIN KULAĞI
HALKIN DİLİ

Son Posta

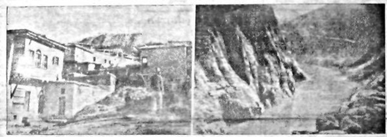
Sene 7 — No. 2470 | Yazı işleri telefonu : 20203 | PERŞEMBE 17 — HAZİRAN 1937 | İdare işleri telefonu : 20203 | Fiatı 5 Kuruş

Derebeyliğin son ocağı da yok ediliyor

Türk camiasının her bucağında olduğu gibi, Tuncelinde de yeni ruh, medeniyet ve terakki ruhu hâkim olacaktır

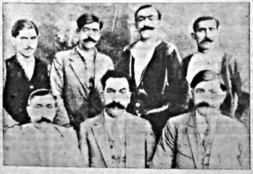
Asiler sıkı bir çember içine alındılar

Tuncelinde kahraman kuvvetlerimiz vaziyete hâkimdir, asiler sığındıkları sarp dağlarda imha ediliyorlar

Tuncelinden iki görünüş: Murat ırmağı etrafında yükselen kayalar ve Hozatta bir sokak

Asiler arasında açlık başgösterdi

İsyanın elebaşısı Seyid Rızanın avenesi: Ortada oturan Rızanın oğlu Şeyh Hasan: Sağda Rehber, solda Ali Haydar

Cumhuriyet Türkiyesinin azimli ve kudretli idaresinin, asırlardanberi islâbat göremiyen Dersim havalisinde medeniyet ve umran tesis etmek için harekete geçtiğini, muhterem Başvekilimiz

(Devamı 11 inci sayfada)

Bursadaki güreşler

Bursa (Hususî) — Bursada son günlerin en dedikodulu hâdisesi elmas kemerli Amerikan boğası Buljoe Koma ismindeki pehlivanın Mülâyim tarafından ring tellerinden aşağı atılmasıdır.

Mülâyimle Amerikalının güreşi hakikaten çok heyecanlı olmuştur. Seyirciler arasında sırf bu güreşi görmek için gelen bir çok pehlivanlar da vardı. Güreş çok sert olarak başladı. Amerikalı hakikaten bir boğa gibi güreşiyordu. Fakat Mülâyim sert ve atak hamlelerle rakibini yakalayıp hırpalıyor ve eziyordu. Nihayet bir aralık elmas kemerli Ameri -

(Devamı 11 inci sayfada)

Mülâyim ve rakibi

Dersim meselesi tarihe karıştı

Tuncelinde terakki ruhu hâkim olacak

Yazan : E. Talu

Çocuktum. Bir yaz günü babamla beraber, Karacaahmedde medfun amcam Recaî zade Celâl beyin kabrini ziyaretten dönüyorduk.

Selimiye kışlasının hizasından geçerken orada bir asker kalabalığına rastladık. O vakte kadar hiç

(Devamı 2 inci sayfada, Sözün kısası sütununda)

Milletler Cemiyeti umumî kâtibi Türkiyeye geliyor

Çenevre, 16 (Hususî) — Milletler Cemiyeti mahafilinden bildirildiğine göre, Cemiyetin umumî kâtibi Avenol yakınlarda Balkan devletlerini ziyarete çıkacak ve bu ziyareti esnasında Milletler Cemiyetinin islâhı ile takviyesi meseleleri etrafında muhtelif hükûmet ricalile temaslar yapacaktır.

Avenolun seyahati tarihi henüz belli olmamakla beraber, uğrayacağı memleketler arasında Bulgaristan ile Türkiyenin de bulunduğu anlaşılmaktadır.

Ölümünün birinci yıldönümü münasebetile

Maksim Gorki

Bugün 9 uncu sahifemiz, büyük Rus edibine tahsis edilmiştir, okuyunuz!

BAŞVEKİLİN TETKİK SEYAHATİ

İnönü ve Vekiller dün Ankaraya gittiler

Başvekil bu akşam seyahatine başlıyor, Sıhhiye Vekilinin kendisine refakati muhtemeldir

Başvekil ve vekil ler uğurlanırlarken

Başvekil İsmet İnönü, Dahiliye Vekili ve Parti genel sekreteri Şükrü Kaya ve Hariciye Vekili doktor Rüştü Aras dün akşam saat 19,30 da Haydarpaşadan kalkan hususî trenle Ankaraya hareket etmişlerdir.

(Devamı 3 üncü sayfada)

Yeni zirai kalkınma programı yapılıyor

Kombinaların kurulması şimdilik tehir edildi, küçük ziraat mektepleri kurulacak

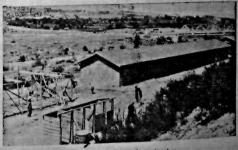
Ankara 16 (Hususî) — Ziraat Vekâleti bir zirai kalkınma programı hazırlıyacaktır. Bu program ikinci teşrin ayına kadar tamamlanmış ve kat'i şeklini almış bulunacaktır. Programın tatbikine geçilinciye kadar zirai kombinalar teşkilâtının kurulması tehir edilecektir.

Yeni programda kombinalar yurdun zirai bünyesine uygun bir şekil alacaktır.

(Devamı 11 inci sayfada)

Karabükte faaliyet

Fabrikanın kurulacağı sahada şimdiden hummalı bir çalışma göze çarpıyor, inşaata kısmen başlandı

İnşaat sahasında amele paviyonları

Karabük (Hususî) — Yakın bir atide belki de dünyanın en büyük sanayi şehirlerinden biri olacak olan Karabük her gün biraz daha kalabalıklaşmaktadır. Apartımanlarının kurulduğu şehir bugün muazzam bir şekil arzetmektedir. Karabük çeltik tarlaları üzerinde kurulacak

(Devamı 11 inci sayfada)